

Toponymie van Brecht

door R. VAN DEN EECKHAUT

GLOSSARIUM (*)

1. *A* : (D 4-3-2, E 2-1) 1841, ruisseau de *kleine Aa* ou Weerijs, Popp; 1843, B; 1883, W.; Mil.; 1850, *Kleyne Aa Beek*, Vdm.; 1956, V.; Bijloop of *Aa* of Groote Beek, Mil. 1.40000.

De belangrijkste Brechtse waterloop, ook Brede Beek of Weerijs geheten. Bekende waternaam. Zie Schönfeld, *Ndl. Wat.*, 139, v.v. Te Brecht niet meer *A* in V., wel Klein *A*, Brede Beek, Beek of Loop.

2. *AANSTEDEN* : *A*) 1626, 1 vierd.b.goets gel. t'Eyndhousen aen d'*aenstede*, Anh. 11 B, 118;

Niet nader bekend.

B) 1759-1784, een parcheel erve gen. het *clijn aenstedeken*, S.P. 43, 24-S.P. 45, 5.

Niet nader bekend.

„Wat bij de hofstede ligt” (Helsen, *Antw. Pln.*, 23; Cornelissen, *Oudh. K.*, 1937, 21). Enigszins verwant met *aanshot* bij Moerman, *Ndl. Pln.*, 23. Zie voorts over *aan-* Schönfeld, *Veldn.*, 125-128.

3. *AARD* : *A*) (E 3) 1656-1676, sekere velden gen. soo den *aert* ende geerdeken, S.P. 29, 222 v°-S.P. 32, 19 r°-v^o; — veld te Overbroek.

(*) Inleiding, lijst van bronnen en bibliografie volgen later.

B) (I 7) z.j., den *aerd*, Kl. I. art. 1042 & 1495; — perceel te St.-Antonius-Brecht.

Thans bouwland, veld, akker. Hoewel bij Cor. Vervl., 115 en *ibid.*, Aanh., 9, nog voorkomend als appellatief, blijkt dat te Brecht niet meer. Citaat I „sekere velden” is te vaag om een besluit te trekken. Toch pleit de geografische ligging ervoor, dat in de zeventiende eeuw *aard* te Brecht ook akkerland kon zijn. Als appellatief kwam *aard* te Brecht eveneens voor : 1562, een stuck beempts met eenen *aerde*, S.A. 1914, 24 v°; 1658, eenen *aert* ten dele weijde ende heijde, S.A. 47, 75; 1720, *aert* ofte dries, S.A. 103, 64 r°-v^o; 1720, twee *aerden* ofte heijvelders, S.A. 103, 75. *Aard* kon dus ook ‘weide’ en ‘heide’ betekenen. Die betekenis kan ook gelden voor het eerste element in *aardheuvels*, Vgl. Helsen, *MVN*, 1934, 45 v.v. & 1952, 133-136; Goossenaerts, *Landb.*, 12-14.

4. AARDHEUVEL(S) : ca. 1435, op iij b. onder heide ende weide ... geh. den *eedhouel*, Wern. 14; 1462, van eenen heydebloke geh. den *erdhouel*, Anh. 1, 49; 1469, den *aert-houel*, Anh. 1, 66; 1609, zekere heybloecken gel. ouer Broechouen heyken mette grachten ende bosschen daerjn gel. geh. de *Eertheuvels* ... o. aen Broeckhouen heyken, S.P. 19, 32; 1611, seker stuck goets ... gen. *deertheuvels* met het heyken daeraen gel. metten hagen ende grachten, S.P. 19, 148; — thans opgenomen in het bouwlandcomplex bij de Hengstbroek, tegenover Broekhovenheiken.

Dat ‘heuvel(s)’ hier ‘een hoogte’ zou betekenen, blijkt niet onmiddellijk, al lijkt het niet geheel uitgesloten (vgl. a.v. Heuvel). De vorm *houel* pleit niet voor *euvel* „slecht”, zoals voorgesteld door Edelman a.v. Broekheuvelds (Edelman-VI., *Perc.*, 42). Het eerste element kan *aard* zijn (zie vorig lemma), echter ook *aarde* „zand” (*Mnl. Hw.*, 166, i.v. „erde”; Corn. Vervl., 396-397). Vgl. Bremheuvel, Goorheuvel, Heiheuvel, Hooiheuvel, Turfheuvel, Heuvel.

5. AARDVEN : ca. 1370, heyden ... te twee steden gheh. *daertvenne*, Anh. 32, 14; — perceel bij de Locht.

Blijkens de betekenis van *aard* en *ven* wellicht een moerassig

stuk heide en schraal weiland. Vgl. voorts te Brecht : 1612, *Jn venne ofte beempdeken*, A.J. 67, 7 vº. Zie voor *ven* : *Mnl.*, VIII, 140; *id.*, XI, 519; Mansion, *Bestandd.*, 162; Helsen, *Antw. Pln.*, 14; Gysseling, *MVN*, 1954, 106; Schönfeld, *Ndl. Wat.*, 241; Moerman, *Ndl. Pln.*, 247; Carnoy, *Bruw.*, 47.

6. AARSCHOOT : (C 3, nr. 6-7) A) ca. 1435, ij b.heidē ... geh. den *heyerschoot*, Wern. 14; 1628, den *aeyschot*, S.A. 94, 134 vº; 1656, den *aerschot*, S.A. 47, 45; *id.*, eenen acker ... gen. den *Aerschoot*, S.A. 56, 158 & 210; 1661, seker stuck landts gen. den *aerschoet*, S.A. 30, 34 vº; *id.*, eene weyde gen. den *aertschoet*, *ibid.*, 33 vº; 1667, eenen acker gen. den *waerschoot*, S.P. 30, 393-S.P. 34, 226 vº; 1671, eene weyde ... den *Aeijerschoot*, S.P. 31, 244; 1684, een stuck landts gen. den —, S.P. 34, 150 vº; 1672, eene weyde gen. den *Artschoot*, S.P. 32, 4 vº; 1683, een stuck landts gen. den *aijerschoot*, A.J. 80, 117; 1683 (1720), eenen langhe acker ... gen. *aerschot*, S.A. 103, 223 vº; 1688, een weijde gen. den *aderschoot*, S.P. 35, 137; 1783, S.P. 44, 595; 1697, een weijde gen. den *aederschoot* met sijne heggen ende canten, S.P. 36, 173 vº; — heide, weiland en akkerland bij de Schoorstraat te Overbroek, waarvan de uitgestrektheid varieerde van twee bunder tot een vierde bunder.

B) 1755, een parcheel erve gen. het *aerschootien*, S.P. 41, 379; 1884, weiland in de *Aderschootjens*, NBKP, nr. 6; — weiland te Overbroek.

C) (C 4, nr. 13) 1593, de *achterste Aerschot*, S.P. 18, 68; — weiland te Overbroek.

D) 1598, het weyken geh. den *iersten aerschot* rontsomme metten houtwas ende heggen, S.P. 18, 68-69; — weiland te Overbroek.

E) (C 3-4, nr. 3097) 1613, eene weyde geh. de *voorste aeyrschot*, S. P. 20, 125; — weiland te Overbroek.

B)-E) zijn blijkbaar stukken uit het uitgestrekte Aarschoot-complex. De verklaring van de naam ligt niet voor de hand. Ook de stadsnaam Aarschot, waaraan onmiddellijk gedacht wordt, heeft tot nog toe geen afdoende verklaring gevonden (zie daarover : J. L. Pauwels, *De pln. Aarschot*, in : *MVN*, 1938, 53-63). De Brechtse naam verschijnt slechts eenmaal zonder lidwoord, een excerpt uit de 17de eeuw, maar gekopieerd in de eerste helft van de 18de eeuw.

Dat *heyder* een adj.-afleiding op -er van hei(de) zou zijn, iets als „schoot van, in de heide”, lijkt weinig ws. Ons zijn geen -er-afleidingen van *heide* bekend. Een reductie van *heyert* < *heyaerd* (zie b.v. Lindemans, *Com. Top.*, 1928, 133 v.v.) lijkt eveneens uitgesloten. De grafieën *heyder*-, *aeyer*-, *aïjer*-, *aeyr*- pogen de dialectische uitspraak van *ader* vñer „waterader” weer te geven. Het toponiem komt inderdaad voor in de buurt van een beek. Indien de variant *waarschoot* geen foute grafie is, zouden we kunnen te doen hebben met *waar* „sloot, waterloop” (zie vooral Schönfeld, *MVN*, 1953, 54; vgl. Moerman, *Ndl. Pln.*, 257-258), wat dan de stelling zou versterken, dat *aar* zou ontstaan zijn uit *ader* na syncope van de intervocalische *d*.

Schoot, *schoet*, *schot*, wijst op afsluiting, afgesloten ruimte (vgl. *Mnl.*, VII, 686; Prims, *Hist.*, 586-590; Helsen, *Antw. Pln.*, 14). Anders Gysseling over *schoot* „beboste hoek hoger land uitspringend in moerassig terrein” (*Wet. Tijd.*, 1953, 184; *MVN*, 1954, 105; *TW*, I, 115). Het geheel *Aarschoot* of *Waarschoot* zou dan kunnen betekenen „een door een sloot omheinde schoot”, of „een bij een waterloop gelegen schoot”, mogelijk de huidige Koeblokkenloop.

7. ABDIJLAAN : (E 6) z.j., V.V.V.E 7; — gedeeltelijk hetzelfde als Waterstraat.

8. ABDIJ NAZARETH : (E 6) idem als Klooster van de Trappistinnen.

Nazareth herinnert aan de gelijknamige, in 1235 opgerichte, maar thans verdwenen cisterciënzerabdij voor vrouwen te Nazareth bij Lier.

9. ACHTERBRUG : 1843, *Agterbrug*, T. 75.1; — idem als Achterstraatbrug, een „Klammerform” (andere voorbeelden o.m. bij L. Peene, in *Album Lindemans*, 339-343).

10. ACHTER DE KOOR : (B 2) 1496, *achter den choer*, Anh. 7 B, 9; 1708, twee huijsen beijde gel. achter de kercke van brecht deene gen. *achter de Choor* ... ende het ander gen. den moriaen, S.A. 119; 1718, seekeren steenen Huijse stallingh schuere wermoeshoff brouwerije bogaert maijdries lentenhoff ... gen. *achter de Choor*, RRA 88, 83 r°-v^o; 1712, het huijs gen. *achter de koor*, S.P. 38, 100; 1715, *achter de hooghe Choor* der parochie kerck, S.A. 48, 152 v°; ca. 1721, *achter de Choir*, Anh. 11 B, 107 v°; 1750, een groot steenen huijs ... gel. *achter de hooge choor*, S.P. 41, 12; — huis achter de absis van de St.-Michielskerk.

Het laatste citaat heeft blijkbaar enkel appellatieve waarde. Vgl. *Mid. Mod. Straatn.*, 7; Schönfeld, *Veldn.*, 66, 105.

11. ACHTER DE KUIL : *achterdekœil* (E 3) 1956, V.; — veld bij de Oudaanstraat.

Kuil = *put* (vgl. Edelman-Vlam, 42).

X. ACHTERHOEKHEIDE (GROTE) : zie Heide.

12. ACHTERKLOOSTERSTRAAT : (H 2) 1843, *chemin d'exploitation de la Kloosterstraet à la Kloosterhengststraat Agterkloosterstraat*, T. 12; — straat te St.-Lenaarts op het oude gehucht Kloot.

Straat „achter” de Kloosterstraat. Vgl. *Mid. Mod. Straatn.*, 75.

13. ACHTERS HOF : (A 2, nr. 12) 1478, opten *achtershof* ... gel. achter Jan herels stede die vuytcoemt aende plaetse, Anh. 2, 86 v°; — hof bij de Plaats.

Achters < achterste? „Achterste” = wat achteraan ligt; vgl.

Helsen, *Antw. Pln.*, 23; id., *Noorderwijk*, 51. Lindemans, *Pln.*, 40 (verband met driejaarlijkse wisselbouw) hier niet van toepassing. Dus : hof (= moestuin), die achteraan ligt, of het achterste gedeelte van het hof (hofstede), tenzij de -s zou wijzen op een familienaam *Van Achter*?

X. ACHTERSTE AARSCHOT, — AKKER, — AKKERDRIES, — BEEK, — BEEMD, — BIEST, — BLOK, — BOCHT, — BOSAKKER, — BREDE DRIES, — DORENAKKER, — DRIES, — GOMMERHEIVELD, — GOOR, — GROESAKKER, — HAAK, — HAVERDRIES, — HAVERWEIKEN, — HEIDE, — HEILAND, — HEIPOLDER, — HOEK, — HOF, — KAPELDRIES, — KEGELBLOK, — KEMPAKKER, — KEVIEBLOK, — KONIJNSHAAG, — LANG WEIKEN, — LENTENHOF, — LEUK, — MEERHEIVELD, — MUSAKKERKEN, — POPULIER, — SCHOORSTRAAT, — SCHROOTSBEEMD, — STEDE, — STEDEKEN, — STEKENS-AKKERKEN, — STOFFELAAR, — STRIJP, — VEKENAKKER, — VIERHOEK, — WEIDE, — WEIKEN, — WINTERNEST, — WOUWERAARDEKEN : zie grondwoorden.

14. ACHTERSTRAAT : a:chterstru:t (I 7, J 6-7) A) 1626, den Raephoff die *achterstraet* zuijdt, Anh. 11, 62 v°; — straat te Overbroek.

B) 1834, *Achterstraet*, Kl. I. art. 1402; 1841, *Agterstraet*, Popp; 1843, T. 75; B.; 1947, N.; 1956, V.

Straat ten zuiden van (achter) de grote weg Antwerpen-Turnhout te St.-Antonius-Brecht; grensweg tussen St.-Antonius en Halle; *idem* als Kapelstraat B).

15. ACHTER 'T WERELDJE : 1888, NBKP, nr. 31; — perceel te St.-Lenaarts achter de hoeve Het Wereldje.

16. ACHTERWEG :

A) 1669, *achterwegh*, S.A. 124; 1729, S.P. 39, 232; — weg bij Wemersakker.

B) 1843, chemin de St.-Antoniusbaen à St.-Job-in-'t-Goor *Agterweg*, T. 53.

17. ACHT ZALIGHEDEN : *da:Xtsu:lege.də* (G 4) 1956, de —, V.; — groep huizen, vernield tijdens de tweede wereldoorlog, op de weg van Brecht naar Westmalle, tussen Brug X en Groot Veerle. Thans weer opgebouwd. De naam is een meermaals voorkomend abstractum. Vgl. Bach, II, § 285.

18. AERTSAKKER : ca. 1470-1500, xvj roeden lants geh. *aertsacker* gel. teyndouen, Anh. 9, 11 v°-Anh. 7 A, 4; — niet nader. *Aerts-* psn. Zie Lindemans, *Vl. Psn.*, 19, a. v. Arnoud. Te Brecht o.a. : 1402, wouter *aerds*, Anh. 32, 19; ca. 1450, Jan *aerts*, Wern. 25; 1534, michiel wouter *aerts*, S.A. 109.

19. AKER : 1773, opt *aker*, S.P. 46, 658; — zie volgend lemma.

20. AKERBOS : 1773, een parcheel lands gel. opt *aker* gent. het *akerbosch*, S.P. 46, 658; — bouwland te Overbroek.

Indien niet fout voor *akkerbos*, misschien 'Klammerform' van *Ekeren(braak)bos*, echter weinig ws., daar dialect wel *Akeren* kent maar niet *Aker*. Anderzijds is *aker* „eikel” weinig ws. wegens de toevoeging 'opt *aker*'.

21. AKKER : *denaker*

A) ca. 1400, touerbroec in *dackere*, Anh. 32, 7 v°; *ibid.*, 9; *id.*, achter broecouen Jnt *ackere*, Anh. 30, 1. st. perka-ment; 1402, tot bethcouen int *ackere*, Anh. 32, 7 v°; ca. 1450, te broechouen gel. jnde *ackere*, Anh. 30, 3; 1461, teyndouen jnt *ackere*, Anh. 1, 47; *id.*, touerbroec jnt *ackere*,

Anh. 1, 47; 1482, Anh. 8, 19 v°; 1620, tot Sterthouen Jnt *ackere*, S.A. 92, 85 v°; 1626, vuijt den *ackere*, Anh. 11, 4; 1402-1689, *acker*, Anh. 32, 3 - S.A. 128, 1. st.; 1440, te broeckouen in de *anker* (sic), Anh. 30, 51; ca. 1450, te broeckouen in de *ankere* (sic), Anh. 30, 23 v°-24; — groot bouwlandcomplex, dat op elk gehucht voorkwam. Zie ook : Bekhovenakker, Broekhovenakker, Eindhovenakker, Houthovenakker, Kerkhovenakker, Klootakker, Overbroekakker, Sterthovenakker, Veerleakker.

B) 1786, een stuck lands met sijne heggen ende kanten ... gen. de *acker*, S.P. 45, 241; — niet nader.

C) 1754, een stuck landts gent. den *achtersten acker*, S.P. 41, 325; — niet nader bekend.

D) 1654, een stuck lants gent. den *iersten acker*, F. 18, 16 (T.); 1736, F. 19, 20 (T.); — bouwland te Bekhoven bij de Faconshoeve.

E) 1612, aen de *gemeyn acker*, S.P. 20, 93; 1619, S.P. 22, 65; — bouwland te Sterthoven. Lijkt ons eerder appellatief.

F) ca. 1400-1482, *groten acker*, Anh. 32, 2-Anh. 8, 64 v°; ca. 1449, *grootacker*, Anh. 6, 31; 1456-1791, *groten ackere*, Anh. 1, 33 v°-S.P. 46, 16; 1510, *grooten ecker*, A. Tong. A.II.48, 103 v°; 1594, *grootten acker*, S.A. 49, 7; 1626, *groote ackeer*, Anh. 11, 41 v°; 1884, bouwland den *grooten akker* aan de Mortelstraat, gr. 58, 65 a., NBKP, nr. 6.

Bouwland in het akkercomplex van een buurtschap, voorkomend te Bekhoven, Hoek, Hengstbroek, Houthoven, Kerkhoven, Kloot, Overbroek, Sterthoven, Veerle en eveneens bij enkele grotere hoeven. De maten verschillen merkkelijk : b.v. 1 bunder te Bekhoven; 1 veertelzaad te Bekhoven; 12 lopenzaad en 12 mokenzaad te Hengstbroek; vier lopenzaad in de Hoek; 5,5 bunder te Houthoven; 7 lopenzaad bij de Herdekenshoeve te Overbroek; 2 bunder

te Sterthoven; 3 lopenzaad te Veerle; 1 veertelzaad bij de Boekweithof te Overbroek.

G) I. 1559, den *hoogen acker*, S.P. 13, 165-166; 1727, S.P. 40, 79-80; — bouwland bij de Akkermolen.

II. 1605, op een moijken saet lants gen. den *hooghen acker*, L.R., 14; 1626, 1 moken saet lants geh. *thooge ackerken*, Anh. 11, 40 v°; — bouwland onder St.-Lenaarts.

III. 1666, van eenen acker gent. den *hooghen acker*, S.P. 30, 319; — bouwland te Overbroek.

IV. 1563, aenden *hooghen ackerken*, S.P. 13, 378-379; 1721, den *hooghen acker*, S.A. 103, 19; — bouwland bij Wemersakker.

V. 1720, een bloeck lants gent. den *hoogen acker*, S.A. 103, 74 v°-75; — bouwland op Veerleakker.

VI. 1834, *Hoogen Akker*, Kl. S.M. art. 1668; 1843, T. 50; 1883, W. 21; 1890, Harou, 230; — bouwland op de Lochtse Heide.

H) 1626, den *klijnen ackkeer*, Anh. 11, 41 v°; 1628-1681, *cleyngen acker*, S.A. 94, 141-S.P. 34, 47 v°; 1691, den *clijnen acker*, S.P. 36, 35; — bouwland te Kloot.

I) I. 1546-1775, twee stuckken lants d'een geh. den *leegen acker* ± 5 lps. gel. inde oostacker, S.P. 13, 118-S.P. 43, l.b.; — perceel bouwland te Overbroek.

II. 1660, eenen acker ... gen. den *leeghen acker*, S.P. 30, 228; — perceel bouwland te Kloot.

III. 1884, bouwland op Eindhovenakker gen. *Leegenakker*, NBKP, nr. 30.

J) I. 1402, *Langhackere*, Anh. 32, 12 v°; 1559 (1618), een stuck den *langen acker*, Anh. 3 A, 14; — bouwland te Veerle.

II. 1402-1721, *Langen acker*, Anh. 32, 16-S.A. 103, 27 v°-28; — bouwland te Houthoven.

III. 1402, *Lange acker*, Anh. 32, 7 v°; 1440-1736, den *langhen acker*, Anh. 3 B, 16 v°-F. 19, 20(N); — bouwland te Bekhoven.

IV. 1510-1619, den *langen acker*, A. Tong. A.II.48, 103-S.A. 92, 63; — bouwland te Sterthoven.

V. 1536, op een stuck goets geh. den *langen acker*, S.A. 1895, 33 v°; — bouwland te Eindhoven.

VI. 1557-1956, een stuck landts geh. den *langen acker* ... gel. jnde oostacker, S.A. 1911, 30-1956; — bouwland bij de Moervenweg te Overbroek.

K) 1649-1692, seker ackerken gen. het *lanck ackerken* commende suijswaerts aenden grooten dries, S.P. 27, 87 v°-S.P. 36, 54 v°; — niet nader bekend.

L) 1537-1559 (1618), den *middelacker*, S.A. 1896, 10 r°-v^o, Anh. 3 A, 45; 1698, seker stuck lants ... gen. den *middelsten acker*, S.P. 36, 197; — bouwland bij de hoeve van Jan van Gent op Veerleakker.

M) 1568, het erue gen. den *nyeuwen acker*, S.P. 15, 239-240; 1751-1760, den *nieuwen acker*, S.P. 41, 23-S.P. 42, 29; — niet nader bekend.

N) 1672, een stuck landts ... gen. den *vorsten acker*, S.P. 32, 34; — bouwland te Bekhoven bij de Overbroekseweg.

O) 1720, eenen acker gen. den *vorsten acker*, S.P. 38, 291 v°-292, S.A. 103, 74 r°-v^o; — bouwland op Veerleakker.

P) 1775, den *vorsten acker*, S.P. 43, l. bl. tuss. 733-734; — bouwland te Kloot.

Q) 1546-1775, twee stucken lants d'een geh. den *leegen acker* ... inde oostacker s. den kerckpat, S.P. 13, 118-S.P. 43, l. bl. tuss. 533-534; — te Overbroek.

R) 1660, den *leeghen acker*, S.P. 30, 228; — niet nader.

S) 1661, den *leegen acker*, S.A. 47, 117 v°; — te Kloot.

T) 1884, *Leegenakker*, NBKP, nr. 30; — op Eindhoven-
akker.

Akker „bouwland” geldt algemeen voor Brecht en de Kempen, waar *kouter* niet voorkomt. Zie vooral : Lindemans, *Top. Versch.*, II, 1-9 en Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 51. Voorts : Helsen, *MVN*, 1952, 128-131; id., *Noorderwijk*, 53 a.v. akkerstuk; *Mnl.*, II, 303; Schönfeld, *Veldn.*, 12-13. *Eerste, tweede, achterste, voorste*, duiden de ligging aan, vanuit een bepaalde plaats, het dorps-centrum, een bepaalde buurt of weg. Dat geldt eveneens voor *hoog, laag, middel-, middelste*, al kan hier ook aan niveauverschil resp. drieslagstelsel worden gedacht. *Nieuw* wijst op pas vruchtbaar gemaakt land; *groot, klein, lang*, op de uitgestrektheid. Zie i.v. daarmee : Lindemans, *Pln.*, 40; *Noorderwijk*, nr. 4; Schönfeld, *Veldn.*, 66, 105; Helsen, *MVN*, 1955, 25; Goossenaerts, *Landb.*, 440. *Gemeen* wijst op gemeenschappelijk eigendom en gemeenschappelijk gebruik. Vg. *Noorderwijk*, nr. 323; Goossenaerts, o.c., i.v. *Ghemeyn* 2.

22. AKKERBLOK : A) 1402, van iij boenderen onder heyde weyde ende lant gel. tot Sterthouen geh. de *acker bloeke*, Anh. 32, 13 v°; 1510, een driesch geh. dat *eckerblock*, A. Tong. A.II, 48, 103 v°; 1539, *dackerblock*, F.C. 43; — heide, weiland en bouwland te Sterthoven.

B) ca. 1449-1654, Jnt *ackerblock*, Anh. 6, 25 v°-F. 18, 16; 1543 (1598), dat *ackerbloeck*, Anh. 4, 6 v°; — bouwland te Bekhoven.

C) 1637-1669, eene weyde gen. het *ackerblock*, S.P. 26, 10 v°-S.A. 51, 209; — weiland en bouwland te Overbroek bij de kapel.

D) 1626, in dat *ackerblock* neffen den groenen wech, Anh. 11, 5 v°; — bouwland te Eindhoven.

E) 1656-1660, eenen acker gel ... ouer het ackerstraeten gen. het *ackerblock* rontsomme Jn sijne heggen ende grachten, S.A. 56, 183 v°-184 - S.A. 47, 110; — bouwland te Broekhoven.

F) 1673(?), ontrent den hoeck van het *ackerblock* van de galghhoeue, W.A.E., 6; — bouwland bij de Galghoeve, bij de scheiding Brecht-Westmalle.

G) 1622, int *groot ackerblock* ... s. st-Lenaertsacker, S.P. 22, 83 v°; — bouwland te Houthoven.

H) 1632-1681, het *groot ackerblock*, S.P. 23, 85-A.J. 79, 45; — bouwland te Overbroek aan de Meerrijt.

I) 1652-1670, het *groot ende cleijn ackerblock*, S.P. 28, 60-S.A. 128, 1. st.; — bouwland te Overbroek bij het Boonland aan de Schoot.

Wijst op „omheind bouwland”, ook omheind „weiland” en „heide”. *Blok*, afsluitingsnaam, „akker door grachten omsloten, beloken bouwland”. Zie Lindemans, *Pln.*, 46; Cornelissen, *Oudh. K.*, 1937, 21; Prims, *Hist.*, 558-560; *Mnl.* I, 1316-1317; *O.G.N.*, 185; Corn. Vervl., 258; Kil. „ager aggere, fossa aut sepe clausus”; Helsen, *Antw. Pln.*, 27; *Top. Kont.*, nr. 285.

23. AKKERDAL : den akærdal (D 3-E 3) 1440, *sdeckers dal*, Anh. 3 B, 3; 1473-ca. 1520, agri qui vulgariter dicti *ackersdal*, An., 37-Anh. 7 A, 25 v°; 1566, KA 207; 1654-1736, den *ackerdal*, F. 18, 16(Y)-F. 19, 20(Y); 1956, V.; — perceel bouwland te Bekhoven.

Laagte in het akkercomplex aldaar, wat gestaaft wordt door het belendende „meerackerken”. Zie voor *dal* o.a. : Noorderwijk, 71; Moerman, *Ndl. Pln.*, i.v.

24. AKKERDRIES : *denakerdri.s* (D 3-4, E 3)

A) 1751, een partije wijde gent. den *ackerdries*, S.P. 41, 153; 1773, eene weyde gent. den *akerdriesch*, S.P. 43, 655; 1956, *akkerdries*, V.; — weiland te Bekhoven naast Akkerdal.

B) (D 3, nr. 15) 1887, *achterste akkerdries*, NBKP, nr. 17; — weiland te Bekhoven.

C) 1887, *vorste akkerdries*, NBKP, nr. 17; — weiland te Bekhoven in de Bekhovense Straat.

Vermoedelijk „dries bij de akker”. De betekenis „dorpsplein” komt hier niet in aanmerking, wel misschien „tijdelijk rustend akkerland”. Te Brecht komt *dries* nu nog voor als „weide, dicht bij de woning gelegen”; vgl. Corn. Vervl., 377 en een Brechts excerpt : 1787, item nogh een *driesken oft wijcken*, KAA 1. Uitvoerig over het dries-probleem : Lindemans, *MVN.*, 1951, 15-24; *ibid.*, *952, 89-90; Devos, *ib.*, 53-56; Gysseling, *ib.*, 49-51; *id.*, *ib.*, 1954, 100; *id.*, *Nk.*, 1975, 258-265. Zie voorts : Van Passen, *Top. Kontich*, nr. 526; Ditt., *Rh. Fl.*, s. *Driesch*.

25. AKKERKEN : *tekerke* A) 1663-1691, 2 lps. landts ... gen. het *ackerken*, S.A. 126, l. st. — S.P. 36, 41; 1956, V.; — bouwland te Overbroek, zuidwestelijk van de Leuk.

B) 1767, het *ackerken*, S.P. 43, 311; — bouwland bij de Molenakker.

C) 1887, 't *Akkerken*, NBKP, nr. 4; — bouwland bij de Leugenberg.

D) 1956, V.; — bouwland bij de Vuilestaartsewaterloop, ten westen van het Morteltje.

E) 1956, V.; — bouwland te Sterthoven bij de Enen Boom en eveneens te Sterthoven bij de Steerthoeve.

F) 1646-1681, seker blocxken gen. het *cleyen ackerken*,

S.P. 26, 69 v°-S.P. 34, 28; — in het Weerlaar. Zie voorts i.v. Akker.

26. AKKERKENS PAD : (C 4) 1843, sentier du chemin dit : Dweerschestraet au chemin dit : hooge Meireytstraet *akkerkenspad*, T. 44; — „voetweg langs het akkerken”. Zie Goossenaerts, *Landb.*, 51 i.v.

27. AKKERLAND : (D 4, nr. 73) 1771, het landt gen. het *ackerlandt*, S.P. 43, 495; — perceel te Sterthoven.

28. AKKERMANSVELDEKENS : 1642, een weyken gen. het *ackermans veldeken* rontsomme in sijne heggen, S.P. 26, 37 r°-v^o; 1762, *ackermans veldekens*, S.P. 43, 83; — bouwland; niet nader te situeren.

Veldeken hier zowel „weide, akker” als „bos”. *Veld* „open plaats, vlakte, afgescheiden stuk land” (*Mnl.*, VIII, 1385-88; *O.G.N.*, 166-168); ook gewone naam voor „bouwland, oorspronkelijk toebehorend aan de gemeenschap” (Lindemans, *Pln.*, 41; id., *Top. Versch.*, II, 9; Noorderwijk, 179; Gysseling, *MVN*, 1954, 106). Te Brecht is veld thans eveneens de gewone benaming voor bouwland. *Akkermans* is blijkbaar een psn. : 1500, clement *ackermans*, Anh. 7 B, 17 v°. Bekendheid verwierf de humanist Nikolaus Ackermans (Agricola), † 1605.

29. AKKERMOLEN : *danakermøle* (E 4) ca. 1400-1654, *dackermolen*, Anh. 32, 12 v°-F. 18, 16; ca. 1440-1645, bi *dackermoelen*, Anh. 6, 3 v°-S.A. 56, 98; 1626, ontrent den *acker meulen*, Anh. 11, 18 v°; 1523, bj *ecker moelen*, S.A. 1918, 17 v°; 1543 (1598), by de *achtermolen* (sic), Anh. 4, 62 v°; 1736, F. 19, 20; 1843, *akkermolen*, B. 27; Vdm.; — molen te Bekhoven. Zie ook Molen.

30. AKKERMOLENAKKER : (E 3-4, nr. 76) 1724, opden *Acker molen Acker*, S.A. 103, 169; — akker bij de Akker-

molen, in het grotere akkercomplex van het gehucht Bekhoven.

31. **AKKERMOLENSTRAAT** : 1768, teynde de *ackermolenstrae*, S.P. 43, 353; — straat van de Bekhovenakkers naar de Akkermolen.

32. **AKKER OVER 'T ZOE** : 1540, een stuck lants ... geh. den *acker ouer tzo*e aldaer die van brecht gaen naer hoochstraten, Tiel. 8, 136 v°; 1541, Tiel. 8*bis*, 367; — niet nader bekend. Zie echter ook Zoeakker.

Zoe, zode, zudde, sudse, somp, „moeras” (Schönfeld, *Veldn.*, 43); of „moddergoot, moddergracht” (D. Claes, *Kil. Znl.*, 79); ook „straatgoot” (Noordewijk, 196, nr. 1315; Schönfeld, *Watern.*, 230).

33. **AKKERSE VELDEN** : *dakersvelden* (D 3-4) Kl. B. art. 42; 1956, V.; — weiland gelegen te Overbroek naast de Akkerse Weiden, op de linkeroever van de Weerijsbeek.

34. **AKKERSE VELDENLOOP** : *deluap* (D 3-4) 1883, W.; — loop bij de Akkerse Velden.

Loop, gewone benaming voor „kleine beek”. Vgl. vooral Schönfeld, *Watern.*, 247 v.

35. **AKKERSE WEIDEN** : *dakersweide* (D 4) 1834, *akkersche weiden*, Kl B art 42; 1883, W. 42; 1843, *akkersche weyde(n)*, T. 25; 1883, *ackkersche weiden*, W. 23; 1883, *ackersche weiden*, W. 25; 1883, *ackersche weyden*, W. 33; 1888, *Akkersche weiden*, NBKP, nr. 35; 1956, V.; — weiland te Overbroek op de linkeroever van de Weerijsbeek, bij de Akkerse Velden.

36. **AKKERSTAP** : 1543 (1598), aenden *ackerstap*, Anh. 4, 13 v°; — plaats te Bekhoven.

Zie ook Stap. *Akkerstap* „toegang tot de akker, al dan niet voorzien van een draaiboom of veken” (zie : Helsen, *Antw. Pln.*, 45); ook „grensteken” (Helsen, *Antw. Pln.*, 19; id., *MVN*, 1955, 52).

37. AKKERSTRAAT : (o.a. G 3-4) A) ca. 1435, neuen de *acker strate*, Wern. 14; 1440, Anh. 3 B, 10.

B) 1456-1676, te verle ... de topstrate oft de *ackerstrate*, Anh. 7 B, tuss. 14 r° en 15 r°-S.A. 53, 278 v°.

C) 1457-1736, jn betcouen ackere ... neffens de *ackerstrate*, Anh. 1, 35-F. 19, 24 (H).

D) ca. 1470-1482, *ackerstrate* gel. touerbroeck, Anh. 9, 17-Anh. 8, 16 v°.

E) 1613, aende biest lances neffens de *ackerstrate*, L.R., 19 v°.

F) 1570, Jnde *ackerstraet* comende van houthouen nade acker, A.J. 61, 287 v°.

G) 1617, by het laer ... n. aen het *ackerstraet*, S.P. 21, 59 v°.

H) 1722, de *ackerstraete* streckende naer wemersacker, S.A. 103, 39 v°.

I) ca. 1520, ter luecht ... o. *dekerstrate*, Anh. 7 A, 5.

J) ca. 1470-1666, *ackerstraetken*, Anh. 9, 15-S.A. 118, pass.; 1667-1786, het *ackerstraetien*, S.P. 31, 27-S.P. 45, 148; 1764, *ackerstratien*, S.A. 117, pass.

K) 1525, dat *gemeyn ackerstraetken*, S.P. 10, 139; — straatje te Veerle.

L) 1663, het *cleijn ackerstraetken*, S.P. 30, 293; 1696, het *cleijn ackerstraetien*, S.P. 36, 138 v°; 1843, *Kleyn akkerstraet*, T. 18; — weg te Bekhoven.

Akkerstraat treft men aan bij de onderscheiden akkers in de

respectieve gehuchten en buurtschappen; „straat in en bij de akkers, eigendom van de respectieve akkerbezitters”. Vgl. te Brecht : 1623, dat het straetken in des aenleggers aenspraecke gecuert nyet en is eene gemeyne strate maer wel eene *ackerstrate*, die welcke den lieden toebehoort elck tegens syns erue, S.A. 130 l. st. Vgl. echter Helsen, *Antw. Pln.*, 21; Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 52, a.v. akkerstraatje.

38. AKKERSTRO : 1754, sekere aenstede ... gel. inden gehuchte van Veirle ... s. het *ackerstroij* w. de Veerlsche straet, S.P. 41, 302; 1759, sekere aenstede van Bosch ... s. het *ackerstroije*, S.P. 43, 22; — niet nader bekend.

Niet duidelijk. *Stro*, *stroet*, „moerassig land” (Schönfeld, *Veldn.*, 41-42; Moerman, *Ndl. Pln.*, 223-224) lijkt ons in de samenstelling akker-stro uitgesloten. Mogelijk appellatief.

39. AKKERVEEL : 1760, in den *akerveel*, S.P. 42, 29 v°; — perceel te Eindhoven.

Veel is niet „klimop” (*Mnl.*, VIII, 1355), wel „een smalle, met gras begroeide strook, dienende tot scheiding tussen twee akkers” en identiek met *trempt*, *vördel*, *gersdam*, *gerspand*, *riggel* (Corn., *Oudh. K.*, 1937, 28-29); verwant met *vaal*, *valuw* (Drogenbosch, nr. 165).

40. AKKERVEKEN : 1470-1609, aent *akerveken*, H.G., 4-S.P. 20, 39; — akkerveken te Eindhoven, Kerkhoven, Bekhoven, Houthoven en elders te Brecht. Zie voorts Veken.

„Draaiboom, hek, slagboom, die toegang verschaft tot de akker” (Helsen, *Antw. Pln.*, 27; id., *MVN*, 1955, 52; Peene, i.v., waar meer bibliografie; ook Draye, *MVN*, 1942, 50 et 59; Lindemans, *MVN*, 1953, 28-30). Vgl. Hoortakker.

41. AKKERVERDELDEKEN : 1704-1713, zeker boschken gen. het *akervelleken*, S.P. 37, 93-94 - S.A. 103, 150; 1770, een boschken ... gen. het *acker veldeken* ... o. den schraeffelbempt, S.P. 43, 436; — schaarbos te Overbroek.

42. AKKERWEG : A) ca. 1470-1721, den *ackerwech*, Anh. 9, 22 v°-S.A. 103, 19; 1687-1759, den *ackerwegh*, S.P. 35, 3-S.P. 43, 23; 1792, den *ackerweg*, S.P. 46 128; — akkerweg bij Bekhoven-, Kerkhoven-, Veerle- en Wemersakker.

B) 1649, den *gemeijnen ackerwech*, S.P. 27, 66 v°; 1786, den *gemeijnen ackerweg*, S.P. 43, 168; — weg te Bekhoven.

Zie ook Akkerkenspadij en Akkerstraat. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, i.v. Zie voor *weg* ook Schönfeld, *MVN*, 1957, 1-5.

43. AKKERWEIDEN : 1888, in de *Akkerweiden* achter Sternhoven, NBKP, nr. 47; — niet hetzelfde als Akkerse Weiden, en dat wegens ligging.

44. AKKERWINDMOLEN : 1655-1762, aenden *ackerwintmolen*, S.P. 29, 30 v°-L.L.V, 3; 1674, aenden *acker wintmeulen*, S.A. 113; 1782-1787, aenden *ackerwindmolen*, S.P. 44, 512-S.P. 45, 363; — molen rechts van de weg van Brecht naar Sterthoven. Zie ook Akkermolen en Molen.

45. ALAARDSBEEMD : (D 3) A) 1570-1681, een beemd geh. den *alaert*, S.P. 17, 20-S.P. 34, 16 v°; 1600-1762, inden *aelaert*, S.P. 19, 26-L.L. IV, 9; 1628-1675, inden *alart*, S.A. 94, 145-S.P. 32, 165 v°; 1700-1704, den *allaert*, S.P. 36, 251 v°-S.P. 37, 104-107; 1543 (1598), Inde *Alaerts*, Anh. 4, 5.

B) 1440-1543 (1598), Jnden *alaerts bemt*, Anh. 3 B, 5-Anh. 4, 5 v°; 1601-1794, den *alaertsbeempt*, alhier inden Maertbos, S.P. 18, 83 v°-S.P. 46, 310; 1482, Inde *alaertsch beemde*, Anh. 8, 67 v°; 1601, *aelaertsbeempt*, A.J. 64, 43 v°; 1648, sekeren beempde den *aelaertsbeempt*, S.P. 27, 85; 1787, den *alarts bimpts*, S.P. 45, 280; — beemd te Bekhoven.

Psn. Vgl. te Brecht : ca. 1400, aer heyne *aelaerts*, Anh. 32, 7;

1402, heine machiel *alaerds* soen, Anh. 32, 3 v°. *Alaard*, psn. Adelhard (Lindemans, *Vl. Psn.*, 28).

46. ALAARDSBERG : ca. 1400, heyne *aelaerds berch*, Anh. 32, 9 v°; — allicht meer appellatief dan toponiem.

Berg „bodemverhevenheid, zelfs zeer geringe” (Helsen, *MVN*, 1955, 30). Dat deze *Alaardsberg* een „grenspunt” zou zijn, blijkt niet. Mogelijk „vluchtheuvel” bij een hoeve, zoals er thans nog een „berg” is achter de Waterhoeve. Zie ook *Mnl.*, I, 911-912; Schönfeld, *Veldn.*, 32.

47. ALFONS BUTSSTRAAT : *dalfō.nzbΔ.tstrut* (J 6) z.j., Kad. S.I.2; Kl. D. art. 1020; 1947, N.; V.V.V. B 8; — straat te Sint-Antonius, tussen Bethaniëlei en Handelslei.

Alfons Buts, inwoner van Sint-Antonius, oudstrijder 1914-1918.

48. ALTENA : (E 4) ca. 1449, een stede met huysse houe etc. geh. *altena* ... gel. bide leemstrate, Anh. 6, 7; 1543 (1598), een stede met huysse ende houe geh. *Altenae* ... gel. byde Leemstraete ... Adriaens vander noot pathoff z. comende o. aen sheeren straete, Anh. 4, 40; 1463, *altena*, Anh. 1, 59; 1522, alsulcken stede ... bj hof van pulle geh. — ... de cleystate n., S.A. 1918, 48; 1626, seker erue gen. — dwelck men nv ter tyt noempt den cretenborch, S.A. 94, 105 v°; 1716 (1720), sekeren dries gen. — ... achter het laer met den visput daer jnne, S.A. 103, 226 v°; 1550, den vischputte gel. by *altenaer*, S.P. 11, 32; — hoeve en weiland te Steeghoven bij het Laar, in de buurt van het Verbrand Hof, alias Hof van der Noot alias Hof van Pulle.

Het goed hoorde in 1626 toe aan pastoor Jan Bouckaert (Anh. 11 B, 98). Als psn. : 1707, Jacob wilboorts als pachter van thiende toecomende dheer *althouna*, S.A. 101, 92; id., van de thiende toecomende dheer *althouna*, S.A. 113. Het merendeel van gezaghebbende naamkundigen verklaart de naam als „al te na” (al te

nabij). Zie de synthese in *Top. Kontich*, 88. Door enkelen wordt ook aan een waternaam gedacht (*Top. Kontich*, 88 en Bach, II, § 161 a). J. B. Van Loon (*MVN*, 1964, 102-111) twijfelt niet ten onrechte aan de gangbare verklaringen en denkt aan de betekenis „laathof, cijnsgerecht, dienstleen”. Ook te Brecht menen we met migratie te doen te hebben, gezien het weliswaar laat excerpt „dheer althouna”.

49. ANDRELAAN : (B 5, C 5-6) 1956, N.; z.j., V.V.V. C 7; — nieuwe straat van Mikse Baan naar Schotensteenweg.

50. ANJERSLAAN : z.j., V.V.V. C 8; — noordelijke zijlaan van de Vijfgezusterslaan.

X. ANNA DIBBOUTS : zie Dibbouts.

51. ANNEKEN THEEUS : A) 1670-1686, sekeren acker ... gen. het *hanneken theeus* ... s. ... de boshoeck w. scheeren straete, S.P. 31, 175 r°-v^o - S.P. 34, 234; 1765, een parcheel landts ... gen. *anneken Theus*, S.A. 43; — bouwland te Steeghoven.

B) 1669, seker stuck erffue onder landt ... gen. het *hanneken Theeus* ... s. de Boshoeck w. de veerlse straete ende n. de Rouwstede, S.A. 51, 206; 1708, op seckere acker ... gen. het *janneken theus* ... w. sheerenstraet, S.P. 38, 12; — bouwland te Klein Veerle.

De gehuchten Steeghoven en Klein Veerle palen aan elkaar, wat er blijkbaar de oorzaak van is dat de archivalische documenten het toponiem zowel in het ene als in het andere gehucht situeren. Daarom ook hebben wij onderscheiden tussen A en B. De aanpaling Boshoeck laat er echter geen twijfel over bestaan, dat het hier om hetzelfde toponiem gaat. Vgl. nog te Brecht : ca. 1400, *hennen Theeus*, Anh. 32, 5.

Anneken, *Hanneken*, *Janneken*, diminutief van Johannes. Ook *hennen* kan Johannes zijn, maar ook Hendrik (zie : K. Roelandts, *Anthropon.*, IV, 13-14 & 18-19; Vincent, *Les Noms de Familles*, 39). *Theeus* van Mattheus.

Het, verkort tot *t* in *tanneken* (zie o.a. volgend lemma) ontstond waarschijnlijk in verbinding met znw. *goed* : „het goed van X” > „het X goed” > „het X”. Identieke formaties vinden we terug in : *tanneken* Thomas, *tanneken* van Dijk, het *Hanneken* Verhese, het *Henrik de Backers* (vgl. het *Backerssteken*), het *Batens*, het *Botbeijls*, het *Brugmans*, *aent* *Smidts*, het *dicken* *Teuns*(goet), het *Eeuwouts* van *Eemeren*, het *Facons*, het *Fijens*, het *Geert Smout*, het *Gijsbrechts*, het *Gommerkens*, het *Grijspeir*(d), het heer *Gillis*, het *Hendrik de Bakkers*, 't *Hontes*, het *Jan Peeters* (steken), *tKiemans*, het *Klaaskens*, het *Klein Adriaantjens*, het *Kosters*, het *Kottens*, het *Lievenheers*, het *Lijsmoetkens*, het *Maaiken Kremers*, het *Maaiken Verschuren*, het *Neel Geuns*, het *Neelken Dijkmans*, het *Papmonts*, het *Peter de Klerk*(s), het *Peter Heuvelkens*, het *Rummens*, het *Smits*, het *Stapmans*, het *Tijs Pellens*, het *Wuit Thomas*. Zie voorts bij de onderscheiden lemmata.

52. ANNEKEN THOMAS : 1662, sekere erue weijde wese ... gen. *tanneken* *Thomas*, S.P. 30, 57; — weiland te *Bekhoven*.

Vermoedelijk gaat ook hier *anneken* terug op *Johannes* (zie de lemmata : *Jan Thomas*, *Jan Thomasheiveld* en *Jan Thomassteken*).

53. ANNEKEN VAN DIJKSHEIDE : 1674, eene heijde gen. *Tanneken van Dijcs heijde* gel. aenden *Lierschen wech*, S.P. 32, 125 v°; 1779, 't *Anneken van Dijk*, S.P. 44, 206; — heide onder *Jukschot*.

54. ANNEKEN VERHESEN : (E 2-F 2, nr. 101) 1636, een stedecken ... gen. ... het *hanneken* *Verhese* ... o. de staepelheyde, S.P. 25, 60; 1688-1725, *tanneken* *verhesen*, S.P. 35, 9-S.A. 135, nr. 139; — perceel bij *Stapelheide*.

Zie ook *Verhese* (*Trineken*). *Verhese* „Van der hese”. Zie o.a. V. Gorp, *MVN*, 1949, 11; id., *MVN*, 1952, 110.

55. ANTONIJ BODESTEDE : 1727, seker woonhuijs met keucken annex stalle cruijthoff maeijdries ende lenten-

hoff ... nogh eenen cleijnen coolhoff beseijden den vs. dries ... gen. *Antonij bode stede*, S.A. 116; — huis en land bij het Laar.

Vgl. 1534, willem *bode*, S.A. 109; 1603, Anthonis *bode*, A.J. 64, 291-293; 1658 (1424), Gillis *bode*, S.A. 56, 234 r°-v^o.

56. ANTHONI GELEYNSHEIVELD : 1712, een heyvelt gen. *Anthoni Gelijns heyvelt*, S.P. 38, 97 v°; — niet nader.

„Heiveld van Anthoni Geleyns”. *Geleyns*, rom. Ghislain, Gisel (Lindemans, *Vl. Psn.*, 110).

X. ANTWERPEN-BRECHT : (B 6, C 6-5, D 5-4, E 4-3) 1841, Weg van *Antwerpen naar Brecht*, Popp; 1883, W. 21; — zie Molenstraat.

X. ANTWERPEN-HOOGSTRATEN : (zie Antw.-Br. + F 3, G 3, H 3-4, I 2-1) 1841, Grooten weg van *Antwerpen naar Hoogstraten*, Popp; z.j., Kad. S.B. blz. 4.

X. ANTWERPEN-LOENHOUT : (A 4, B 3-4, C 3, D 1-2) 1841, Weg van *Antwerpen naar Loenhout*, Popp; z.j., Kad. S.B. blz. 5. Valt deels samen met de Haakstraat.

X. ANTWERPEN-TURNHOUT : (I 7, J 7-6) 1786, de baene van *Antwerpen naar Turnhout*, S.P. 45, 203; 1794, S.P. 46, 340; z.j., Steenweg van Antwerpen naar Turnhout, Kad. S.I. blz. 4; Popp; 1883, groote baan van A. nr T., W. 36; — deze weg loopt over Brechts grondgebied in het uiterste zuiden van de gemeente, nl. te St.-Antonius-Brecht. Idem als Handelslei en Kapellei.

X. ANTWERPEN-ZOERSEL : (I 7, J 7-6) z.j., Steenweg van A. nr Z., Kad. S.I. blz. 2; — weg te St.-Antonius-Brecht.

57. APPELBLOKSKEN : (G 4) ca. 1449-1475, omtr. 0,5 b. goets geh. dat *appelbloexken*, Anh. 6, 43 v°-Anh. 2, 76 v° ca. 1470, dat *appelbloecxken*, Anh. 9, 57.2 r°; 1543 (1598), dat *appelblocxken*, Anh. 4, 32 v°; — perceel te Veerle.

„Klein blok bij een appelboom”. Vgl. Lindemans, *Com. Top.*, 1931, 231.

58. ARENBERGSE WEG : (F 2-3, G 3) 1669, den *aerenborchtschen wech*, S.P. 31, 117; 1677, den *Arenberchsen wech*, S.P. 32, 256 v°; 1741, den *Arenbergischen wegh*, FKB. 7853, 130 v°; — weg van Arenberg, een goed te Loenhout, naar Oostbrecht.

59. AREND : (B 2, nr. 105) A)1547 (cop.), een steken gel. aent kerckhoff & n. der cueren goet & s. dwederdeel van de stede geh. den *naer*, Feoh, 173; 1568-1626, opden *arent* alhier aen de plaetse, S.P. 15, 255-257 - S.A. 94, 87; — huis bij de kerk.

B) 1613, seker huysinge ... geh. den *grooten arent*, S.P. 20, 114 v°; 1626, syne huysinge metter toebehoorten ... alhier aen de plaetse gen. —, S.A. 50, C, 26 v°; 1663-1685, eenen huijsse metten houe daerachter ... gel. bij oft aen de kerckmuere alhier gen. — o. de pastorijs ... s. de gemeyne sheeren strate w. de straete loopende tusschen de voors. huijsinghe ende de kerckmuere, S.P. 30, 188 v°-S.P. 34, 182; — deel van A).

C) 1613-1675, den *cleynen arent*, S.P. 20, 115-S.P. 24, 154; 1715-1716, seckere huijsinge torffhuijs met den hove daerachter aen ... ontr. de prochie kercke gen. den — o. de pastorijs ... w. den kerckmuere, S.P. 38, 192-S.A. 48, 177 v°-178; — deel van A).

D) 1519, Jnden *dobbelere* (sic), S.A. 1, 57; 1691-1788,

op eenen woonhuijse met houe daer achter aengelegen gen. den *dobbelen arent* achter de kercke ... o. de straete loopende naer de pastorijs s. den kerckmuer ... n. de pastorijs, S.P. 36, 29 v°-RB 60, 295; 1787, den *dobbelen arend*, RB 60, 250; 1788, den *dobbelen arendt*, S.A. 113.

Niets wijst op een heraldische betekenis van de naam; veleer wijst 'dubbel' op het gebruik van het huis door twee families. „Arend” zelf wijst op „uithangbord met keizerlijke arend” (ze vooral : Helsen, *Huisnamen te Lier*, s.v.). Naar met prothetische n uit den aer.

60. ARMENBEEMD : ca. 1520, aen der *ermer beemdeken*, Anh. 7 A, 13 v°; 1562, aender *armer beempt*, S.A. 1914, 21; 1626, den *armen beempdeken* van brecht, Anh. 11 B, 79 v°; — weiland in de Weehagen, in het noorden van St.-Lenaarts bij Loenhout.

„Beemd van de armentafel”.

61. ARMENBOSKEN : ca. 1724, *ermen bosken*, Anh. 11 B, 90 v°; — niet nader te situeren.

De opbrengst van dit „ermen bosken” kwam de huisarmen ten goede.

62. ARMESTEDE(KEN) : A) 1885, de *armstede*, NBKP, nr. 3; — vermoedelijk wijst „arm” op het schrale, het weinig vruchtbare. Immers, het lidwoord staat niet in de genitief en „arm” is duidelijk adjectief en niet substantief (vgl. armenbeemd). Moeilijk te lokaliseren. Misschien identisch met B).

B) 1698, het *arme stedeken*, S.P. 36, 190; — perceel gelegen te Overbroek.

63. ASAKKER : *dandazaker* (E 3) ca. 1400-1450, 0,5 vts. lants heetet *dastacker*, Anh. 32, 11 v° - Anh. 1, 7; 1502, een

stuck lants ... den — gel. in de acker aenden molenwech, Wern. 38, 3; 1543 (1598), den — gel. jnt acker aenden muelen, Anh. 4, 6; 1555-1627, op een stuck goets geh. den — gel. Jn betchouen acker, S.A. 1910, 9-S.P. 22, 174 v°; ca. 1449, den *aschacker*, Anh. 6, 25 v°; 1460, 0,5 vts. lants geh. den — gel. jn betcouen ackere tusschen willem luxx ende diederix wilmaers *aschackers*, Anh. 1, 46 v°; 1659 (1675), den *Asacker*, S.A. 126, 1. st.; 1661-1729, sekeren acker ... gen. den — gel. teijnden de beckhouensche ackerstræet, S.P. 35 v°-S.P. 39, 221; 1956, V.; 1677, een stuck landts gen. het *asackerken* gel. teijnden de bechouenackerstræete ... o. den meulenwegh, S.P. 32, 298; — bouwland te Bekhoven.

Asch, *as*, „esboom” (zie o.a. : Asse, 73), met collectief -t *ast*; ofwel migratie, daar de heren van As eigendom hadden te Brecht. Zie : 1440, wilborts van *assche*, Anh. 3 B, 18; 1470, goede houende onder *asch*, Anh. 9, 37 v°; 1482, Anh. 8, 10 v°; *ibid.*, 36 v°; 1482, eygendom van *asch*, Anh. 8, 16; 1493, te broechouen ... aent leen van *asch*, Anh. 8, B, 4; — betreft goederen van de heren van As, gelegen te Broekhoven en te Overbroek. Let wel : het toponiem komt voor te Bekhoven.

64. ASTRIDLAAN : z.j., V.V.V. C 8; — tussen Bergsebaan en Dennenlaan.

65. BAAIKENS : 1642, eene weyde gen. de Leuck n. lanx hennen aent *baeykens*, S.P. 26, 38-S.P. 27, 49; — perceel tussen Broekhoven en Kloot bij de Leuk, maar niet juist te lokaliseren.

„Het goed van *Baaiken*”, vleinaam voor Barbara (vgl. o.a. : Roelandts, *Anthrop.*, IV, 16). Vgl. Anneken Theeus en aldaar opgesomde gelijkaardige formaties.

66. BAAIVENNEN : 1566, een stuck lants gent. den grooten acker ... met noch de *baijvennen* stoppelblok den

rijacker ende weyuelden gen. de kybloken aen malcanderen gel. opt henxbroeck, S.A. 1920, 15; — perceel op de Hengstbroek.

„Vennen waar men gaat baden” (vgl. : Schönfeld, *Watern.*, 241, a.v. Wasven) weinig waarschijnlijk. Gezien de algemene ligging, in de buurt van Broekhoven, Broekakker, Kloot en Hengstbroek, veeleer „drassige, vochtige gronden en plassen” en verwant met *bag*-, „modder, moeras” (J. B. van Loon, *MVN*, 1964, 120-125).

67. BAAN : A) 1614-1762, Jnde *baene*, A.J. 68, 67-L.L. IV, 19 vº; — weg te Eindhoven.

B) 1676, aende *grootte baene* alhier in brecht, J.B.; — idem als weg van Antwerpen naar Hoogstraten-Tilburg.

C) 1770, ende de voordere ingecheynsde erve der *oude baene*, S.P. 43, 485; 1771, op de vernietighde — tegens het limiet van Schilde, Anh. 11 B, 159 vº; z.j., V.V.V. A 8; — van Kapellei naar grens tussen Brecht en Schilde te Sint-Antonius.

D) 1843, chemin de celui dit : Meerkensbaen à la limite de Ryckevorsel, *Oudebaen* van Ryckevorsel, T. 36.

E) 1884, *oude baan*, NBKP, nr. 30; 1956, V.; — oude weg van Antwerpen naar Tilburg over de Locht. Idem als B).

F) *dbvntfæ* (E 4), z.j., *Baantje*, Kad. S.N. 1; 1956, V.; — te Sterthoven. „Openbare weg, die niet gekasseid is” (Noorderwijk, a.v.).

68. BAAN OP SAS 2 : z.j., V.V.V. D 8; — tussen Tilburglaan en Bergsebaan.

69. BAAN OP SAS 3 : z.j., V.V.V. C 8; — zijweg van Tilburgbaan naar Kanaal toe.

70. BAANAKKER : A) (G 3-H 3) 1665-1720, den *baenacker*, S.A. 131-S.A. 103, 85; — akkerland op Engelakker benoorden de weg van Brecht naar Hoogstraten.

B) 1724, sekeren block landt gen. den *baen acker* gel. achter het Laer, S.A. 103; 1768, A.J. 85, 115 r°-v^o; — niet juist te lokaliseren.

C) 1781, zeker parcheel erve gen. den *baenakker*, S.P. 44, 449; 1886, Bouwland op Cloosterakker nw. de baan gen. *Baanakker*, NBKP, nr. 47; — bouwland op de Klootse akkers, later Kloosterakker; kan oorspronkelijk een geheel gevormd hebben met A). „Akker tegen de baan” (zie A), excerpt 1720.

71. BAANAKKERSPAD : (G 3) 1843, sentier du Kolkvonderspads vers St.-Léonard : *baenakkerspad*, T. 16; — voetpad te St.-Lenaarts.

72. BAANBLOK : 1775, een partije erve gen. het *baenblock* ... n. de groote heirbaene, S.P. 44, 2; — niet nader bekend; misschien hetzelfde als Baanakker A), wegens ligging bij „de groote heirbaene”.

73. BAANDRIES(EN) : A) 1676, weyden gen. de *baendriesschen*, S.P. 32, 240 v°; 1709, weijde gen. den *baendriesch*, S.P. 38, 49; — weiland te Eindhoven.

B) 1719, den geheelen *baendries* gel. inde audaenstraet, S.A. 103, 62; — weiland in de Oudaanstraat onder Bekhoven.

Dries, zie Akkerdries.

74. BAANEIND : dbvment (G 3) 1956, V.; — plaats waar de Dorpsstraat van St.-Lenaarts uitkomt op de weg van Brecht naar Hoogstraten. Mogelijk „einde van de baan”.

75. BAARSTAD : 1359, die *baerstat*, Comm. Br., pass.; 1470, eenen beemt ... geh. de — gel. te betcouen, H.G., 7; 1473-1562, supra quoddam pratum dictum de — situm retro domum, a., 25 v°-S.A. 1914, 21; 1551-1677, de *baerstadt*, S.P. 11, 74-75 - S.A. 117; 1625, de *baer stath*, KA 256, 12 r°-v^o; 1622, van den *baerstadtbeempde*, S.P. 22, 84; ca. 1644, een rente van die *barstap* nu die erfghen. toekomstende van Jan har Jan van roeij gen. die *barstat*, Anh. 11 A, 62; 1628-1762, den *Baerstap*, KA 256, 12 r°-v^o - S.P. 43, 107; 1796, een beemdeken ... agter den hoek gen. den *baerdstap*, S.P. 46, 610; — beemd van variërende grootte te Bekhoven in de Hoek.

Prims (*Hist.*, 572-573) vermeldt een *barstat* te Herenthout, a^o 1448, en voegt eraan toe „bij de barchage”. In *stat* ziet S. „hofstat”, „hofstede”, wat „in de 15de en begin 16de eeuw ... zo min een woning als een hof of een hoeve (is)”. Kan echter ook *stad* „plaats” zijn (vgl. Moerman, *Ndl. Pln.*, 219). *Baar*, *bar*, „onvruchtbaar, woest, bloot, bar” (zie o.a. : Mansion, *O.G.N.*, 142; id., *Bestandd.*, 13). We kunnen dus te doen hebben met een beemd, die bij een onvruchtbare, woeste plaats lag of het voordien zelf was. Het excerpt a^o 1473 wijst er duidelijk op dat de beemd in de buurt van een woning ligt, wat zou kunnen wijzen op vage grond bij het huis, die niet onmiddellijk voor een bepaald doel wordt gebruikt. De variant *stap* lijkt ons een bedorven lezing, wat bovendien duidelijk wordt als we het gehele excerpt a^o 1644 lezen.

X. BAKKENBRUGGE : zie Jan van Bakkenbruggestede.

76. BAKKERSBOS : 1596-1786, aen *backersbosch*, S.P. 19, 141-S.P. 45, 225; 1631, aent straetken van *backersbossche*, S.P. 23, 23 v°; 1657, eenen schaerbossche gen. *backerbosch*, S.P. 27, 142; 1668, het *backersbos*, S.P. 31, 33; 1741, het *backerbos*, FKB. 7853, 125; 1786, het *backersbosch* rontsom in sijne heggen en kanten, RB 60, 224; — schaarbos te Overbroek.

„Bos dat aan de bakker of aan iemand die De Backer heet. toebehoort” (vgl. Henrick de Backers).

77. **BAKKERSHEIKEN** : 1527, des *backers heiken*, S.P. 10, 209-210 - S.A. 1892, 21; — niet te lokaliseren.

Waarsch. appellatief, maar ter vergelijking met voorgaand en volgend lemma opgenomen.

78. **BAKKERSHOF** : (D 5, nr. 126) 1612-1619, een stuck goets geh. den *backershoff*, S.P. 20, 92 v°-93 - S.P. 22, 63 v°; — perceel te Sterthoven. Vgl. Bakkersbos.

79. **BAKKERSSTEDEN** : (F 3, nr. 127) 1672-1710, twee weyden gel. ... opden leugenberch gen. het *backers steken*, S.A. 47, 449-S.A. 52, 101 r°-v^o; — perceel bij Broekhoven-heiken. Idem als Henrick de Backers.

80. **BAKSKENSVONDER** : 1722-1761, aen *bacxkens vonder*, S.A. 103, 120-S.P. 43, 80; — niet nader bekend.

Betekenis niet duidelijk. *Baksken*, diminutief van psn. *Bake*, *Baeck*? Te Brecht : 1538, gummer *baeck*, S.A. 1896, 49; 1552, aen gommaren *baeck*, S.A. 1908, 18 v°. Vgl. ook Vincent, *N.d.f.*, 54. Mogelijk diminutief van mnl. *bac*, „bak”, wat in de samenstelling met *vonder* zou kunnen aangenomen worden?

81. **BAKSVELD** : 1515, in *bax velt*, S.A. 1890, 9; — niet nader bekend.

82. **BAKSWEG** : 1843, chemin du hameau d'Overbroek à l'endroit dit Meireyt —, T. 44.

83. **BALLEKENS** : 1834, Kl. C. art. 2219; id., *De Bellekens*, Kl. C. art. 3190; — perceel bij Stapelheide. Mogelijk foute lezing voor Nollekens.

X. **BALTISCHE HOEVE** : zie Jan Baltens.

X. **BALTUS** : zie Jan Baltens.

84. BALVELD : 1537, eenen Jnslach gel. by tgoir onder brecht ... tselve velt oft gront geh. *dbalvelt*, S.A. 1895; — perceel bij de grens met St.-Job-in-'t-Goor.

Betekenis niet duidelijk. Het ontbreken van de gen. -s lijkt psn. *Bal* uit te sluiten (vgl. Noorderwijk, 55, a.v. balsblok). Toch kunnen vormen met en zonder gen. -s naast elkaar voorkomen — zie : *backersbos* en *backerbos*). *Balveld*, „speelterrein”, blijkt niet.

85. BARAKKENSTRAAT : A) z.j., Mil. 1.5000; — V. zegt „Huttekens”, zonder toevoeging *straat*. Straat te Sint-Lenaarts, waar destijds armoedige huisjes stonden. Thans geïntegreerd in de Houtstraat. Vgl. o.a. : Herne, a.v. Barakkenbos.

B) 1889, —, Mil.; — van Venusstr. nr Vaartstr., tussen begin v. Spookstr. & begin Warmoesstraat.

86. BAREELLAAN : z.j., V.V.V. C 8; — weg van Schotensteenweg naar Tilburgbaan.

87. BAREELTJE : (C 6) A) 1885, 't *Barreeltje*, NBKP, nr. 8.

B) 1884, 't *Klein Barreeltje*, NBKP, nr. 30; 1885, 't *Klein Bareeltje*, NBKP, nr. 8; — idem als A, huis bij de Schotensteenweg.

Bareel, „slagboom” (zie o.a. Corn. Vervl., 184). Herinnering aan een plaats, waar vroeger bareelrechten moesten betaald worden? Vgl. Opwijk, nr. 37; Asse, nr. 23. Later in verband te brengen met een halte van de thans niet meer bestaande buurtspoorweg Antwerpen-Brecht.

X. BARISTER : zie Briester.

88. BARONNEKENSBOSS : (F 4-G 4) 1794, een Bosch gen.

Baronnekensbosch gel. teynden de Rouwstede tot Veerle zynde een masten Bosch, S.A. 132, C; — bos te Veerle.

Welke „baron” bedoeld wordt, is niet meer duidelijk.

89. BART : *dambart* (C 3, nr. 139) 1956, V.; — perceel in de Overbroekse Straat op de linkeroever van de Koeblokkenloop. Ws. Psn.

X. BASSENE HOEVE : zie Kassienhoeve.

90. BASSIN : *damba-sej* (E 5) 1884, in den — aan de vaart, NBKP, nr. 11; — kom van het kanaal Antwerpen-Turnhout, tussen Eindhoven en de Locht. Herinnering aan de verfransing.

91. BASTAARDENBLOK : ca. 1449, omtr. xx b. heyden daer af xij b. begraven geh. dat *bastarden bloc* gel. opte heyde jegen tremele, Anh. 6, 11; 1543 (1598), een heyblock geh. dat *bastaerdenblock*, Anh. 4, 45; — heide bij Tremel, bij de weg van Brecht naar Antwerpen.

Vgl. : 1440, hanneken den *bastaert* van brecht, Anh. 3 B, 18 v°; 1448, Jan wittige sone Jans *bastaerden* van brecht, Anh. 3 B, 24; 1450, jan jans *bastaerden* sone van brecht alias machiels, Anh. 1, 6; 1453, Janne den *bastaert* van brecht, Anh., 2, 32 v°; 1497, heyn de *bastaert*, Anh., 7 B, 10 v°; 1523 Jan van brecht diemen heet de *bastaert*, S.A. 1891, 17 v°. De hier bedoelde „bastaerden” zijn leden van het geslacht Van Brecht.

92. BASTAARDSGOED : 1402, dat ende van *baetsaert goede*, Anh. 32, 12; 1440, *bastaerts goed*, Anh. 3 B, 26 v°; — perceel te Broekhoven.

Vgl. : 1359, Jan die *bastaerd*, Comm. Br., 33 v°; 1497, opten langenhof die heyn de *bastaert* tot broechouen in handen heeft, Anh., 7 B, 10 v°.

93. BATENS : 1649, sekeren acker ... gen. het *batens*, S.P. 25; 1651, het *baetes*, S.P. 29, 13 v°; — bouwland op Bekhovenakker.

„Het goed van *Bate*, Beatrijs”. Zie o.a. : Roelandts, *Ndl. Fam.*, 16. Vgl. Anneken Theeus.

94. BATENSAKKER : 1538, om een stuck lants geh. den zielacker ende den *batensacker*, S.A. 1897, 21; 1626, den *Batenacker*, Anh. 11, 48; — perceel te Overbroek in de Ekerenbraak.

95. BEDDEN : A) 1621-1689, de *corte bedden*, S.P. 21, 124 v°-S.P. 35, 49 v°; 1956, V.; — bouwland op Bekhovenakker. Vgl. E).

B) 1627-1703, vande *cortte bedden*, S.P. 22, 183-S.P. 37, 94-98; — bouwland op Wemersakker. Zie ook Korte Gewenten, Korte Voren. Vgl. D).

C) 1639-1667, het landt op den engelsacker de *cortte bedden* gen., S.P. 27, 39 v°-S.P. 31, 26 v°; — bouwland op het gehucht Kloot.

D) 1627-1723, het achterste paert vant bremvelt met het achterste deel van den acker gen. de *lange bedden*, S.P. 22, 183 v°-S.A. 103, 137; — bouwland op Wemersakker. Vgl. B).

E) 1649-1762, seker lant ... gen. de *lange bedden*, S.P. 27, 66 v°-L.L. IV, 12 v°; — bouwland te Bekhoven. Vgl. A).

F) 1658-1672, 4 lps. lants gel. op eijndhouen acker gen. de *lange bedden*, S.A. 47, 70 v°-S.P. 32, 191 v°; — bouwland te Eindhoven.

G) 1665-1681, eenen acker ... bij de ouerbroecxsche

cappelle gen. de *langhe bedden* n. de cappelrije van sinte wilborts cappelle, S.A. 47, 233-S.A. 128, l. st.; — bouwland te Overbroek.

H) 1666, eenen acker ... gel. ouer de beeck gen. de *langhe bedden*, S.A. 132, D.; — bouwland te Sterthoven.

I) 1667, elff gewijnten koren ... gen. de *langhe bedden*, S.A. 123; — bouwland op Kerkhovenakker.

J) 1724, *lange bedden*, S.A. 103, 156 v°; — bouwland bij de Rode Leeuw. Zie ook Pad B).

K) 1771, een parcheel landts gen. de *lange bedden* o. de doggenbosschen, S.P. 43, 499; — bouwland te Groot Veerle.

Bed, hetzelfde als *gewent*. Zie a.v. Gewenten.

96. BEEK : dabe.k; dbe.kskə A) 1449-1786, *beke*, Anh. 1, 3-S.P. 45, 169; 1559, vander *beken*, S.A. 1913, 25; 1626, ter *beken*, Anh. 11, 15; 1609-1792, de *beecke*, S.P. 19, 43-S.P. 46, 113; 1634-1776, de *beeke*, S.P. 25, 27 v°-S.P. 44, 24; 1670-1705, de *becke*, S.A. 128, l. st.-S.A. 101, 69; 1689, vande *beeck*, S.P. 35, 57; 1956, de *beek*, V.

De gewone naam voor een kleine waterloop. Zie A (Kleine A of Weerjsbeek of Breebeek), Heesterbeek, Hengstbroekbeek, Koe-blokkenloop, Lege Rijtbeek, Luikvonderbeek, Schaapsdijkbeek, Schoordijkbeek, Stapelheidebeek, Vuilestaartse Waterloop, Waterstraatje, Weehagenbeek.

B) 1611-1649, ouer het *beecxken* opten hencxtbroeck, S.P. 19, 183-S.P. 28, 8; — hetzelfde als Hengstbroekbeek.

C) 1668, eene wijde gen. de *achterste beke* naest den colck, S.P. 31, 66; — weiland, beemd te Sint-Lenaarts bij de Kolk, zo genoemd naar de in de buurt lopende Hengstbroekbeek.

D) 1639, noch drij weykens comende lancx aende beecke

ende oock gen. de *beecxkens*, S.P. 27, 39; — niet nader. Het meervoud blijktbaar wegens de 'drie weykens' langs de beek gelegen.

97. BEEKJESPAD : (G 4) 1843, T. 30; — voetweg te Sint-Lenaarts. Zie ook Bijpad. Met *beekje* wordt hier de waterloop op het Molenheiken bedoeld.

98. BEEMD : dambemt, dā bēmdā A) 1402, *beemdeken*, Anh. 32, 19; 1614-1649, noch een wijde geh. het *beempdeken*, S.P. 20, 155-S.P. 27, 93 v°; 1654-1773, sekere weyde gen. het *bempdeken*, S.P. 28, 39-S.P. 43, 633; 1785, eene weyde gen. het *Bemdeken* gel. tegens de meir naest den Krekelberg, S.A. 132; — blijktbaar verschillende kleine beemden, echter niet nader te situeren.

B) 1608, noch een parcheel geh. de *beempdekens* ... o. de veylhoeue, S.P. 20, 9; — weiland te Overbroek.

C) 1694, eene wijde gen. de *bempdekens*, S.P. 36, 78; — weiland te Jukschot.

D) 1956, de *Beemden*, V.; — weiden bij de Weehagenbeek.

E) 1780, sekeren bempt synde den voorsten bempt ... omtrent den schaepsdijk ... o. den *achtersten bempt*, S.P. 44, 371; — weiland te Overbroek.

F) 1402-1642, den *groten beemt* ... 2 b., Anh. 32, 18-S.P. 25, 172; 1705, seecker Buert bempt gel. inde werft nu gen. den *groten bempt* ... o. de Becke, S.A. 101, 69; — weiland te Bekhoven.

G) ca. 1470, opten *groten beemt*, Anh. 9, 16; — weiland te Sterthoven.

H) 1791, een stuck lands gen. den *grooten beemd*, S.P. 45, 619; — weiland bij de Locht.

I) 1694, vanden grooten enden den *cleynen bempt*, S.P. 36, 101 v°; 1701, S.P. 37, 53-55 v°; — beemd te Jukschot.

J) 1558, een stuck beempts geh. het *cleyn beempdecken*, S.P. 13, 298-299; — weiland bij Marum. Vgl. Beemd op 't Marum.

K) 1686, eenen wijde ook gel. inde leemstraet gen. den *langen bempt*, S.P. 34, 499; — niet nader bekend.

L) 1780, den *vorsten bempt*, S.P. 44, 371; — zie E).

Beemd, „weiland en hooiland bij waterloop”. Zie o.a. : Lindemans, *Top. Versch.*, II, 23-45; Gysseling, *Med. Ver. Naamk.*, XXX (1954), 99; *Top. Kontich*, a.v. Voorts te Brecht : 1684, *bempt ofte hoijmaiye*, S.A. 118.

99. BEEMD VAN MULDER TIEN : *dəmbemtfamalderti:n* (D 2, nr. 152) 1956, V.; — weiland op de linkeroever van de Weerijsbeek bij de weg naar Wuustwezel, naast de Beemd van de stalen boer.

Vermoedelijk naar het beroep van de eigenaar, overigens onbekend.

100. BEEMD VAN DE STALEN BOER : *dəmbemtfandestv:ləmbur* (D 2, nr. 153) 1956, V.; — weiland op de linkeroever van de Weerijsbeek bij de weg naar Wuustwezel, naast de beemd van Mulder Tien.

Wijst de naam op een karaktereigenschap van de eigenaar?

X. BEEMD OP 'T MARUM : *dəmbemtopt:marəm* (E 1, nr. 154) zie Marumbeemd.

101. BEEMD IN 'T VLASROT : *dəmbemtnt:flasrət* (D 3)

1956, V.; — weiland bij de Weerijbeek op de grens tussen Overbroek en Bekhoven in de Vlasroot. Zie a.v.

102. BEEMDHEIDE : 1791, Item een stuck lands gen. *bemphtheyde*, S.P. 45, 619; — perceel bij de Locht.

De samenstelling *beemd-heide* doet enigszins wonder aan. Gaat het om een schrale grond, waarop nog enig gras voorkomt, dat in tijd van nood kan gemaaid worden en toch nog als voeder kan gebruikt worden? Ook R. van Passen stelt in *Top. Kontich*, bij het woord *heide* vast, dat „de vroegere betekenis van *heide* ruimer moet geweest zijn dan de huidige” en denkt daarbij aan „wild begroeid land”.

103. BEENSSSENS AKKER : 1666, een stuck landts *beenssens acker*, S.A. 47, 267 v°; 1671, S.A. 47, 376; — bouwland bij het Verband Hof op het gehucht Steeghoven.

De variant *beersens acker* (1665, S.A. 131) lijkt ons een foute lezing. Het gaat om een psn., die te Brecht voorkomt : ca. 1626, Jacob *Beenssens*, Anh., 11 B, 117 v°; ca. 1680, Dilis *Beenssen*, Halleke Brecht, 1.st.; id., de weduwe van jacob *Beenssens*, ib.

104. BEERAKKER : 1467, aen die *beracker*, O.V.G.; — niet nader bekend. Vermoedelijk bij het dorpscentrum.

Beer, ber, „moerassige grond”, of psn.? Vgl. Beerbos.

105. BEERBOS : 1359, biden *berebosch*, Comm. Br., 34 v°; 1440, opten *beerbusch*, Anh. 3 B, 1 v°; ca. 1449-1536, j stuc goets geh. den *beerbosch* onder bossche ende heyde, Anh. 6, 23 v°; 1473-1536, supra quamdam peciam terre dictam de — sitam in betcouenacker, Anh., 30 v°-S.A. 1895, 37; 1450, den *beerboch*, Anh. 1, 5; 1543 (1598), aent *beerbossch*, Anh. 4, 3; id., een stuck geh. den *beersbosch* welck bosch heyde pach (sic) te syn, Anh. 4, 3 v°; — bos en heide op Bekhovenakker.

Een „bois boueux” (Carnoy, *Origines*, 54) lijkt ons te Brecht

uitgesloten. Veeleer een psn. Zie excerpten en voorts : ca. 1440, Goessem die *bere*, Anh., 32, 9 v°; ib., bi goessesems *beren*, 11; ib., heyns *beren*, 6; ib., jan die *bere* goessesems sone, 10; 1402, Goessen *beers*, Anh., 32, 15; ib., heinric die *beere*, 11; ib., ian de *bere*, 19 v°; ib., Jan die *beer*, 6; 1535, derfg. Gosem *beers*, S.A. 2, 123 v°; 1556, Jo(hann) is *dsbeere(n)*, KA 207.

X. BEERSENS AKKER : zie Beenssensakker.

106. BEERSGATRIJWEG : *dbairsXat...* (C 3) 1843, Chemin de la rue dite : Vlasrootsche straet à la rue dite : Vossenholschendijk : *Beersgat ryweg*, T. 19.

Beersgat zelf ligt onder Wuustwezel, even benoorden de Grote Heide achter de Hoek, in de buurt van de Deurentse Dijk. Voor de verklaring van de naam, zie : A. P. de Bont, *Naamk.*, 1973, 115-117 en *Top. Wilrijk*, a.v. Barschot resp. Beerschot. Voorts Carnoy, *Origines*, a.v. Beerschot; Lindemans, *Beerzel*, 8-10; K. Peeters, *Kemp. Landsch. gesch.*, 87.

107. BEERSHOF : (E 3) 1543 (1598)-1647, 1 b. goidts geh. den *beershoff* gel. te Beckhouen s. de ackerstraete ... o. de heerenstrate, Anh. 4, 10-S.P. 23, 142; 1551, van eenen stuck goets geh. den *beershof* ... z. aende moelenstrate, S.A. 1907, 20 v°; 1640, den *beerschoff*, S.P. 25, 130; — perceel te Bekhoven.

Beers, psn. in genitief. Zie Beerbos.

108. BEGAKKER : 1559, den *begacker*, Anh. 5, 1 v°; — perceel bij de Faconshoeve te Houthoven. Voorts niet duidelijk. Misschien verschrijving voor *heyacker* (wegens approximatieve ligging), daar de grafieën b-g allicht met h-y kunnen verward worden.

109. BEGIJNENBEEMD : (D 3) 1522, de *baginenbemt*, S.P. 10, 10 v°-11 v°; 1545, vander *beghynen beempde*, S.A. 1903, 13; 1554, den *beghijnenbeempt* ± 1 b., S.P. 11, 359-360;

1758-1762, den *beggijnen bempt*, S.P. 41, l. st. bij f° 301-L.L. IV, 15; 1774, den *beggijnen* ofte lochtschen *bempe*, S.P. 43, 685; 1888, *Beggijnenbeemd*, 0,8005 ha, NBKP, nr. 48; — weiland bij de Hoekse Beemden, achter Bekhoven in de Hoek.

Eigendom van het Begijnhof te Antwerpen. Vgl. voorts te Brecht : ca. 1520, de cureyt vanden beginen tantwerpen daer op v moecken, Anh., 7 A, 8; ca. 1626, de firmerije van den Begijnhoue tot Antwerpen (onder oistbrecht), Anh., 11 B, 47 v°.

110. BEGIJNENBLOK : (J 6-7) 1626-1777, het *begijnenblock*, S.P. 21, 178 v°-Dom. nr. 1, 14; 1657-1695, het *Begijneblock*, S.A. 47, 56-S.A. 122; 1674-1786, het *beggijnenblock*, S.P. 32, 125 v°-S.P. 45, 204; 1794, het *begijnenblok*, S.P. 46, 341; 1834, *Beggijnenblok*, Kl. I. art. 1402; 1843, *Begynnenblok*, T. 73; — bouwland onder Jukschot. Zie voor *blok*, a.v.

111. BEGIJNENBOS : (E 5) A) 1887, in 't *Beggiynbosch*, NBKP, nr. 52; 1888, bij 't *Begijnenbosch*, NBKP, nr. 53; — perceel bij de Kievit.

B) 1754 (1766), het *beggiynenboschken*, S.A. 124, l. st.; — perceel bij de Weehagen, niet nader te lokaliseren.

112. BEGIJNENDRIES : 1888, in den *Beggijnenendries*, NBKP, nr. 53; — niet nader bekend.

113. BEGIJNENHEIDE : 1751, een heijde ... gen. de *begijneheyde*, S.P. 41, 40; — perceel te Sint-Lenaarts in het noordoosten bij grens met Rijkevorsel, bij de Houtelhoeven.

114. BEGIJNENSTRAAT : *beggiynenstraat* (J 6-7) 1834, *Beggijenstraat*, Kl. I. art. 1788; 1947, *Begijnenstraat*, N.;

z.j., V.V.V. C 8; — van Handelslei naar Achterstraat te Sint-Antonius.

116. BEGONIALAAN : (C 7) 1956, N.; z.j., V.V.V. C 8; — van Dennenlaan naar Weg op Sas II, in het westen van de gemeente bij de grens met Sint-Job-in-'t-Goor.

117. BEGRAVEN HEIVELD : 1727, eenen hoijbempt ... o. het *begraven heijvelt* s. faconsbempt w. den verloren cost n. den rietbempt, S.P. 39, 92; — perceel te Bekhoven bij Verloren Kost.

Misschien appellatief. „Heiveld met een gegraven omheining” (zie o.a. : Helsen, *Antw. Pln.*, 28).

X. BEISEGEM : zie Buizegem.

118. BEISERSGOED : 1473, *supra domum et fundum jacentem in Brecht vulgariter ... beysers goet*, An., 30 v°; — niet nader.

Psn., misschien foute lezing voor *keysers*-.

119. BEISTER : 1707, een stuck lants gen. den *Beijster*... w. de veilsche straet, S.A. 48, 63; — perceel te Veerle.

„Onvruchtbaar land”. Zie : *Mnl. Hwb.*, s.v. bijster; Varsenare, s.v. Bijstiertvelt; Herne, s.v. Bisterveld; Naarding, *MVN*, 1955, 99; Bach, II, § 292, s.v. Bijsterveld.

120. BEITELVENNEKEN : 1674-1675, seker venneken gen. ter dijer tijt het *Beijtelvenneken*, S.A. 57, 194 v°-S.A. 126, l. st.; id., *Beytelvenneken*, S.A. 126, l. st.; — ven bij het Mikven te Overbroek, niet nader te lokaliseren.

Misschien „beitel” naar de lange en smalle vorm van het ven ? Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 92-103; Edelman-Vlam, *MVN*, 1966, 65-90.

121. BEKHOVEN : *beko:ve*, *beto:ve* (D 1-2-3, E 1-2-3) 1359, *bettichouen*, Comm. Br., pass.; 1359-1677, *bechouen*, Comm. Br., 37-S.A. 32, 298; ca. 1400-1565, *betcouen*, Anh. 32, pass., S.A. 1919, 28 v°; 1402, *bethcouen*, Anh. 32, pass.; 1440-1578, *betchouen*, Anh. 3 B, 12 v°-A.J. 62, 191 v°; 1495, *Betkoven*, x., 7 v°; Harou; Mil. 1.40.000; 1520, *Betcoouen*, Anh. 7 A, 7 v°; 1522, *beckouen*, S.A. 1917, tuss. 37-38; 1543-1843, *Beckhouen*, Anh. 4, pass.-B. 18; 1614, *Beckhoeuen*, S.P. 25, 17; 1762, *Beeckhoven*, L.L. IV, III, 9; 1762, *Beekhoven*, L.L. IV, 8 v°; Vdm.; Harou; z.j., V.V.V. E 5; 1834-1956, *Bethoven*, Kl. C. art. 1035; Mil.; V.; 1887-1956, *Bekhoven*, NBKP, nr. 1; V.; — uitgestrekt landbouwgehuucht ten noordwesten van het dorp tussen de weg naar Antwerpen, Overbroek, het grensgebied bij Wuustwezel en de weg van Brecht naar Loenhout.

Zie ook samenstellingen, vooral Bekhovenakker en Bekhovenstraat. Vgl. ook de psn. : 1359, Godele va(n) *bettichoue(n)*, Comm. Br., 33 v°. Voorts te vergelijken met Bettenhoven-Bettincourt in het arr. Borgworm (zie : Gysseling, *TW*, 135; J. Herbillon, *Com. Top.*, 1955, 51, s.v. Bettincourt; Vincent, *L.n.d.l.*, §§ 49 & 108; Moerman, *Ndl. Pln.*, 101). Vermoedelijk de oudste van de Brechtse hoven-namen. Naast *Bekhoven* treffen we te Brecht aan : *Broekhoven*, *Eindhoven*, *Houthoven*, *Kerkhoven*, *Steeghoven*, *Sterthoven* (zie a.v.). Over *hove(n)* : Lindemans, *Com. Top.*, 1954, 39-58; Prims, *Kemp. Landschapsgesch.*, 70-79; id., *Hist.*, 565 vv.; id., *Antwerpiensia* (1950), 175, nr. 40; Mansion, *Bestandd.*, 19-20; Vincent, *n.d.l.*, 39; Carnoy, *Origines*, s. Bettincourt; Bach, II, § 62.3.a., § 169.II, § 397, §§ 589-591; Dittmaier, *S.S.B.L.*, § 25, §§ 164-171.

De Brechtse *-hoven*-namen zijn blijkbaar Onl. **hova*-samenstellingen, „stukken land van een bepaalde grootte”, Mlat. „mansus” (Lindemans, Prims). Zie ook : Gysseling, *Med. Ver. Naamk.*, XLI (1965), 90-97, i.v.m. de vroegmiddeleeuwse nederzettingenamen *hofa* (*hofum*).

Bekhoven, patronymicum op *-inga*, „nederzetting van de gezinsgroep” van een **Betto* (Koseform bij BERCHT, zie : Gottschald, *Namenkunde*, a.v.; V. d. Schaar, *Wb. voorn.*, a.v. Bete, Brecht,

-brecht). Het oudste citaat *bettic-*, de hardnekkige opeenvolging van de consonanten -tk-, de huidige dialectische tweeling *beko:ve-bsto:ve*, evenals elders aangetroffen parallellisme pleiten voor een -inga-formatie. Wij reconstrueren : **betinga-hoven*, **beting-hoven*, **bettinc-(h)oven*, *bettichoven*, *betc-(h)oven*, *bek-(h)oven* of *bet-(h)oven*. Gelijkaardige ontwikkeling stellen we vast bij : *Rijkhoven*, 1096 *Rudenchouen*, 1221 *Ruddinchouen*, 1275 *Rudecoven*, 1385 *Reucoven* (Lindemans, o.c., nr. 168); *Alkoven*, 777 *Allinchofa* (Bach, II, § 169.II); *Ringkofen*, 824 *Hringolfinchofun* (ib.). In verband met de ontwikkeling -ing, -g(-k-), -inghofen, -kofen (id., § 62). Vgl. tevens -heem-formatie *Bettegem*, 1130 *Bettenchem* (Lindemans, *Frank. Kol.*, 10).

Of *Bekhoven* te Brecht een autochtone dan wel een gemigreerde naam is, kan niet met zekerheid worden uitgemaakt.

Wat *hove*, landmaat, betreft, te Brecht : 1543 (1598), van een *houe* heyden Jan diels erffgen.dair vuyt 3 b. vuyten weerdeel vanden vs.vj b.willem Leest oick 3 b., Anh., 4, 29 v°.

Dat *Bekhoven* de oudste ontginning is, blijkt ook uit de aanwezigheid aldaar van de oudste en meest belangrijke cultuurgronden. De bodemkartering (zie : Hfdst. Bodem) leidt tot dezelfde bevinding. *Bekhoven* mag dan worden beschouwd als eerste ontginningscentrum, vanwaar dan later een voortgezette ontginning uitstraalde naar *Broekhoven* en *Sterthoven*, *Houthoven*, *Steeghoven* en *Eindhoven*. *Kerkhoven* lijkt ons een jongere analoge formatie (misschien ook *Steeghoven*), nadat de kerk een vrij gebied uit het oudere *Bekhoven* en *Broekhoven* had ontvangen.

122. BEKHOVENAKKER : *beko:venaker* *bsto:venaker* (D 3-E 3) ca. 1400, *betcouender ackere*, Anh. 32, 11 & 12; 1402, *bettecouenacker*, Anh. 32, 4; ca. 1435-1529, *betcouenacker*, Wern. 14-S.A. 1893, 37 v°; 1454-1470, *betcouen ackere*, Anh. 1, 28-H.G., 7; ca. 1470-1567, int *betchouen acker*, Anh. 9, 22 v°-S.P. 15, 147; 1558; *betchouen ackere*, S.A. 1912, 14; 1566-1658, *bechouen acker*, S.A. 1920, 29-S.A. 56, 246; 1572, inde *bechouensche acker*, S.P. 17, 35 v°-36; 1597-1843, *beckhouenacker*, S.P. 19, 72 v°-T. 18; 1617, onder *Bechouen opt acker*, A.J. 91, 166; 1617, in *bechouenackere*, S.P. 21, 35; 1843, *Beekhovenakker*, T. 19;

1834, Kl. C. art. 41; 1834-1883, *Beekhovenakker(s)*, Kl. C. art. 1171-W. 14; 1884, *Bechovenakker*, NBKP, nr. 5; *Betkovenakker*, Harou, 230; 1956, *Bekhovenakker*, V.; — bouwland in het gehucht Bekhoven.

Zie voor *akker*, a.v. Voor de adjectiefformatie *betcouender*, zie Brechterlo, wat het suffix *-er* betreft; de *-d-* is ingevoegd, segmentatie van *n* (zie o.a. Van Loey, *Mnl. Spraakk.*, § 115, d.). Vgl. J. Molemans, *MVN*, 1973, 134-159, inz. 3.4.

123. BEKHOVENAKKERSTRAAT : (E 3) 1623, in *bechouenackerstrate*, S.P. 22, 92; 1650-1654, *beckhouenackerstraet*, S.A. 51, 4 v°-S.P. 28, 18 v°; 1661, *beckhouensche ackerstraet*, S.P. 30, 35 v°; 1677, *bechouenackerstraet*, S.P. 32, 298; 1843, *Beekhovenakkerstraat*, chemin d'exploitation de Beekhoven au Beekhovenakker, T. 18; — zie ook Akkerstraat.

124. BEKHOVENHEIKEN : (D 2-E 2) ca. 1400, *betcouender heyden*, Anh. 32, 11; ca. 1449, *betcouen heydeken*, Anh. 6, 26; 1473, Anh. 2, 71 v°; ca. 1449-1468, *betcouen heyde*, Anh. 1, pass.; 1454-1528, *betcouen heyken*, Anh. 2, 34 v°-S.A. 1893, 16; ca. 1470, *betcouen heide*, *-heiken*, Anh. 9, 30 v°-31; 1482-1562, *betchouen heyken*, Anh. 8, 30 v°-S.P. 13, 321-322; 1482, *betchouen heyde*, Anh. 8, 30; 1524, int *betcouense heyken*, S.A. 2, 16; 1524, tot *betcouen opt heyken*, S.A. 2, 16; 1543 (1598)-1778, *beckhouen heyken*, Anh. 4, 7-Ferraris; 1702, *Beekhovenheijken*, S.P. 37, 70; — heide bij Bekhoven.

Heiken, „gemeenschappelijke vage grond bij een buurtschap”. Vgl. : *akker*, *beemd*, *aard*, *vroente*. Zie voorts bij Heiken. Zie ook : Schönfeld, *Veldn.*, 54; Goossenaerts, *Landb. bedr.*, s.v. hei. Het *heiken* of de *heide* zorgde voor strooisel voor de dieren en voor brandstof (turf). Vgl. voorts te Brecht : 1633, *heymaeyen* oft *torffsteken*, S.A. 55, D2, 28.

125. BEKHOVEN IN DE HOEK : (D 3) 1482, *betchouen jnden hoeck*, Anh. 8, 26; 1626, *Bechouen inden hoeck*, Anh.

11, 70 v°; 1686, S.S. 52, 5 v°; — uiterste noordwestpunt van het gehucht Bekhoven, waar o.a. de oude Facons-hoeve.

Hoek, „op het einde, op de uithoek van een dorp of een buurt-schap gelegen”. Zie ook *Hoek*. Vgl. o.a. : Essenhoek en Kalmt-houtsehoek resp. onder de gemeenten Essen en Kamthout; ook hier zijn die Hoek(en) uiterste punten van het gebied. Vgl. voorts : Goossenaerts, *Landb. bedr.*, s.v. Hoek en Kalmthoutsehoek.

126. BEKHOVENSE BRUG : 1843, *Beekhovensche brug*, T. 18.21; — brug te Bekhoven over de Weerijsbeek.

127. BEKHOVENSE MOLENWEG : (E 3) nr. 183), 1843, Chemin de Beekhoven au moulin : *Beekhovenschemolen-weg*, T. 18.

X. BEKHOVENSE STRAAT : zie Bekhovenstraat.

128. BEKHOVENSTRAAT : beko:va..., beto:vestruut (E 3) ca. 1470-1479, *betcouen strate*, Anh. 9, 27-Anh. 2, 95; 1479-ca. 1520, jnde *betcouensche strate*, Anh. 2, 95 v°-Anh. 7 A, 10 v°; 1482, *betchouenstrate*, Anh. 8, 26; 1482, inde *bet-chouensche strate*, Anh. 8, 32; 1639, inde *bechouensche straet*, S.A. nr. 8, I; 1643-1794, *beckhouensche straete*, S.A. 56, 68 v°-69 - S.P. 46, 397; 1652, Inde *bechouenstrate*, S.A. 47, 19; 1681, inde *bekhouenstraete*, S.P. 34, 44; 1715, *beekhovenstraat*, S.P. 38, 176 v°; 1841, *Beeckhovenstraat*, Popp; 1841, *Beukhovenstraat*, Popp; 1884, *Bechovenstraat*, NBKP, nr. 3; 1884, inde *Bechovensche straet*, NBKP, nr. 7; 1885, *Beekhovensche straat*, NBKP, nr. 91; 1938, *Bethovenstraat*, L.; 1947, N.; *Betkovenstraat*, Mil. 1.5000; 1956, *Bekhovenstraat*, V.; — weg van Brecht naar Wuustwezel.

129. BEKHOVENSTRAATJE : (E 3, nr. 185) 1843, Chemin

de Brecht au champ dit : Beckhovenakker : *Beckhovenstraetje*, T. 27.

130. BELLEMANSHEIDE : 1834, Kl. K. 3252; — heide bij de Vraag.

Psn. Bellemans; of vervorming van Bellemontse Heide? Topografisch immers hetzelfde.

131. BELLEMONTSE HEIDE : (D 6-7) 1843, *Bellemontsche heyde*, T. 60; Vdm. (Br.); *Bellemontscheheide*, Harou, 236; — heide bij de Vraagheide, langs de St.-Jobsebaan; idem als Bellemansheide.

132. BELLENSBLOK : 1359, die *bellens bulc*, Comm. Br., 35; id., *bellens bloc*, ib.; 1626, 0,5 b. goets geh. *bellens block* ... n. de heere van spangen en adriaen van Roije baerstadt, Anh. 11 B, 143 v°; 1626, *Bellens blocke*, Anh. 11 B, 142 v°; — perceel te Bekhoven.

Psn. *Bellens*, afleiding van Boudewijn : ballin, ballinus, bellinus, bellens (Lindemans, *Vl. Psn.*, 38, 71).

X. BENBLOK : zie Venblok.

133. BENNENHOF : ca. 1400, in den *bennenhof*, Anh. 32, 14; — perceel te Overbroek.

Bennen, vleivorm van Bernhard (zie o.a. : Bach, I, § 410.1; Vincent, *N.d.f.*, 56; Moerman, *Anthrop.*, 1950, 21)?

134. BERCHEMS GOED : 1440, aen deen einde *berchgeems goet*, Anh. 3 B, 9; — eigendom van de Heren van Berchem op Varenbraken; idem als Kolk C).

135. BERENHOF : 1525, stuc goets ... geh. den timmerhof of den *beerenhof*, S.P. 10, 151; — perceel te Eindhoven.

Zie ook Timmerhof. *Beeren*, ws. psn. Vgl. Beershof en Beerbos.

136. BERENSBLOK : 1402, aenden *berens bloc*, Anh. 32, 10; — perceel te Overbroek.

In de tekst vervangt Berens blok Berchs blok, wat geradeerd werd. Vgl. samenstellingen met Beer- en Beers-, vooral a.v. Beerbos.

137. BERENSTRAAT : (G 1) 1611, de *Beerestraete*, S.P. 19, 148; 1622, welcke *Beerestraet* gel. Js onder de heerlichgheyt van Loenhoudt, S.A. 104; 1646, inde *beijrenstraet*, S.P. 25, 225-226; z.j. (1941), *beerestraat*, Mil.; — weg van Loenhout naar Hengstbroek.

Niet mnl. *bere*, „drek, modder”, maar psn. Vgl. 1463, een heyde-bloecxken gel. ten heuxbroeke tuss. de palen van brechte ende loenhaut n. *henrics kieren* goet ... z. *nouts bieren* goede o. ende *harmen Jans bieren* goede w., Anh. 2, 56; 1472, *Jan de beere van merxteren* ... daer af ontf. Jacob doren habrants wittige sone / daer moeder af es *margriete sberen* / Ende margriete Jacobs van der varenkraken wittige dochter daer moeder af es *lysbeth sberen* ... opten henxtbroec ... tuss. *nauts beren* goet a.d.s. & gielys van alfene bosch a.d.s., Anh. 2, 67 v°.

138. BERG : A) ca. 1400, opten *berch*, Anh. 32, 9 v°; ca. 1449, omtr. iij lps. lants geh. den —, Anh. 6, 27; ca. 1449, omtr. viij lps. lants geh. den — gel. onder lant ende heyde aenden beerbosch tusscen machiels van brecht goet a.d.s. ende den beerbosch a.d.s., Anh. 6, 23; 1543 (1598), Anh. 4, 3; ca. 1400, *bergh*, Anh. 32, 10 r°-v°; — perceel bouwland te Bekhoven.

B) 1543 (1598), 3 lps. lants geh. den *berch*, Anh. 4, 8; — perceel op Wemersakker.

C) 1543 (1598), t'goet van *berghe*, Anh. 4, 62; id., een volleen geh. t'goet vanden *berge* ontr. 3 b. 0,5, Anh. 4, 59 v°; 1572, stede leen onder eueren geh. de hoeff ten *berge* tegenouer Joncker adriaens vander noot, S.A. 1921, 133; — niet nader.

Misschien toespeling op de Heren van Bergen. Mogelijk idem als D).

D) *dēm bē:rəX* (F 4) 1890, Harou; 1956, V.; — hoeve bij het Laar tegen de Eindhovenstraat.

Afgezien van een mogelijke toespeling op de Heren van Bergen (zie C), *berg*, „bodemverhevenheid”. Zie o.a. : Helsen, *MVN*, 1955, 30; Schönfeld, *Veldn.*, 32; Vincent, *N.d.l.*, 102-103.

139. BERGAKKER : 1610, met een stuck eruen ... gen. den *berchacker* ... s. ende w. aende vroente van clootsheyken, S.P. 20, 58 v°; — bouwland, vermoedelijk in de nabijheid van de Hengstbroek.

140. BERGEL : 1544, eenen driesch geh. den *bergel*, S.A. 1902, 24 v°; — weiland te Kloot.

Bergel, diminutief van *berg* (?). Vgl. Lindemans, *Opwijk*, s.v. Berchelken.

141. BERGEN (DE) : 1695, naest het Sant oft *bergen*, S.A. 122; 1843, *De bergen*, T. 69; — zie het Zand.

X. BERGSBLOK : zie Berensblok.

142. BERGSE BAAN : A) 1663-1684, de *berchsche baene*, S.P. 30, 136-J.B.; 1686-1794, de *berghsche baene*, S.P. 34, 224 v°-S.P. 46, 387; 1690, aende *berghse baene*, S.P. 36, 7; 1791, aende *bergsche baene*, S.P. 45, 646; 1834-1843, *Bergsche Baan*, Kl. L. art. 2908-B.; — weg van de Locht naar het noordwesten van de gemeente en zo verder over Wuustwezel (Gooreind) naar Bergen-op-Zoom.

Zie voorts te Brecht : ca. 1470, de strate te *bergen* waert (lochteindhoven), Anh., 9, 14 v°; ca. 1520, de strate daer men naer *bergen* vaert, Anh., 7 A, 5. De naam wordt weleens gegeven aan de (Krekel)berg(straat). Zie ook Bergstraat.

B) (A 3-4, B 4, C 4-5, D 5, E 5) 1834, *Berghsbaantje*, Kad. S.A. 3; 1841, Popp; 1843, Chemin du Micksche baen au hameau de gooreinde, —, T. 49; — aldaar hetzelfde als A).

C) (B 7-C 7) 1956, N.; z.j., V.V.V. C 8; — grensstraat tussen Brecht en Sint-Job.

143. BERGSE BAANBRUG : 1843, *Berghschebaanbrug*, T. 41; — brug bij de Bergse Baan.

144. BERGSKE : *bergske* (E 3, nr. 202) 1956, 't —, V.; — perceel te Bekhoven bij de Bekhovenstraat en de Hoekstraat.

145. BERGSTRAAT : A) ca. 1400, *berghe strate*, Anh. 32, 13 v°; 1688, *berghstraet*, S.P. 35, 18 v°; 1696, *berchste strate*, S.A. 101, 24; 1541, de *berchstrate*, S.A. 1899, 4; 1547, *Bergenstraat*, Bet. 3227^a, 55; — idem als Bergse Baan A).

B) 1883, *Bergsstraatje*, W. 23; — idem als Bergsbaantje.

146. BERGWEG : 1687, sekeren wech gen. *berchwech*, Anh. 11 B, 171; — ws. hetzelfde als Bergse Baan C).

147. BERGWEIDE : 1646, het achterste gedeel inde *berchweijde*, S.P. 26, 69 v°; 1646, S.P. 27, 80; — niet nader bekend.

148. BERKAKKER(S) : (D 4-E 4) A) 1651, twee ackers gen. *berckackers* gel. omtr. de veldersche heijde o. den cromacker, S.P. 27, 139.49 v°; — bouwland te Overbroek naar Bekhoven toe.

B) 1655-1661, sekeren acker gel. inde ouerbroeckacker ... gen. den *berckacker*, S.P. 29, 93-S.A. 47, 137 v°; 1702, S.A. 116; — bouwland te Overbroek aan de Meerrijt.

149. BERKENBLOK : (D 4) 1670, een stuck landts gen.

het *berckenblock*, S.P. 31, 162 r°-v^o; 1722, een partije landt gen. het *berckblock*, S.A. 103, 127 v°; — perceel bouwland te Overbroek.

150. BERKENBOOMKENS : 1712, een heijvelt gen. de *berckeboomkens*, S.P. 38, 97 v°; — niet nader bekend.

151. BERKENBOSKEN : 1668, bij het *berckenbosken*, S.P. 31, 49; 1678, een schaerbos gel. bij d'eeckeren brake gen. het —, S.P. 32, 322; 1786, 0,5 b. lands ... gen. het *berken boschken*, S.P. 45, 239; — schaarbos te Overbroek.

152. BERKENLAAN : z.j., V.V.V. D 7; — noordelijk parallel met Terheidelaan.

153. BERKENRIJS : 1529, op neeltken nouts gen. *dberken Rys*, S.A. 1893, 31 r°-v^o; — niet nader bekend.

154. BERKHOF : A) 1502-1656, opten *berchhof*, P. 10-S.A. 56, 162; 1604-1705, sekere stuck weijden gen. den *berckhoff*, S.P. 19, 61 v°-S.P. 57, 94-98; — in de buurt van Wemersakker, maar niet nader te situeren.

B) 1709, een stuck lants aen het *bercken hofken*, S.P. 38, 46 v°; — niet nader.

155. BERKHOFSTRAAT : 1659, sekeren lantbloecke gel. aende *berckhoffstraet* ... s. den *berckhoff*, S.P. 29, 280; — niet nader.

156. BERKSTRAAT : A) 1571, de *bercstraet*, S.P. 15, 437-444; 1607-1681, *berckstraet*, S.P. 18, 37 r°-v^o - S.P. 34, 16 v°; 1663, de *beirckstraet*, S.P. 30, 187 v°; — op Wemersakker.

B) 1834, *Berkstraatje*, Kad. S.A. 3; *Berkstratje*, Popp;
— straatje te Overbroek aan de Meerrijt.

157. BERKVELDEKEN : 1657, het *berckveldeken*, S.P. 26, 11; S.P. 27, 14; — bouwland te Klein Veerle.

158. BERNIERSHOF : 1537, stuck lants geh. *Berniershoff*, S.P. 14, 49-54 - S.P. 21, 111 v°; — weiland te Overbroek.

Bernier, psn., *Bern-hari, Berner, geromaniseerd Bernir, Bernier (Lindemans, *KVAVM*, 1953, 376). Te Brecht : ca. 1400, jan *berniers*, Anh., 32, 8 v°; id., jan jacob *berniers* sone, *ibid.*, 1402, jan *berniers*, Anh., 32, 13 v°; ca. 1435, lysbeth *berniers*, Wern., 14; 1451, lysbeth *barniers* dochter van den clote, Anh., 1, 16; id., henric *barniers* sone van den clote ontf. van den dode lysbetten *barniers* zynder moeder, Anh., 1, 15 v°; 1513, op Jan *berniers* stede, S.A. 1915, 16 v°; 1550, Jan *berniers* erfg., S.A. 1907, 7 v°-8; 1553, Jan *berniers*, S.A. 1909, 11 v°.

159. BERSE BAAN : 1760, de *Berschebaen*, Anh. 11 B, 179; — weg van Antwerpen naar Turnhout, die te Sint-Antonius het Brechts grondgebied dwarst.

Te Turnhout, Vosselaar en Beerse, spreekt men nu nog van de Beersebaan en bedoelt dan de oude weg naar Antwerpen. Zie ook : J. E. Jansen, *Ts. Gesch. & Folkl.*, 1948, 87, 102.

160. BETAKKER : (E 3) A) 1402, *betten ackere*, Anh. 32, 15; 1402, *betten acker*, *ib.*, 17 v°; 1440, Anh. 3 B, 2, 12 v°; id. - 1458, den *betacker*, *ib.*, 12 v°-Anh. 2, 43 v°; 1479-1727, den — gel. in betcouenacker aende ouerbroecsen wech neffens mr claus driehoecacker, Anh. 2, 95 v°-S.P. 39, 53; — bouwland te Bekhoven.

B) 1651, eenen acker gen. Jan *bettenacker* ... met noch een ackerken gent. het *betackerken*, S.P. 23, 24; — bouwland te Bekhoven.

C) 1676, 2 stucken landts gel. Jnden vs. beekhouen acker gen. de *betackers*, S.A. 126, 1. st.; id., S.P. 32, 204; — bouwland te Bekhoven.

Topografisch gaat het blijkbaar om hetzelfde perceel, dat later in kleinere percelen werd verdeeld.

Bet, verkorte vorm van *Betten*, met gen. -en bij vrouwelijke naam *Betta* < *Berta*, waarmee de verkorting van de naam *Elisabeth* is samengevallen (Van Gorp, *MVN*, 1953, 98; Lindemans, *Vl. Psn.*, 93-94). Te Brecht voorts : 1402, michiel *bettens*, Anh., 32, 6; ibid., machiel jan *bettens*; ca. 1450, Jan *betten*, Wern., 25; 1454, willems *bettens* kyndere, Anh., 1, 29; 1570, cornelis *betten*, Feoh, 37 v°; id., jan *betten*, Feoh, 7; 1601, Leysken *Betten*, S.A. 64, 86; 1603, Jan *Betten* erffgen., ib., 291-293; 1615, wylen Jan *Betten*, S.A. 67, 197 v°; 1658, Elisabeth Cornelis *betten*, S.A. 47, 70 v°.

161. BETHANIELEI : (I 6-J 6) 1947, *Bethanialei*, N.; z.j., *Bethaniëlei*, V.V.V. A 7; — weg te Sint-Antonius, van Handelslei naar Raymond Delbekestraat.

X. BETHOVEN- : zie Bekhoven-.

162. BETTENHOF : A) 1451-1648, eenen hof geh. den hof ter bouen tusschen tgheerken ende *bettenhof*, Anh. 2, 16-S.P. 29, 256 v°; 1657-1667, eeneweyde ... gen. den *bettenhoff* o. den peetershoff s. de baene, S.P. 29, 285 v°-S.P. 31, 15 v°; — perceel te Eindhoven.

B) 1544, den *grooten betten hoff*, S.A. 1902, 24 v°; — deel van A).

163. BETTENSTRAAT : ca. 1470-1482, die *bettens strate*, Anh. 9, 35-Anh. 8, 34; — straat te Broekhoven.

164. BETTEWILSSTEKEN : 1495, op eene stedeken ... geh. *betten wils stedeken*, x., 8 v°; 1543 (1598), een stedeken

geh. *bettewils steeken*, Anh. 4, 14 v°; — perceel te Bekhoven.

„Stedeken van Bette(n) Wils”, psn. *Wils*, gen. van *Wil*, verkorte vorm van Wilhelm (zie : Lindemans, *Vl. Pen.*, 169-170).

165. BEUK (DE) : *dambø.k* (E 3) 1956, V.; — bouwland te Bekhoven.

In de toponymie vaak voorkomende boomnaam. Zie vooral : Carnoy, *Com. Top.*, 1951, 353; id., *MVN*, 1957, 27-46.

166. BEUKELAARSACKER : *bøkelerzaker* (D 4) 1672-1762, *beukeleirsacker*, S.P. 32, 191-S.P. 43, 106; 1680-1721, *beuckeleirsacker*, S.A. 57, 239-S.A. 103, 91 v°; 1698, *beukelaersacker*, S.P. 36, 209 v°; 1706-1708, *Beugelaers acker*, S.A. 48, 19-S.P. 38, 26 v°; 1715, *Beuckeleers acker*, S.A. 111; 1720, *beugeleirs acker*, S.A. 103, 80; 1796, *Beukeleirs akker*, S.P. 46, 608; 1834, *Beukeleer akker*, Kl. N. art. 1632; 1843, T. 43; 1883, W. 23; 1890, *Beukelaerakker*, Harou, 230; 1956, —, V.; — bouwland te Sterthoven.

Beukelaar, psn. Te Brecht : ca. 1520, gommeaer de *boeckellare*, Anh., 7 A, 20 v°; 1530, Jan de *buekeleer*, S.A. 2, 61 v°; 1559, lenaerts *buekeleren* goet, Anh., 5, 36; 1570, Jacob de *bueckelaer*, Feoh., 16; 1570, Lenaert de *bueckelaer*, Feoh., 42 v°; 1628, Lenaert de *beuckeleer*, S.A. 50, C, 44 v°. Beroeps- of bijnaam? Mnl. *bokelare* beukelaar, schild met een bokel (een verhoging in het midden van het schild) (zie : *Mnl. Hwb.*, a.v.).

167. BEUKELAARSBEEMD : (D 4) 1657, eenen beempde gen. *beuckelaers beempt*, S.P. 27, 141; 1657, *beuckeleers beempt*, S.P. 27, 143; 1663, den *beuckelaersbeemt*, S.P. 30, 91 v°; 1681, *beuckeleirs bempt*, S.P. 34, 41; — weiland te Sterthoven achter de Velderse Heide.

168. BEUKENLAAN : (G 3) 1972, gem. pl. St.-Lenaarts

5 E; — nieuwe weg op het einde van de Tuinwijk, parallel met de Fruithoflaan en de Dorpsstraat.

169. BEVRIJDINGSLAAN : (H 3-I 3) 1947, N.; 1972, *Bevrijdingsstraat*, Gem. pl. St.-Lenaarts 5-6 - G - H; — weg te St.-Lenaarts, van Kerkstraat naar de grens met Rijkervorsel.

X. BEVRIJDINGSSTRAAT : zie Bevrijdingslaan.

170. BICHENSBLOK : 1359, van *bicht(us)bloc* ghel. te malle waerd, Comm. Br., 35 v°; 1626, van *Bichens blocke*, Anh. 11 B, 119 v°; — perceel te Eindhoven.

Ws. psn., nl. vervorming van *bichthuus*. Te Brecht : 1359, Jan *bichthuus*, Comm. Br., 35; 1402, Anh., 32, 6 v°; *ibid.*, kateline jan *bichthuus*; *id.*, kateline willem *bichtus* dochter, Anh., 32, 4 v°, 18 v°; *id.*, Wouter *bichtus*, Anh., 32, 4 v°; 1440, Katline willem *bichtus* dochter, Anh., 3 B, 19; 1556, Jo(hann)is *bichtus*, KA 207. Vgl. *Biecht* < *bihegan, ohd. hegan, „omheind, afgeperkt terrein” (D. P. Blok, *MVN*, 1959, 103-105).

171. BIEAKKER : 1552, een stuck lants geh. den *byeacker* ... gel. inden oostacker, S.P. 11, 175-176; 1566, 5 lps. inde clootse acker gen. den —, S.P. 15, 84-86; 1562-1663, een acker geh. de *Bieacker*, S.P. 14, 33-S.P. 30, 132; — bouwland te Kloot.

Wegens ontbreken van gen. -s veeleer diernaam dan psn. (zie b.v. Biesblok), waarbij kan gedacht worden aan bijenteelt, wat met *akker* vreemd mag lijken. Zie nochtans Bach, II, §§ 156 en 330, a.v. *Biene(n)*-.

172. BIEDRIES : 1774-1784, eene weyde gen. den *Biedries*, S.P. 43, 705-S.P. 45, 2; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt.

173. BIEHAL : 1677-1694, eenen block landts ... achter

den *Biehal*, S.P. 32, 287 v°-S.P. 36, 101 v°; — perceel op Jukschot bij de kapel van Sint-Antonius.

„Beschutte stand voor bijenkorven”. Zie : Schuermans, 52; Sta., 242; Corn. Vervl., 229; Kil., 13.

174. BIEHOF : 1522, op een stuck goets geh. den *biehoff*, S.P. 10, 12; — niet nader; misschien identisch met Bietuin.

175. BIEKORF : *dambe.jkaraf* (E 4) 1843, B. 45; 1850, Vdm.; 1890, Harou, 236; z.j., Mil. 1.40.000; 1956, V.; — hoeve te Sterthoven op de hoek van de Krekelbergstraat en het Sterthovenpad.

176. BIESAKKER : 1402-1707, *biesacker*, Anh. 32, 9-S.A. 48, 62; 1543 (1598)-1553, aende *biesen acker*, Anh. 4, 14-S.A. 1909, 11 v°; — bouwland te Bekhoven.

Bies, in de toponymie vaak voorkomende plant. Zie vooral : Lindemans, *Com. Top.*, 1931, 229; Schönfeld, *Veldn.*, 58; Carnoy, *MVN*, 1959, 129-137, en andere *bies*-samenstellingen te Brecht. Psn. *de bie* is echter ook mogelijk (zie : Biesheideblok en Biesheiken). Vgl. 1449, Jan de bye alias bieken, Anh., 2, 10.

177. BIESBEEMD : 1639, een stuck beempt gen. den *biesbeempt* ... gel. ontr. de weeu, S.P. 23, 210 v°; 1654-1667, een partije beempts ... het *biesbeempdecken*, S.P. 28, 15-S.P. 29, 143 v°; — weiland te Bekhoven.

178. BIESBLOK : A) ca. 1449, tuss. dsbies heydebloc ende dat *biesbloc*, Anh. 6, 17; 1453, 1 b. lants geh. *tbiesbloc* gel. touerbroec, Anh. 1, 27; 1543 (1598)-1650, 1 b. goets geh. dat *biesblock* gel. aende merryt, Anh. 4, 27-S.P. 27, 160; — perceel te Overbroek bij de Meerrijt.

B) 1557, een stuck goets geh. *dbiesbloeccken* gel. byde

hugen ryt ... o. de moelenstrate w. tfacons, S.A. 1911, 5;
— perceel te Bekhoven.

179. BIESBOS : 1634, sekere weyde gen. *biesbosch*, S.P. 23, 136; — niet nader bekend.

Aanduiding van weideland van mindere kwaliteit, nl. een zure weide (vgl. Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, a.v. bies; ook : Schönfeld, *Watern.*, 29).

180. BIESBRAAK : 1558-1559, een stuck lants geh. de *biesbrake*, S.P. 13, 298-299 - S.A. 1912, 29; 1559, een stuck lant geh. den *biesbraken*, S.P. 13, 151-152; 1574, het geheel stuk die *biesbraeck*, S.P. 17, 64 v°; — perceel ten noorden van het dorp op Wemersakker.

„Onbezaaid land, genoemd naar het onkruid (bies) dat erop groeit”. Zie *Mnl. Wb.*, I, 1414; Prims, *Hist.*, 562; Mansion, *O.G.N.*, 192; Helsen, *Antw. Pln.*, 17; Schönfeld, *Veldn.*, 63; Corn. Vervl., 291. Vergelijk voorts te Brecht : 1515, een dach *braecrapen* helpen seyen, S.A. 1890, 2 v°; *ibid.*, *tbraecraeplant* geeert; 1516, diel heeft myn *brake* geeert, S.A. 1890, 5; 1611, Item het leste Jaer zal den huerlinck dlant Jnsgelycx behoorel(ijck) moeten misschen ende de weyden binnen zyne jaeren (= 6) eens misschen ende met haver besayen ende ten affscheyden de tweedeelen vanden lande besaijen met wintervruchten ende de derde deel *braeck* laeten, S.A. 131.

181. BIESHEIDEBLOK : ca. 1449, dsbies *heydebloc*, Anh. 6, 17; — zie Biesblok A).

Het eerste element is een psn. Vgl. te Brecht : 1402, achter jans *byes* scure, Anh., 32, 16; *ib.*, Margriet Jans *bye*, 5 v°; *ib.*, Nijs de *bye*, 19; ca. 1435, Jan de *bie*, Wern., 14; ca. 1449, heylwigen *sbies* goet, Anh., 6, 19 v°.

182. BIESHEIKEN : ca. 1449, aen dsbies *heyken*, Anh. 7, 17 v°; — perceel te Overbroek.

Psn. in eerste element (de Bie). Vgl. andere Bies-samenstellingen.

183. BIESHOEF : dabi:zu.f (D 4-E 4) 1887, de *Biezehoef*, NBKP, nr. 51; 1956, V.; — hoeve te Sterthoven bij de weg naar Antwerpen, schuin tegenover de weg naar Overbroek. Idem als Buizegem. Zie aldaar.

184. BIEST : dabi.st (E 3) A) 1449-1956, Anh. 2, 15-V.; 1566-1721, aende *bieste*, S.P. 17, 37 v°-38 v° - S.A. 103, 20; 1607-1886, aende *bist*, S.P. 18, 84 v°-85 - NBKP, nr. 25; — weg tussen 'Rome' (Gasthuisstraat) en de kerk.

B) (A 2, nr. 18) 1941, *Achterste Bist*, Mil. 1.40.000; — deel van A).

C) 1941, *Voorste Bist*, Mil. 1.40.000; — deel van A).

D) 1707, seeckere huysingh gest. alh. gen. de *biest*, S.A. 101, 84 v°; — niet nader bekend, maar blijkbaar genoemd naar de ligging.

Zie voorts te Brecht de psn. : 1402, Ghisel vander *biest*, Anh., 32, 14; ib., maes wijf vander *biest*, 14 v°.

Biest „plaats waar biezen groeien” (Mansion, *O.G.N.*, 81; Opwijk, 63; Herne, 53; Carnoy, *Origines*, 75; Bach, II, § 233; Gysseling, *Gent*, 39; Van Passen, *Top. Kon.*, nr. 255). Te Brecht thans straatnaam, „straat tussen de St.-Michielskerk en het punt waar de Gasthuisstraat en de Hofstraat samenkomen”. Alles laat vermoeden dat de Biest te Brecht vroeger veel uitgestrekter moet geweest zijn. Het „open plein in het centrum van het dorp” (Noorderwijk, 58) blijkt, inzover archiefbronnen ons daarover inlichten, te Brecht niet volledig toepasselijk te zijn. Dat plein heet van oudsher *de plaats* en ligt ten zuiden van de Biest en de St.-Michielskerk. Nochtans kan men een min of meer driehoekig plein terugvinden tussen de oude Paddestraat (thans Gasthuisstraat), de weg naar Loenhout en de kerk. Dan zouden te Brecht twee pleinen in het dorpscentrum hebben bestaan? Zolang duidelijke historische bronnen ons daarover niet nader inlichten, blijft het probleem onopgelost.

185. BIESTDRIES : (E 3, nr. 239) 1720, eene weyde gen. den *Biestdries*, S.A. 103, 77 v°; — weiland bij de Biest.

186. **BIESTHOF** : (E 3) 1572-1608, de stede metten *biesthoff* ende perhoff, A.J. 62, 192 v°-S.P. 20, 145; 1671-1687, een stuck saijlants wesende de helft van eenen block landts gel. byde parochiaele kercke van bracht vs. gen. den — ... o. de haeckstraete ... w. het wemers straetien ende n. ... den perhoff, S.A. 47, 416 r°-v^o - S.P. 34, 258; 1722, een parcheel ... gen. den *Bisthoff* ... gel. achter de Biest ... o. ende s. de haeghstraete w. de ackerstraete streckende naer wemersacker, S.A. 103, 39 v°; — perceel bij Wemersakker.

187. **BIESTSTRAAT** : (E 3, nr. 241) 1663, de *Biststrate*, S.P. 30, 90 v°; 1841, *Biststraet*, Popp; — thans hetzelfde als Biest.

188. **BIESTVEKEN** : 1470, eenen hof ... gel. buyten dat *biesterveken* aent straetken tot Loenhoutwaert, H.G., 18; 1514, *bistveken*, S.A. 1915, 21 v°; 1525, *biestveken*, S.A. 1891, 70 v°; — veken bij de Biest op de weg naar Loenhout. Voor adj.-suffix *-er* (*biester-*), zie Brechterlo.

189. **BIESVELD** : (o.a. D 3) ca. 1449-1688, dat *biesuelt*, Anh. 6, 26-S.P. 35, 12 v°; 1697-1773, een parcheel weyde gen. het *biesevelt*, S.P. 36, 173-S.P. 43, 635; — bouwland te Bekhoven, Overbroek en Steeghoven.

190. **BIESVEN** : 1440, vanden *biestvenne*, Anh. 3, B, 32 v°; 1523, *dbiesvenne*, S.A. 1891, 17; — perceel in de Joosstraat tussen Varenbraken en Eindhoven. Vgl. Schönfeld, *Watern.*, 241.

191. **BIESWEIDE** : 1642, een weyde geh. de *biesweijde*, S.P. 25, 172; — te Overbroek.

192. **BIETUIN** : 1690, seecker stuck dries ofte weyde

gen. d'else alias *bituijn*, S.P. 36, 14 v°; 1712, den *bietuijn* oft elsenackerken ... met sijne hegghen ende canten, S.P. 38, 100 r°-v^o; — bij de parochiekerk. Zie ook Elzenackerken, Biehof, Els.

193. BIEVELD : (D 3, nr. 247) 1654-1736, den acker gen. het *bievelt*, F. 18, 16(H)-F. 19, 20(H); — bouwland te Bekhoven bij de Faconshoeve.

194. BIEVELDEKENS : 1636-1762, twee weydekens gel. inden breemacker gen. *bieveldekens*, S.P. 25, 60-L.L. IV, 12; 1688-1730, achter de *bievellekens*, S.P. 35, 8 v°-S.P. 41, 340; — weiland op Kerkhovenakker bij de Haagstraat. Zie ook Breeveldekens.

195. BIEVLES : 1625, een stuck weyden ... gen. de *bievles*, S.P. 22, 71; — niet nader.

Vles „waterplas” (Moerman, *Ndl. Pln.*, 250; Schönfeld, *Watern.*, 242, a.v. Fles; Helsen, *Antw. Pln.*, 14, 39). Hier van toepassing?

196. BIEWEIDE : 1635-1772, naerden block nu tertyt gen. de byeweyde, S.P. 27, 54 v°-S.P. 43, 565; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt.

197. BIEZENBEEMD : 1784, vanden *Biesen Bempt*, KA 182; — te Sterthoven, ws. id. als 198.

198. BIEZENDRIES : 1668, eene weijde gen. den *biesendries*, S.P. 31, 60 v°; 1727, een wijde gen. den *biesdries*, S.P. 39, 75; 1762-1796, eenen driesch gen. den *biesendriesch*, S.P. 43, 106-S.P. 46, 608; — te Sterthoven, ws. id. als 197.

199. BIJL : (G 3) 1632, een stuck eruen ... gen. de *bijl*,

S.P. 23, 73; 1741, de *Beijl*, S.A. 104; — te St.-Lenaarts ten westen van het St.-Lenaartsveld.

Naar de vorm van het perceel. Zie ook nr. 120 en Beigem, 19 s. Dweersbijl.

200. BIJPAD : (G 3-4) 1843, sentier du chemin dit : Hoogstraetschebaen au sentier dit : Kerkweg van Molenheiken, —, T. 30; — te St.-Lenaarts.

X. BILAKKER : zie Bolakker.

201. BINNENAKKER : (H 3, nr. 259) 1639, neffens den *binnenacker*, S.A. 27, 38 v°; — bouwland onder Kloot.

„Akker binnen een omheining of te midden van andere percelen”, zie : Noorderwijk, s.v. Binnenblok; Helsen, *Antw. Pln.*, 23; Cornelissen, *Oudh. K.*, 28, 21, s.v. binnenblok, binnengeleg, binnenveld; Goossenaerts, *Landb.*, a.v. Blok.

202. BINNENSTEKEN : (H 3, nr. 259) 1652, twee distincte weykens samen gen. het *binnensteken*, S.P. 29, 46; — perceel te Broekhoven.

203. BIVERAKKER : 1541, een stuck lants ... geh. den *biver acker*, Tiel. 8bis, 358; — bouwland in de Broekakker onder Broekhoven.

Biver, bever? Vgl. Carnoy, *Feestb. V. d. Wijer*, 43-44.

204. BLABBENARENHEIDE : 1402, des blabbeneren heyde, Anh. 32, 13 v°; 1440, des *blabbeneeren heide*, Anh. 3 B, 12 v°; 1449, *sblabbenaeren heyde*, Anh. 2, 2; — onder Overbroek.

Psn. : 1359, mathiis *blabbenare*, Comm. Br., 33 v°; 1440, mathijs *bladdenaeren goet*, Anh., 3 B, 23; 1422, Jan de *Blabbenere*, MVN, 1949, 17; 1456, mathys de *blabbenaren goede*, Anh., 1, 32 v°.

205. **BLAKKEMARUM** : 1720, in den *blacke marum*, S.P. 41, 153; — moerassig gebied tussen Wuustwezel en Brecht aan de kant van Loenhout.

Blak „vlak, effen, open” (Helsen, *Antw. Pln.*, 12). *Marum*, indien heemnaam, „woonplaats aan een maar of waterloop” (Moerman, *Ndl. Pln.*, 89; Lindemans, *Com. Top.*, 1940, 51), te Brecht weinig ws. Eerder *mere* „moerassige waterplas” + *ham* „in inundatiegebied uitspringende hoek hoger land”, dus „ham naast een mere” (Gysseling, *Gent*, nr. 267). Misschien *meer* „grenspaal” wegens grensligging (Helsen, *MVN*, 1955, 32).

206. **BLAKVEN** : *dblakfen* (G 3) 1662-1720, eene vreheijde gen. het *blaeck venne* gr. int geheel 12 b., S.P. 30, 68 v°-S.P. 38, 288; 1663, aen het *blackvenne*, S.P. 30, 84; id., S.P. 31, 53 v°; 1720, S.A. 103, 65 v°; 1770, aen het *blaectvenne*, S.P. 43, 458; 1956, *Blakven*, V.; — ven te Overbroek bij de Schaapsdijk.

Blak, zie nr. 205; *ven*, zie nr. 5. Vgl. Blokven.

207. **BLAKVENSEHEIDE** : (A 4) 1720, het *blaeck vensche heijde*, S.A. 103, 65 v°; — heide bij het Blakven. Zie ook Blokvenheide.

208. **BLANKE LEECHT** : 1656, sekere vreheijde gel. opde hooge heijde gen. de *blanke leecht*, S.P. 29, 222; — niet nader te situeren.

Blank „kleur van de grond” (Schönfeld, *Veldn.*, 61) of „onder water staand” (Naarding, *MVN*, 1955, 99-100), wat in verband met *leecht*, mnl. lagede, legede, leechde „laagte” (*Mnl. Wb.*, IV, 60; Corn. Vervl., 750; Helsen, *Antw. Pln.*, 12; Moerman, *Ndl. Pln.*, 138, s.v. laag) meer aannemelijk lijkt.

209. **BLARENHEUVEL** : 1522, aenden *blarenhouel*, S.P. 10, 19; — niet nader bekend.

Blaren, *blaer*, *blaerde* „kaal, bloot, woest” (Moerman, *Ndl. Pln.*, 86) of „met veel gebladerte” (Asse, a.v. Blarekwartier).

210. BLARENHOEK : 1664-1720, sekere vreheyden gel. teynden den *blaerenhoeck*, S.P. 30, 295 v°-S.A. 103, 75; — perceel bij de grens met Westmalle.

211. BLAUWEBROEDERSBOS : 1461, der *blaeuwen broeders bosch*, Anh. 2, 51; — bos te Veerle.

Blauwe broeders, pararegulieren, liefdadige instelling, „noch paters, noch ordebroeders ... oude mensen die broederlijk samenleefden en de blauwe stadslivrei droegen (te Antwerpen)”, een eerste maal onder deze benaming in 1414, vermoedelijk gesticht rond 1379 (Prims, *Antwerpiens*, VI R. 1932, 214-220). Hadden goederen en rechten te Brecht onder Veerle en Bekhoven : 1457-1482, willem vanden gruythuysse tot behoef vanden *blaeuwen broeders*, Anh., 2, 41 v°-Anh., 8, 58.

212. BLAUWEBROEDERSHEIDE : 1464, der *blaeuwen broeders heyde*, Anh. 2, 58; — heide te Veerle.

213. BLAUWHOEF : de *bla.wuif* (G 6) 1523, de *blau hoeue*, S.A. 1918, 27; 1553, de *blau hoeue*, S.P. 11, 173; 1956, V.; — hoeve en landerijen te Veerle bij de grens met Westmalle; de hoeve zelf ligt onder Westmalle.

Zo genoemd naar het blauwe schaliedak (Noorderwijk, nr. 99)?

214. BLAUWSTEEN : (F 1) 1850, *Blauw steen*, Vdm.; — uiterste noordwestpunt van St.-Lenaarts tegen de gemeenten Brecht en Loenhout; „grenssteeen” (Hofstade, nr. 59; R. van Passen, *MVN* 1959, 49-62).

215. BLIJENBORG : (F 3) 1618-1667, beneffens den *blijenborch*, S.A. 54, I, 32 v°-S.P. 30, 374 v°; 1668-1697, seker heijvelt gen. den —, S.P. 31, 69-S.P. 36, 186; 1669-1683, een stuck erffue ... gen. den *Blyenborch* gr. onder winnenden lande ontr. 8 lps. ende onder weyde metten heyveldeken te saemen 3 lps. ... w. de Leemstraete ... n. ... de Blyen-

borchstraet, S.A. 47, 350 v°-A.J. 80, 42 v°; 1689-1725, eer-
tijts saeijlant ... nu ... heijde ende weijde gen. den *blijen-
borgh*. S.P. 35, 64-S.A. 117; 1767, S.P. 43, 303; 1783, een
masten bosch gen. den *Blijenborg*, S.P. 44, 541; 1843, De
blijde borch, B. 2971; 1883, *Bleyenborg*, W. 13; — perceel
rechts van de weg van Brecht naar St.-Lenaarts, bij de
Leemstraat in het gehucht Varenbraken. Zie ook Kweb.
De uitgestrektheid schommelt tussen 11 lps en 2,5 bunder.

Onduidelijk. Misschien *borg* voor *berg*. Mogelijk *blide*, *blije*
„ballista” of *bleik*, *blaec* „naar het zuiden gekeerd” (Peene, a.v.
Blei(e)nberg met verwijz. naar Els. Ukk., 99-100). *Blijenberg*
„mont joyeux, gentil” (Carnoy, *Origines*, a.v. Bleiberg)? Vgl.
Herne, a.v. Blikerre, met verwijzing naar Dworp, a.v. Blijdenkeer.
Goossenaerts (*Landb.*, 103) vermeldt een Blijdenbergsche hoeve te
Nieuwmoer, zonder enige betekenisverklaring. In Nederland, in de
meierij 's Hertogenbosch treffen we het adellijk huis *Blijenberg*
aan (V. d. AA, *Aardr. Wb.*, II, 482). Migratie te Brecht? Hier
immers *-borg*, niet *-berg*. Thans is op die plaats geen berg te be-
speuren; dit blijkt evenmin uit het archivalisch materiaal. *Blijde*
„'n rustig kabbelend water” (Schönfeld, *Watern.*, 219, onder
verwijz. naar Ekwall) mogelijk; de plaats heet ook *Kweb* „poel,
ven, waterplas” en aldaar ontspringt een linkerbijloop van de
Weehagenbeek. Blijft de bet. *borg* „een met water omringde hoeve”
(*Mnl. Wb.*, I, 1370; *Sta.*, I, 269; Lindemans, *Pln.*, 32, 49; Corn.
Vervl., 276).

216. BLIJENBORGSTRAAT : (F 3) 1669, *Blyenborchstraet*,
S.A. 47, 350 v°; 1728, de *blijenborghsche straete*, S.P. 39,
169; 1741, de *blijenborghstraete*, FKB 7853, 133 v°; —
straat bij de Blijenberg.

217. BLIJENHOFKEN : de plantagie ... nevens het *bleijen
hoftken* ... aende stede van de neerhoeue tot tegens de
brugge van thoft, S.A. 103, 208; — perceel te Sterthoven.

Blijen-, zie nr. 215. Een „lusthof” in het omwalde hof Staren-
borg?

218. BLIJLEVENSBLOKSKENS : 1559, inde weiuelden geh. *blyleuends bloicxkens*, S.P. 13, 130-131; — perceel onder Kerkhoven. Zie ook Wil Blijlevenshofkens.

Vgl. 1449, Willem peter *blileuens* sone, Anh., 2, 3; ca. 1470, willem *blileuens*, Anh., 9, 55 vº; 1498, Anh., 7 B, 15.

219. BLINDENERENGOED : 1626, *des blindeneren goet*, Anh. 11, 22 vº; — perceel te Overbroek bij het Plekbos.

Psn., nomen agentis bij mnl. ww. *blinden* „blind maken”?

220. BLIND GEERTKENS STEKEN : 1651, eene weyde gen. de hoeckweyde gel. aende gemeyne heerbaene naest *blint geertkens steken*, S.P. 27, 122 vº; — niet nader.

221. BLOEMENSTRAAT : 1972, gem. pl. St.-Len. 8 E; — verbindt Doelstraat en Heihoefke met Veldstraat.

222. BLOK : A) I. 1636-1780, een stuck weyden gen. het *block*, S.P. 23, 183 vº-S.P. 44, 361; 1884, het *Blok*, NBKP, nr. 5; 1890, Harou, 230; — perceel te Bekhoven.

II. 1482, een stede met huysse houe geh. dat *bloc*, Anh. 8, 50 vº; — perceel te Houthoven.

III. 1543 (1598), 1 b. goets geh. den *block*, Anh. 4, 34; — perceel te Veerle.

IV. 1618, een halue hoeue heijden gel. ... aent *Block*, S.A. 122, Extr. Cijnsb. Bailleul; — perceel achter Overbroek.

V. 1670-1721, sekeren acker ... gen. het *Block* ... w. de heyde n. de sterthouensche straete, S.A. 51, 219-S.A. 52, 104; — perceel te Sterthoven.

VI. d**bl**ok (D 4) : 1956, V.; — bouwland links van de weg van Sterthoven nr Overbroek bij de Steerthoeve.

B) 1565, 2 driesschen gel. te Cloote gen. de *bloecken*, S.P. 15, 6-8; — weiland te Kloot.

C) 1664, den achtersten dries ofte vierdendries gen. het *blocxken*, S.P. 30, 201 v°; 1668, eene weijde gen. het *blocxken* gel. inde Luijcxstraete, S.P. 31, 74; — weiland te Kloot.

D) 1691-1693, een stuck lants gen. de *blocxkens* met eenen weyde saemen grt. ontr. 6 lps. ... s. den lentenhoff w. het straetken, S.P. 36, 24-S.P. 36, 62; — niet nader te situeren.

E) I. 1454, een stuc goets ... dat *achterste bloc*, Anh. 2, 34; — perceel te Veerle.

II. (E 3) : 1654, int *achterste block* neffens de meulenstraet, S.P. 29, 166 v°; 1689-1693, S.P. 35, 56 v°-S.P. 36, 76; — bouwland bij de akkerwindmolen.

III. 1664, een stuck landt gen. den *achtersten block* ... naest de wijde van den Leuwerck, S.P. 30, 210 v°; — perceel te St.-Lenaarts bij de Leeuwerk.

IV. 1668, seker stuck lants gen. het *achterste block*, S.P. 31, 45 v°; — perceel te Bekhoven.

V. 1765, een stuck landts ... gen. het *achtersten block*, S.P. 43, 192; — perceel bij de Rode Hoeve te St.-Antonius.

F) I. ca. 1520, een begrauen block gheh. dat *groet block*, Anh. 7 A, 25 v°; 1616, S.A. 132, E.; — perceel achter Sterthoven.

II. 1566, het *groot block*, S.P. 15, 99-101; 1618, S.P. 22, 33; 1637, S.P. 25, 74; — bouwland te Overbroek.

III. 1626, van eenen houe ontr. 1 b. ... gen. t'*groot block* facons erue z., Anh. 11 B, 2 v°; — bouwland te Bekhoven.

IV. 1648, sekeren acker gen. het *groot block*, S.P. 26, 63 v°; — bouwland te Eindhoven.

V. 1649, eenen acker gen. het *groot block*, S.P. 28, 6 v°-S.P. 29, 135; 1649-1650, sekeren acker gen. het *groot bloc* of leucke gel. ouer kerckhouen acker, S.P. 27, 129 v°-S.P. 27, 125; — bouwland te Kerkhoven. Zie ook Leuk.

VI. 1697-1744, een stuck gen. het *groot block*, S.P. 36, 183 v°-S.P. 39, 613; — bouwland te Jukschot.

G) I. ca. 1520-1704, *thoeck block*, Anh. 7 A, 10-S.P. 37, 109-111 v°; — bouwland en weiland te Bekhoven. Zie ook Groot Hoolken.

II. 1612-1669, erue geh. het *hoochblock*, S.P. 20, 101 v°-S.P. 31, 106; — perceel te Eindhoven bij de Locht.

III. 1623-1690, het *hoochblock*, S.P. 21, 156 v°-S.P. 36, 18 v°-19; — perceel te St.-Antonius in de Waterstraat.

IV. 1675-1681, sekeren acker ofte block ... gen. het *hooch block* ... n. de cleijne heirbaene, S.P. 32, 155 v°-S.P. 29, 267; 1754, het *hooge block*, S.P. 41, 280; — bouwland te Kloot.

H) 1627, het *hoochblocxken*, S.P. 21, 202; — zie J).

I) 1956, *Laag Blok*, V. tli.əXbluk (D 3); — ten zuiden van het Hoog Blok (G. I) te Bekhoven in de Hoek.

J) 1627, noch twee weyckens deene geh. het *leechblocxken* ende dander het *hoochblocxken* neffens malcanderen, S.P. 21, 202; — niet nader bekend.

K) ca. 1449, een bloc geh. *dlangbloc*, Anh. 6, 43 v°; 1543 (1598), een block geh. *dlangebloc*, Anh. 4, 32 v°; — perceel te Veerle.

L) 1664, seker stuck landts gen. het *middelste block*, S.P. 30, 210 v°; — niet nader bekend.

M) I. ca. 1400, in *doude bloc* vore marem, Anh. 32, 12; — perceel te Bekhoven. Idem als Oedenbols??

II. 1618 (1635), *douweblock*, Beterams 3220; — perceel te Overbroek.

N) ca. 1467, op een stuc goets onder heyde ende weyde ... geh. dat *oudebloccken* gel. bide daesdonc, O.V.G., 9; 1528-1529, *douwe bloccken*, S.A. 1893, 31; — weiland en heide te Bekhoven.

O) I. 1627, een stuck landts geh. het *vorste block*, S.P. 21, 201 v°-A.J. 93, 16; — niet nader bekend,

II. 1654-1693, de veurste helft in eenen acker gen. het *veurste block* comende neffens de meulenstraet, S.P. 29, 164 v°-165 - S.P. 36, 76; — wederhelft van E) II.

III. 1664, int *voorste block*, S.P. 30, 211 v°; — wederhelft van E) III.

Voor verklaring van *Blok*, zie Akkerblok.

223. BLOK OVER DE STRAAT : 1570, van een stuck lants ... gen. het *block ouer de straete*, S.P. 17, 66 r°-v^o; 1572, *dbloc ouer straet*, S.P. 15, 531-532; — perceel mogelijk te Sterthoven.

224. BLOK VAN DE WOUWER : ca. 1520, een stuccken vanden bogaerde comende aent *block vanden wouwer*, Anh. 7 A, 11; — perceel te Broekhoven.

225. BLOKDRIES : (D 4-E 4) 1676-1726, een stuck wijde geh. het ossenweijken ... o. den *blockdriessch* ... n. de bemdekens van de neerhoeue metten elssenhoutcant daerop staende teghens de voors. bemdekens tot aen het hoel, S.P. 32, 243-S.A. 103, 207 v°; 1696, een stuck dries ...

gen. den *blockdries* met de bempdekens aende beke gel. o. den Colckhof s.de lange dreue naer d'acker w. het ossenweijcken n.den lentenhoff aende hoeue van beijsegem mette helft vanden houtcant, S.P. 36, 148; — weiland te Sterthoven.

Blok, zie Akkerblok; *dries*, zie Akkerdries.

226. BLOKHOF : (E 4, nr. 282) 1570, een drieschken geh. *tblochoofken* ... s. dackerstraete, S.P. 15, 386-391; 1614, sekere weyde geh. het *blockhoffken*, S.P. 21, 92; 1726, een stuck lants geh. den *blockhoft* ... s. de lange dreue naer d'acker w. den Block driesch, S.A. 103, 207 v°; — weide en bouwland te Sterthoven bij de Blokdries.

227. BLOKHOVENHEIKEN : 1843, *Blokoven heyde*, T. 47; — vermoedelijk foute notering voor Blokvenheide.

228. BLOKHUIS : A) 1359, an ts(er)en godeu(er)ts *blochhuus* zuutw(er)t ane, Comm. Br., 34 v°; 1528-1556, int *blochuys*, S.A. 1893, 22 v°-S.P. 12, 2-3; 1553-1563, zyn stede geh. *dblochuys*, S.A. 1909, 15 v°-S.A. 1920, 27 v°; 1611-1662, het *Blockhuijs*, S.A. 89 C, 7 v°-S.P. 30, 100; — te Veerle in de Gutkensstraat.

B) 1712, secker begraven heyvelt ... gen. de *blockhuysen*, S.P. 38, 115 v°; — heide te Veerle.

C) 1608, *tgroot Blockhuys*, A.J. 65, 107; — te Klein Veerle.

D) 1571, eene stede ... geh. *tcleyn blochuys*, S.P. 15, 475; — huis (?) te Klein Veerle.

Mnl. *Blochuus* „het gevangenenhuis (huis met het blok), versterkingswerk”?

BLOKKEN : zie Blok.

BLOKSKEN(S) : zie Blok.

229. BLOKVEN : (A 4) 1834, Kad. S.A. 6; Mil.; 1890, Harou, 236; 1850, *Blockven*, Vdm.; Mil. 1.40.000; z.j., V.V.V. (B 6); — ven in de Lege Meerrijt. Vgl. Blakven.

230. BLOKVENHEIDE : (A 4) 1720, eene groote weyde gel. achter het blaeckvenne gen. de Valkeniersshutte gr. ontr. 6 b. onbegr. o. het *blockvense heyde*, S.P. 38, 288; 1834, *Blokvenheide*, Kl. A. art. 1292; 1890, Harou, 236; — heide bij het Blokven.

Zie ook Blakven en Blakvense heide. Blockvense fout voor blackvense?

231. BOCHT : A) I. 1672, sekeren block landts ofte acker gen. de *Bought*, S.P. 31, 280 v°; 1715-1716, een acker oft block lants gen. de *boecht* ... met sijne heggen grachten ende canten rontsomme ... o. den meiracker ... n. den wijen hoff, S.P. 38, 204 v°; 1726, op eene weyde ... gen. de *boucht*, S.P. 39, 1; — weiland te Eindhoven.

II. 1768, drieje parcheelen van erven ... d'eene gen. de *Bocht* ... d'ander gedeelde polblocken, R.B. 59, 76; — perceel te Overbreoek.

B) 1632, sekere twee ackerkens met een heyvelt geh. de *buchtken* ... o. de meerstraet, S.P. 25, 2; — bouwland te Veerle.

C) 1636, een stuck weyde gen. de *achterste bocht*, S.P. 23, 181; 1653-1665, een stuck lants ... ende eene wijde daerachter aengel. ... respect. gen. de veurste ende *achterste bocht* o. de meeracker, S.P. 29, 126-S.P. 30, 280 r°-v^o; — deel van A) I.

D) 1653, de *veurste ... bocht*, S.P. 29, 126-S.P. 28, 61; 1665, de *vorste ... bocht*, S.P. 30, 280 r°-v^o; — wederhelft van C) en deel van A) I.

E) 1632, sekere twee ackerkens ... geh. de *buchtkens* ... o. de meerstraete, S.P. 25, 2; 1643, S.P. 27, 45 v°; — idem als A) I.

Bocht „omheining waarin het vee 'geschut' wordt". Zie o.a. : Helsen, *Antw. Pln.*, 27; Goossenaerts, *Landb.*, 107; voorts o.a. te Brecht : 1612, omme ... te visiteren ende estimeren de schade gedaen Jn zijne vruchten bij ... beesten die hij ter zaecken van dijen ... hadde gebrocht Jnde *schutbochte*, S.A. 90, 177.

232. BOCHTAKKER : 1636-1766, een parcheel lants gen. den *bochtacker*, S.P. 23, 181-S.P. 43, 259; 1766, een parcheel lands gen. het *boeghtacker*, S.P. 43, 263; — bouwland te Eindhoven.

BOCHTKENS : zie Bocht.

BODE STEDE : zie Anthonij Bodestede.

233. BOEKENDENBLIK : (B 3) 1688-1718, seecker vreeheijde ... bij den *boeckendenblick*, S.P. 35, 9 v°-103, 59; 1695-1698, den *boeckendenblick*, A.J. 82, 94 v°-S.A. 118; — vreeheide en moerven boven Overbroek; idem als Boekweiblik.

Boekent (Haaltert, nr. 54) met *-ent* als verzwakte vorm van *hout* hier niet van toepassing evenmin als *blik*, variant van *blok*. Gesubstantiveerd adjectief *blik* „open, bloot” met afgeleide bet. „door vervening ontstane plas” (Schönfeld, *Veldn.*, 44-45) mogelijk (te Brecht precies *moerven*). *Boekwei*, verkorte vorm van *boekweit*, vooral in samenstellingen (zie o.a. : Goossenaerts, *Landb.*, a.v. Boeweybaan). *Boekenden*, adj. bij *boekend*, evenals *boekert*, variant van *boekweit* (zie : Goossenaerts, *o.c.*, 108-110). *Boekweit* kon overal groeien, zelfs op de heide en werd dikwijls geteeld tot vruchtbaarmaking van de grond (Goossenaerts, *o.c.*). Te Brecht,

in de heide boven Overbroek, doorspekt met tal van vennen, zal zulk boekweitveld wel zijn opgevallen, zodat het ons niet hoeft te verwonderen, dat een moerven in de nabijheid van zulk veld, de naam ervan overnam.

BOEKSBEEMD : zie Boksbeemd.

234. BOEKWEIBLIK : (B 3) 1677, bij den *boeckweijblick*, S.P. 32, 302 v°; 1697, A.J. 82, 127; 1698, bijden *Bockweijblick*, S.A. 118; 1730, in een torf hey met een moerven daerin het voors. moerven gen. den *bockweijblick* gel. aldaer op de hooge heijde achter het huijghvenne ... o. het huijghven, S.A. 115; — zie Boekendenblik.

235. BOEKWEITBLOK : (G 4) 1475, ij bloecxken deen geh. dat appelbloecxken ende dander geh. dat *boecweyt bloecxken* ... der herenstrate west, Anh. 2, 76; id., willem coels vs. *boecweytbloc*, Anh. 2, 76; — perceel te Veerle.

236. BOEKWEITHOF : (D 3) ca. 1449, j stuc goets geh. den *boecweijthof* ... hier teynden ane gel. (= biesuelt), Anh. 6, 26; 1460, een stuc goets geh. den *boecweydhof* ... aent vs. stuc goets (= pellens houinge), Anh. 1, 42; 1543 (1598), een stede goidts geh. *Boeckweythoeff*, Anh. 4 6 v°; 1654, *Boecquijhof*, F. 18, 16; — perceel bij de Faconshoeve te Bekhoven.

237. BOEKWEIVELD : 1720-1766, eene weijde gen. het *boeckweijvelt* ... w. de d'weerstraet, S.A. 103, 65-S.P. 43, 259; — perceel te Overbroek bij de Dwarsstraat.

238. BOENT : A) 1655, een velt oft weijde gen. den *bunt* gel. aen clootacker, S.P. 29, 72; — ergens onder Kloot.

B) 1751, twee bosschen ... d'een gen. het groet bos en

d'ander gen. den *grooten bunt*, S.P. 41, 38; — bos onder Kloot.

239. BOENTVELDEKEN : A) (D 3) 1736, *buijntveldeken*, F. 19, 20(C.); — perceel bij de Faconshoeve te Bekhoven.

B) 1654, het driesken gen. het *hooch buijntveldeken*, F. 18, 16(C.); — weiland te Bekhoven bij de Faconshoeve. Idem als A).

C) 1654, het driesken gen. het *leech buijntveldeken*, F. 18, 16(G.); 1736, *t leegh buynt veld*, F. 19, 20(G.); — idem als A), of althans een deel ervan.

Boent „grassoort”. Zie Goossenaerts, *Landb.*, a.v.; Helsen, *Antw. Pln.*, 18; Corn. Vervl., 315.

240. BOERENHEIVELD : 1720, een weyde gen. het *boerenheylveld* ... w. de dweistraet, S.P. 38, 287 v°; — perceel te Overbroek.

241. BOIS DE SAPIN : 1843, la route de Ost et Westmalle ou —, T.

242. BOK : 1681, eene weijde gen. den *bock*, S.P. 34, 28; — weiland te Eindhoven.

BOKENDENBLIK : zie Boekendenblik.

243. BOKENDVELDEKEN : 1646, het bossch gen. het *boeckentveldeken*, S.P. 26, 69-S.P. 27, 80; 1649-1723, seker ackerken gen. het *boeckentveldeken*, S.P. 28, 52 v°-S.A. 103, 141 v°; — bos en bouwland te Eindhoven. Zie verklaring bij nr. 233.

244. BOKSAKKER : A) 1473, ad et super agrum dictum

boxacker, An., 11 v°; 1495, op een stuck goets geh. den *bocxacker*, x., 7 v°; — bouwland te Bekhoven.

B) 1573, den *groote bocxens acker*, S.P. 17, 60 r°-v^o; — deel van A)?

C) 1573, 0,5 b. lants gen. den *cleynen bocxens acker*, S.P. 17, 60 r°-v^o; — wederhelft van B). Verklaring, zie volgend item.

245. BOKSBEEMD : (D 2, nr. 296) 1359, op die *bocs beemd*, Comm. Br., 35; 1657, sekeren beemde gen. den *boecxbemde*, S.P. 27, 247 v°; id., alsulcken beempde ... aenden ouden dijk gen. den *Boecxbeempt*, S.P. 27, 248; 1661, op eenen beemde gen. den *Boecxbeemt* ... aen schapersdijk ... o. ... de Beecke, S.A. 47, 153; 1665, den *boecxbempt* ... bij schapersdijk ... o. ende n. aenden ouden dijk, S.P. 30, 251 v°; 1681, S.P. 34, 53 v°; 1696, S.P. 36, 153; 1670-1681, den *bocxbempt*, S.P. 31, 152-S.P. 34, 40 v°; 1677, een stuck beempt ... bij den ouden dijk ... gen. den *Bocxbemt* ... o. de beke ... n. den ouden dijk, S.P. 57, 218 v°; — weiland achter Bekhoven in de Hoek.

Boks, gen. van Bok, psn. (1359, heinric die *boc* ... op die bocs beemd ... Jan die *boc* ... opden bocs beemd, *Comm. Br.*, 35; id., Jan claes *bocs* zone ... van heiden die ian *bocs* was, *ib.*, 34 v°; ca. 1400, jan *bocs* sone jan, *Anh.*, 32, 13; *ibid.*, mergriete wouter *bocs* dochter, 11; *ibid.*, wouter *bocs* moenshof, 10; 1402, jan *boc*, *Anh.*, 32, 1 v°; *ibid.*, jan de *boc*, 13 v°; *ibid.*, mathys Jan *boc* sone, 1 v°; *ib.*, wouter *box*, 13 v°). Vgl. Drogenbosch, a.v. Boeksbeemden.

246. BOKSBLOK : 1538-1559, een stede cum fondo ... zoe onder brecht ende onder halle ... tuss. dat *bocxblock* o. ende Jans buekeleeren kynderen erue w., S.A. 1896, 55-S.A. 1912, 28; — perceel bij de grens tussen Brecht en Halle op het gehucht St.-Antonius.

247. BOKSGOED : 1543, opt *bocx goet*, S.A. 1900, 13; 1556, vander hoeue ... geh. *dbocx goet*, S.A. 1910, 28; — hoeve te Oostbrecht.

248. BOKSGOOR : ca. 1449, beatrijs van pulle h.t.l. dat *boxgoer* ... gel. tuss. machtels van brechte ende gosem beers goede a.d.s. ende der herenstrate al omme a.d.s., Anh., 6, 26 v°; — mogelijk onder Bekhoven.

249. BOKSGERKIN : 1463, dat *boxgerkin*, Anh. 1, 60; — niet nader bekend.

Gerkin, dim. bij *geer*.

250. BOKSHOVE : 1570, *boxhoue*, Feoh, 105 v°; — idem als Gersthof I.

251. BOLAKKER : ca. 1449, j bloc ... jnde ouerbroecse acker den *bolacker* oft dat nieubloc, Anh. 6, 12; 1543 (1598), een block ... jnde ouerbroecxe acker den *bil acker* oft dat nieuw block, Anh. 4, 46 v°; 1787-1794, sekeren block ... gen. den *bilacker* oft nijenblock, S.P. 45, 280-281 - S.P. 46, 309; — bouwland te Overbroek. Zie ook Nieuwblok.

De oudste vorm met *bol*- wijst op een verhevenheid; wellicht ook „bollezaad” (vgl. Asse, a.v. Bollochten).

252. BOLDERSBEEMD : *bolderzbeemt* (D 2) 1956, V.; — weiland links van de Weerijsbeek in het noorden van Overbroek.

Bolders-, verwant met *bollen* „volksspel” (Oudenburg, a.v. Boldershof) hier weinig ws. Psn.?

253. BOLK : A) I. (G 4, nr. 655) ca. 1400, 3 lps. lands met den *bolke*, Anh. 32, 3; 1449-1507, Jan maes *bolc*, Anh. 2, 8-S.A. 1, 10 v°; ca. 1520-1570 het cloester van

fakens h.t.l. een stee met husen houe geh. den *bolck*, Anh. 7 A, 17 v°-Feoh, 125; — hoeve te Houthoven.

II. ca. 1400, den *bolc*, Anh. 32, 9 v°, 10 r°-v^o; — perceel te Bekhoven.

III. ca. 1449, een eeusel onder heyde ende weyde ... geh. den *bolc*, Anh. 6, 23; — perceel te Kerkhoven.

IV. (D 4) 1570, den *Bolc*, Feoh, 57 v°; 1676 (Cop. 1691), den *Bolck*, S.A. 128, l. st.; 1701-1709, den *Beulck*, S.A. 52, 29-S.A. 52, 100; 1704, de mispelacker aende merrijschen kerkpad met een stuk land daer teynden aengel. gen. de *beulck*, S.P. 37, 91-92 v°; — weiland te Overbroek bij de Mortelakker.

B) I. 1477, 0,5 vts. lants geh. *tbolcxken*, Anh. 2, 81 v°; perceel te Bekhoven.

II. 1440, *tholcxken*, Anh. 3 B, 3; 1534, een stuck goets geh. *dbolcxken*, S.A. 1894, los blad; — perceel te Sterthoven.

Bolk, variant van *bulc*, *bilc* „omheind bouwland, weiland”. Vgl. a.v. Akkerblok. Zie voorts: Pauwels, *Com. Top.*, 1939, 287-295; Schönfeld, *Veldn.*, 109; Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v.; Oudenburg, 92-94.

254. BOLKAKKER : ca. 1400-1460, *bolc acker*, Anh. 32, 13 v°-Anh. 1, 41; 1660, eenen acker gen. den *bolckacker*, S.P. 29, 243; — bouwland te Overbroek.

255. BOLKBLOK : 1440, Jnt *bolc bloc*, Anh. 3 B, 6; — niet nader bekend.

256. BOLKEN : 1477, j hoeftken ... geh. dat *bolcken*, Anh. 2, 81; — perceel te Varenbraken.

257. BOLKHOF : 1473, den *bolchof*, Anh. 2, 70 r°-v^o;

1559, omtr. 1,5 b. goets geh. den *bolckhof*, Anh. 5, 19 v°; 1577, den *boelckhof*, Anh. 5, 98 v°; 1653-1655, eene weijde gen. de hooge weijde ... aenden acker gen. den *bolckhoff*, S.P. 28, 4 r°-v^o-S.P. 29, 132 v°; — perceel te Veerle bij de Boomgaard.

258. BOLLEKEN : ca. 1720, Anthoneth gijsen int *bolleken*, Anh. 11 B, 131; — niet nader bekend. Huisnaam?

BONYENS HOF : zie Buienshof.

259. BOOGWEG : (E 3) 1843, chemin de celui dit : Lierschenweg au champ dit : Beckhovenacker : *Boogweg*, T. 26.

260. BOOMGAARD : A) I. 1440-1542, een vierendeel goets geh. den *bogaert*, Anh. 3 B, 25 v°-S.A. 1899, 25 v°; 1543 (1598), een stucxken goidts van boogaerde ... geh. den *boogaert*, Anh. 4, 16 v°; — perceel te Oostbrecht bij de Varenheuvel.

II. 1449, 0,5 b. ... den *bogaert* geh., Anh. 2, 9; 1469-ca. 1520, een stede met huysse ende gronde ... geh. den —, Anh. 2, 90-Anh. 7 A, 18; 1658 (1424), den *boomgaert*, S.A. 56, 234 r°-v^o; — perceel en huis te Houthoven.

III. ca. 1449-1543 (1598), 0,5 b. goets ... geh. den *bogaert*, Anh. 6, 16 v°, 20 v°, 32 v°-Anh. 4, 29; — perceel te Overbroek.

IV. 1468, den *bogaert*, Anh. 1, 63 v°; — perceel te Varenbraken.

V. ca. 1470-1473, Ghysbrechts van aemstel *bogaert*, Anh. 9, 15-Anh. 2, 70; — perceel te Sterthoven.

VI. 1473-1642, super ortum suum situm in verle dic-

tum den *bogaert*, Anh., 3-S.P. 27, 47; — te Veerle bij Bolkhof.

B) 1460-1461, 3,25 b. goets geh. den *groten bogaert*, Anh. 1, 42-Anh. 1, 47 v°; — perceel te Overbroek, allicht uitbreiding van A) III.

C) 1543 (1598), den *nieuwen bogaert* aenden hoffgracht, Anh. 4, 46 v°; — perceel te Sterthoven, allicht nieuwe aanleg van A) V.

D) I. ca. 1400, inden *ouden bogaert*, Anh. 32, 9; — perceel te Overbroek, mogelijk in verband met A) III.

II. 1449, van een steken met huyse houe ende gronde ... den *ouden bogaert*, Anh. 2, 8; — perceel te Houthoven; ws. identisch met A) II.

E) 1635, noch twee distincte weyden oft driessche den eenen gent. het *bogaerdeken* ende anderen gent. de groote weyde gel. neffens het voors. weyken gent. het *bogaerdeken*, S.P. 26, 3; 1635-1689, S.P. 27, 1-S.P. 35, 43 v°; — perceel bij de Dikke Toon te Veerle.

261. BOOMKEN : 1654, eenen heijvelde ... ontr. het *boemcken*, S.P. 29, 80; — perceel bij Stapelheide.

Naast bepaalde bomen en planten als middel ter oriëntering (vgl. Lindemans, *Com. Top.*, 1931, 203-236; Helsen, *MVN*, 1955, 16-54) kan *boom*, *boomken*, *boomkens* zonder verdere bepaling eveneens voorkomen.

262. BOOMKENS DRIES : bu.əmkəzdri:s (D 4) 1956, V.; — perceel bij Blok A) VI, links van de weg van Sterthoven naar Overbroek.

263. BOOMKENSHEIDE : (F 6) 1678, eene vreheijde gel. opde groote heijde ... gen. de *boomkensheijde*, S.P. 32, 311; — heide achter Eindhoven.

264. BOONAKKER : 1540-1708, een stuck lants ... geh. den *boonacker*, Tiel. 8, 134-S.P. 38, 13; — perceel bouwland vermoedelijk te Kloot.

Boon-, zie : Noorderwijk, nr. 118; Lindemans, *Com. Top.*, 1931, 203-236.

265. BOONBLOK : 1681, een stuck lants gen. het *boonblock*, S.P. 29, 267 v°; — niet nader te situeren.

266. BOONDRIES : seeckren dries gen. den *boondries* ... w. d'audaenstraete, S.P. 36, 23 v°; — weiland te Bekhoven.

267. BOONHOF (-HOVEN) : A) ca. 1400-1555, den *boonhof*, Anh. 32, 7; S.A. 1910, 3; 1450-1462, *boenhof*, Anh. 1, 7 v°-Anh. 1, 53 v°; 1672, de achterste helft van het hujsblock gen. den *boonhoff*, S.P. 31, 290; — perceel te Overbroek.

B) 1552, twee parcheelen van groesen geh. de *boonhouen*, S.A. 1908, 24 v°; — niet nader bekend, maar heeft niets gemeen met de Brechtse *-hovennamen* (Bek-, Broek-, enz.).

268. BOONLAND : A) (D 3) ca. 1449, j stuc goets ... geh. dat *boolant*, Anh. 6, 15, l. st.; ca. 1449-1729, dat *boenlant* ... der herenstrate n., Anh. 6, 19-S.P. 39, 271; 1631-1721, aent *boonlant*, S.P. 23, 23 v°-S.A. 103, 35; 1682-1755, het *boonlandt*, S.P. 34, 93 v°-94 - S.P. 41, 380; — perceel te Overbroek bij de Velderse Loop, in de buurt van de Overbroekse Vonder en de Vlasroot.

B) 1543 (1599), 0,5 b. goidts geh. dat *boorlant* ... n. aen der heeren straete, Anh. 4, 29; — perceel te Overbroek, vermoedelijk verschrijving voor Boonland en dan idem als A).

C) 1741, t'groot *Boonlant*, FKB, 7853, 127; — ws. deel van A).

D) ca. 1449, omtr. 0,5 b. goets geh. dat *cleyn boenlant*, Anh. 6, 15; 1543 (1598), dat *cleyn bonlandt*, Anh. 4, 24 v°; — perceel te Overbroek en deel van A).

269. BOONSBEEMD : 1440-ca. 1520, 1 b. beemds gel. ... aen strate ... geh. den *boensbeemt*, Anh. 3 B, 13 v°-Anh. 7 A, 6 v°; 1524, 12 b. heide ... aende meeryt geh. den *boonsbeemt*, S.P. 12, 50-52; — weiland en heide te Overbroek.

Boons-, psn. met gen. -s. Te Brecht : 1402, jan *boen*, Anh., 32, 3 v°; ib., Jan *boons* hof; id., lijsbette *boens*, ib., 4; 1543 (1598), Jan *boon*, Anh., 4, 22 v°.

270. BOONSHUISKEN : 1530, datter van jan aerts na Jan vorselmans toe een huysken plach te stane geh. *dboonshuysken*, S.A. 2, 41 v°; — niet nader bekend, vermoedelijk (wegens buurnamen) te Kerkhoven.

271. BOONSTEDEKEN : I. 1494, *dboensteeken* ... tot betchouen, Beterams P. 6; 1531, *dboensteken*, S.A. 2, 47 v°; 1626, een steken ... Jn d'oudaenstraete gen. het *boonstedeken*, Anh. 11 B, 1 v°; 1665, S.P. 30, 227 r°-v^o; 1662, het *boonsteeken*, S.P. 30, 102; — perceel te Bekhoven.

II. 1784, *Boonstedeken*, KA 182, 1792-93, KA 22; — perceel te Eindhoven.

272. BOONTUIN : A) (H 3) 1359, vanden *boentune*, Comm. Br., 33; 1536-1715, den *boontuyn*, S.A. 2, 139-S.A. 127, 1. st.; 1626, den *boonthuijn* gel. rontsomme in haer selfs, Anh. 11 B, 48-49 v°; — perceel te Kloot.

B) 1536-1568, den *grooten boontuyn*, S.A. 2, 139-S.P. 14, 59-60; — deel van A).

C) 1536, datter zyn twee boontuyne deen den grooten ende ander den *cleynen*, S.A. 2, 139; — deel van A).

273. BOONVELD(EKEN) : A) 1688, een stuck weijde gen. het *boonuelt* ... n. het *biesuelt*, S.P. 35, 13 v°; 1884, Bouwen weiland 't *Boonveld*, NBKP, nr. 6; — bouw- en weiland in de Overbroekse Straat.

B) 1661, de achterste helft van het *boonvelleken* mette veurste helft van het *biesvelt*, S.P. 30, 33; — idem als A).

BOORLAND : zie Boonland.

274. BORCHGRACHT : 1544-1631, aende *borchgracht*, S.A. 1902, 5 v°-S.P. 23, 25; 1597, tegen den *burchgracht*, Huerboeck H.G., 2 (Halleke); 1662-1713, op seckere stede gen. den *beurchgracht* gel. inden gehuchte van Beckhouen bestaende in huysinghe schuere lentenhoe daerachter gel. met de visserije ende plantagie lanex neffens den seluen lentenhoff, S.P. 30, 124 v°-S.P. 38, 124; 1608-1721, de stede gen. de *borghgracht*, KA 256, 6-S.A. 103, 94; 1762, L.L. IV, 10 v°; — hoeve te Bekhoven, idem als Borch II.

Vgl. appellatief in : 1463, dat oude hof mit huysen ende hoeuigen binnen den *burchgrafter*, Anh., 1, 60, waarmee de hofgracht van het Hof van Pul, later Hof van der Noot, later Verbrand Hof wordt bedoeld. Ook in : 1664, *Borchgracht* van de pastorijs, S.A. 115.

275. BORCHSTRAAT : 1388 (1615), ter haluer *borchstraten*, S.P. 19, 280 r°-v^o; 1656, W.A.E., 1; 1573, Jnde *borchstrate*, P. 82; 1608, aende *borchstraete*, L.R., 17; — mogelijk de weg bij de Borch te Bekhoven.

276. BORCHT : I. 1543 (1598), achter aen de *Beurcht*, Anh. 4, 2 v°; — idem als Hof van der Noot.

II. (E 3) z.j., B. 18.55; De *Borgh*t, Vdm.; De *Borg*t, Mil.; — idem als Borchgracht.

*Borch*t „omwalde hoeve”, „de gracht zelf”. Zie ook nr. 215.

277. BORDAL : 1359, van 1 stuc lants heet *bordal*, Comm. Br., 34; 1626, Anh. 11 B, 128; 1668, S.P. 31, 33 v°; 1629, op sijne erffpanden ... geh. den *bordael*, S.A. 94, 189; — perceel te Overbroek.

Bordal „pratum, pratellum”? Vgl. Lindemans, *Top. Versch.*, II, 308.

278. BORNPUT : 1440, aende plaetse iegen den *bornput* ouer ter kerken mure, Anh. 3 B, 29; — „publieke waterput” aldaar. Vgl. Corn. Vervl., 276.

279. Bos : A) 1359, vanden *corten bossche*, Comm. Br., 35 v°; — niet nader.

B) 1470, dander parcheel ... daer de ouerbroec wech ouer gaet ... de *bossche* zuyt, H.G., 15; — een bos te Overbroek.

C) 1698, een stuck lants gen. het *bosch* gel. neffens het h. geestbosch van schil ... o. ... tlant gen. gommersbosch, S.P. 36, 189; — een bos bij de grens met Schilde.

D) 1655, den schaerbossche gen. het *groot bossch*, S.P. 29, 72; 1751, twee bosschen ... d'een gen. het *groot bos* ende d'ander gen. den grooten bunt, S.P. 41, 38; — bos te Kloot.

E) 1887, 't *Grootbosch*, NBKP, nr. 1; 1888, NBKP, nr. 52; — bos bij het Welvaren tegen St.-Job-in-'t-Goor.

F) *dboskə* (E 3) 1650, het derde paert vanden heyblocke

gen. het *bosken*, S.P. 27, 96 v°; 1956, 't *Boske*, V.; — perceel op Bekhoven bij de Goren tegen de Papposstraat.

G) (H 2) 1728-1850, onlangs gesaeijde eijcke heesterbosschen ... o. de *bosschen* ... n. de vs. houthouensche straet oock mette plantagien ende boomen daer oppe ende tegen staende, S.A. 115-Vdm.; — perceel te St.-Lenaarts.

280. BOSAKKER : A) I. 1402-1786, 3,5 muddeken lands tsaeye geh. den *boschacker*, Anh. 32, 8 v°-S.P. 45, 168; 1440, den *buschacker*, Anh. 3 B, 27; 1569-1777, den *bosacker*, KA 9-S.P. 44, 97; 1636, een stuck zaylants gen. den *bosschacker*, S.P. 23, 181; — bouwland te Houthoven op Varenbraken ten zuiden van het Venblok.

II. (E 4) ca. 1470-1696, 0,5 b. ... den *boschacker*, Anh. 9, 11-S.P. 36, 148; 1626, op 7 lps. landt gen. den *Busacker* gel. in Eyndouen acker, Anh. 11, 18 v°; 1714-1726, aen den *bosacker* ... o. het drisken van dweerlaer s. den — w. den bosch op den dijck tot de nieuwe hoeven, S.P. 38, 164-S.A. 103, 208; 1794, een Bosch gen. den *Boschakker* gel. tot Steerthoven, S.A. 132, 0; — bouwland en bos op Eindhovenakker bij Sterthoven.

III. 1559 (1618), den *boschacker* ... jn veerleacker, Anh. 3 A, 32 & 50; — bouwland te Veerle. Zie ook Pauwelsakker.

IV. *dæmbozakær* (E 3) 1570, 0,25 saeylans geh. den *bus acker* tot betchouen gel. tuss. de vroegmisz bloxkens n., Feoh, 73; 1956, V.; — bouwland te Bekhoven.

B) I. (D 3) 1654, den dries gen. den *achtersten boschacker*, F. 18, 16 (M); — weiland te Bekhoven.

II. (E 4, nr. 21 II) 1676, S.P. 32, 245; 1706, een stuck lant ... geh. tweeërlaer ... o. den liersschen wegh s. de loij

w. den *achtersten bosacker*, n.o. het tweerlaerbosackerken, F.A. 48, 22 v°-23 v°; 1791, een stuck lands geh. den *agtersten boschakker* ... d. d'welaeracker van den romsteek ... w. malses bosken vanden Krekelberg, S.P. 45, 619; — bouwland te Sterthoven.

C) (D 3) 1654, den dries gen. den *iersten boschacker*, F. 18, 16 (L); 1736, *eersten bosacker*, F. 19, 20 (L); — bouwland en weide bij de Faconshoeve te Bekhoven.

D) 1736, *tweeden bosacker*, F. 19, 20 (M); — hetzelfde als Achterste Bosakker I.

E) 1676-1714, een stuck lant ... geh. den *vorsten boschacker* o. het veldeken vanden dwelaer s. het goet den krekelberch w. den bossch vande nieuwe hoeue n. de lange dreue, S.P. 32, 244 r°-v^o - S.P. 38, 164 v°; — de wederhelft van B) II.

F) 1765, erven gel. bij de luycxstraete bestaende eerst in een ackerken gen. het *bosackerken* ... z. den ackerwegh n. den boschdries, S.P. 43, l. st. tuss. 169 en 170; — bouwland te Kloot.

281. BOSBEEMD : 1572, een stuck beempt ... geh. den *boschbeempt* ... aenden dijck, S.P. 15, 527; 1596, eenen beempt geh. den *bossch beempt* gel. neffens den dyck van Ghysbrecht van Amstel n.o. aent bossch s. de goormeeren w. den hoyberch, S.A. 49, 60; — weiland te Sterthoven.

282. BOSBLOK : A) 1581, seker lant gen. het *bosblock*, Bet. 182 a, 251-252; 1693, S.P. 36, 74 v°; 1648, sekere eruen ... het een daervan gen. het hoochveldeken dander het *bosschblock* daer teynden aengel. ende het ander papponsacker gen., S.P. 26, 64 v°-S.P. 27, 84; — bouwland op de Locht.

B) 1619, sekere heyuelders gen. de *bosbloken*, S.P. 22, 53; 1619, de *bosblocken*, S.P. 22, 53 v°; 1642, andere vreheyde ... ontr. de marumvoort gen. de *bossbloecken* comende s. aende beempden van Marum, S.P. 27, 59; — heivelden bij Stapelheide.

283. BOSDRIES : A) I. 1683, twee parcheelen van erffuen bestaende in landt ende weijde deene daer van gen. het schuerblock ende het ander gen. den *bosdries*, S.P. 34, 116 v°; — weiland te Jukschot in de Waterstraat.

II. 1765-1793, erven gel. bij de luycxstraete bestaende eerst in een ackerken gen. het bosackerken ... n. den *boschdries*, S.P. 43, l. st. tuss. 169 & 170-S.P. 45, 162; — weiland te Kloot.

B) 1682, eene weijde gen. het *bosdriesken*, S.P. 34, 109; — mogelijk hetzelfde als A) I.

284. BOSHEIDE : 1885, op 't *boschheide*, NBKP; — niet nader bekend.

285. BOSHOEK : 1548-1794, by den *boschhoeck*, S.A. 1905, 17 v°-S.P. 132, C; 1570, aenden *boschoec*, S.P. 15, 396-398; 1574-1793, aenden *boshoeck*, S.P. 17, 66-S.P. 46, 263; 1626-1661, van een bosch ende erue gen. den *Bosshoeck* ... de strate w. sijnde de groote heijrbane ... een cleijn straetken loopende naer diuersche heijuelden z., Anh. 11, 70-S.P. 30, 28 r°-v^o; 1626, *boschoeck*, Anh. 11 B, 90; 1627, opden *boecshoeck*, Anh. 11, 70; 1631, anden *boeshoick*, Anh. 11, 17 v°; — perceel te Klein Veerle.

Voor *hoek*, zie nr. 125. Mogelijk volksetymologische verwarring met Botshoek. Zie aldaar.

286. BOSHOEKAKKER : 1631, den *boishoic acker*, Anh. 11, 17 v°; — akker bij de Boshoeck.

287. BOSKEN VAN JAN MAESEN : 1725, —, S.A. 103, 199; — perceel bij de Waal.

288. BOSMAN : (H 3) A) ca. 1470-1561, den *boschman*, Anh. 9, 51 v°-S.P. 13, 309; 1627 (1671)-1762, een stuck erffuen gen. den *bosman*, S.P. 22, 175 v°-S.P. 43, 97; — perceel te Houthoven bij het Damstraatje.

B) (G 4, nr. 827) 1654-1736, den dries gen. den *grooten bosman*, F. 18, 20 (N)-F. 19, 24 (N); — weiland te Houthoven in het complex van de Faconshoeve aldaar, deel van A).

C) (G 4, nr. 1536) 1654-1736, den dries gen. den *cleijnen bosman*, F. 18, 20 (O)-F. 19, 24 (O); — deel van A).

D) 1528-1561, ij bloke gel. tsinte lenaerts geh. de *boschmans*, S.A. 1893, 24-S.A. 1914, 2 v°; 1603-1682, de *bosmans*, A.J. 64, 291-293 - S.P. 34, 69; — bouwland, weiland en heide te Houthoven; idem als A), B) en C).

Personificatie op -man. Zie Lindemans, *Com. Top.*, 1928, 156-157.

289. BOSSENDRIESEN : (F 3) 1834, De *Bossche driessen*, Kl. D. art. 2122; 1843, T. 10; 1883, De *Bosschen Driessen*, W. 48; 1890, De *Bossche Driesen*, Harou; — perceel te Brecht Dorp bij de Breemakker.

290. BOSSENDRIESENLOOP : 1883, *Bosschendriesenloop*, W.; — waterloop langs de Bossendriesen.

291. BOSSAERTS : 1843, la bruyère dite : de Mr *Bos-schaerts*, T. 66; — zie Heideweg.

292. BOSSTRAAT : A) *bostruit* (G 4) 1834, *Boschstraat*, Kl. S. D. art. 1381; L.; 1956, V.; — straat van het Molen-

heiken naar Klein Veerle (weliswaar onderbroken door het kanaal).

B) 1972, gem. pl. St.-Len., 7 C-D; — tussen Heidelaan en Heihoefke.

293. BOTBIJLS : (F 3) 1722, sekere hoffstede ... gen. van ouden tijde het *botbeijls* ofte Roockgat ... w. de straete loopende van Brecht naer den hencxbroeck s. de Luijcxstraet, S.A. 103, 115 v°; — hoeve bij de Broekakker.

Psn. *Botbijl* „botterik”, „wie zijn ambacht niet verstaat”. Zie Schuermans, 71. Vgl. o.a. Vincent, *N.d.f.*, 100-101; Lindemans, *Anthrop.*, I, 25, 35-37, 53-55.

294. BOTBIJLSSTEKEN : 1691, sekere erue bestaende in landt weijde ende heijde gen. *botbijlssteken*, S.P. 36, 34; — perceel bij het Botbijls.

295. BOTERMELK : 1644, jn het jerste heyvelt aenden *botermelck*, S.A. 104; — perceel bij de Rietbeemd te Bekhoven.

Volkshumoristische perceelsbenaming? Vgl. Lindemans, *MVN*, Bijlage XXVII, 7-8. Toespeling op rijk weiland? Zie vooral *Top. Kontich*, a.v. Botermelkveld.

296. BOTERPAKKEN : 1843, T. 75; — niet nader bekend.

297. BOTERSHOF : 1642, een stuck lants met eene weyde geh. den *botershoff* ende een weyde geh. de biesweijde, S.P. 25, 172; 1678, S.P. 32, 320 v°; — perceel te Overbroek.

Ws. 'Klammerform' van Boterwijkshof.

298. BOTERVICHTRIJT : 1626, een stuck landts ... gel.

aende *boter vicht rijdt* bij Ste Willeborts capelle, Anh. 11, 20; — perceel te Overbroek.

Rijt „sloot, waterloop” meermaals als grensafbakening. Zie vooral : Helsen, *Antw. Pln.*, 15; id., Noorderwijk, a.v.; id., *MVN*, 1955, 24-25. Niet te verwarren met *rijt* „riet” (Lindemans, *Ruisbroek*, a.v. Waalriet). Te Brecht is *rijt* ook „straat, weg” (zie a.v. Echelblok, Kleirijt, Kleistraat). Aldus verwant met *reet*, *rede* „rijweg”? Vgl. Roelandts, *Zuidantw. Pln.*, in : *Com. Top.*, 1944, 119-146. *Botervicht*, verbastering van Boterwijk. Zie volgend lemma.

X. BOTERWIJKSARKER : zie Boterwijkshof.

299. BOTERWIJKSHOF : ca. 1400, van een vierendeele b. geh. die *boterwijcs hof*, Anh. 32, 8; ca. 1449, omtr. j vierendeel b. driesch geh. den *boterwijkshof*, Anh. 6, 14; 1543 (1598), op 3 vierendeel bunder eruen geh. den *botterwijckhoff* ... w. Jan hoefkens s. Anthonis dries hoefkens goet n. den H. Geest ende sijns selffs goet, S.P. 29, 243; — perceel te Overbroek.

Psn. : 1359, Lijsbeth van *boterwiic*, Comm. Br., 35 v°. *Boterwijk* bij Ekwall a.v. Butterwick : 1131, Boterwyk, 1202, Buterwic 1285, Butterwyk „Butter farm”, „dairy farm”; zie ook : Smith, *Elements*, I, 65; II, 263. *Botterwijk* met geminatie vóór r (Schönfeld, *Hist. Gramm.*, § 44 b). Voorts : 1547, 3 moken saetlants gel. tot Ouerbroeck geh. den *boterwijcxacker* gel. aen Tvlas rott, Bet. 3227 a, 60.

300. BOTSHOEK : 1402, ende voirt tot *bots hoeke*, Anh. 32, 13 v°; 1440, neuen die heerstrate tot haghens hoec toe voert ane gaende al aen *botshoec* bi die heerstrate, Anh. 3 B, 29 v°; 1561, opte groote heye achter den *boids hoeck*, S.A. 1914, 8; — een niet meer te situeren plaats onder Eindhoven.

Bots-, psn. Te Brecht : 1402, *botteyndouen*, Anh., 42, 4 v°; 1440, toebeh. heinriken *bode* ... heinric *boods* ander goet vs., Anh. 3 B,

15 v°; *ibid.*, Jan *bot*, Anh., 3 B, 29 v°; ca. 1450, *adriana boets*, Wern. 25; 1450, teindouen jnt acker achter der lucht bloc al omme jn jan *bots* goede, Anh., 1, 9 v°; 1461, teyndouen tusschen jan *bots* ende henrics costen goede, Anh., 1, 47 v°; 1482, Jan willem *boots* sone, Anh., 8, 19; 1543 (1598), gel. neffens *boidts* goidts, Anh., 4, 4 v°; *ibid.*, gabriel henrick *boets* dochter, 19. *Bot*, *boot*, *boet*, *boid*, o.m. < Baldo, Boud- (Lindemans, *VI. Psn.*, 37; 1239, Boidekins-houcke (Booitshoeke); Peene, a.v. *Boot*). Vgl. De Man, *MVN*, 1956, 19; Carnoy, *Origines*, a.v. Boschvoorde, wat te Brecht pleit, wegens volksetymologische verwarring, voor de identiteit tussen *Boshoeke* (zie aldaar) en *Botshoeke*.

301. BOU(W)DEWIJNSTRAAT : 1972, gem. pl. St.-Len., 7 B; — weg bezuiden het kanaal van Brug 10 af naar het westen.

302. BOUWENSHOF : A) ca. 1520, eenen hof ... geh. *bouwens hof*, Anh. 7 A, 8 v°; 1570, Feoh, 80 v°; — perceel te Bekhoven.

B) 1581, metten *achtersten bouwenshof* ... den *vorsten bouwenshoff*, Bet. 182 a, 251-252.

Psn. bij *Boudewijn*. Te Brecht : ca. 1400, jan *boudens*, Anh., 32, 5; *ibid.*, phylips *boudens* sone, 5 v°; 1402, Jan *boudens*, Anh., 32, 16 v°.

303. BOVENAKKER : 1631, eenen acker gel. in bechouen-acker daer den kerkpat van overbroeck doorloopt gen. *bouenacker*, S.P. 23, 22 v°; — bouwland te Bekhoven.

Boven soms hetzelfde als *achterste*, zoals *beneden* bij *vorste* (Noorderwijk, nr. 60; Helsen, *Antw. Pln.*, 23).

304. BRAAK (BRAKEN) : A) z.j., *De Breek*, Mil. 1.40.000; — niet nader te situeren. Id. als B)?

B) (I 6) 1762, vande huysingen de *Braeken*, L.L. V, 19; 1834, Kl. I. art. 2715; 1883, W. 34; 1762, van de huysingen

de *braecken*, L.L. IV, 18; 1834, Kl. art. 1304, S.I.; 1834, de *bracken*, Kad. S.I.3; 1843, de *braekers*, T. 74; 1843, de *braek*, T. 66; — huis te St.-Antonius.

De Braak komt volgens Vdm. en Mil. ook voor op de aan de grens van Brecht palende plaats onder de gemeente St.-Job-in 't-Goor. Zie voor *Braak* a.v. Biesbraak.

305. BRAAMAKKER : 1626, een stuck landts ... gen. den *Braemacker* ... aen het Loopken van Sterthouen acker ende sijn ander landt wesende de Zoe, Anh. 11, 45; — bouwland te Sterthoven.

Braam „braamstruik” (Schönfeld, *Veldn.*, 61; Moerman, *Ndl. Pln.*, 41; Varsenare, a.v. Braamstuk; Smith, *Elements*, a.v. brame). Wijst op de aard van de omheining van de akker.

306. BRAAMBESLAAN : V.V.V. C 7; — westelijke zijweg van Andrélaan.

307. BRAANSHEIBLOK : 1440, 3 : 4 b. beemdts gel. opten henxtbroec a.d.z. *braens heibloc* & a.d.s. de rijtgoet, Anh. 3 B, 4 v°; — weiland bij de Hengstbroek.

Braens, psn. uit Abraham > Abraen. Te Brecht : 1402, Gheerd *braens* ... ende heine sijn broeder, Anh., 32, 6 v°; *ibid.*, hein *braens*; *ibid.*, wouter jan *braens*, 15; 1604, Pauwels *Braens*, S.A. 64, 352, 359 v°; 1626, Jan *braens*, Anh., 11, 49.

308. BRAKENSTRAAT : V.V.V. A 7; — zijweg van de Kerkhoflei te St.-Antonius.

309. BRANT : 1440, een stuc erfs geh. den *brant*, Anh. 3 B, 4; — vermoedelijk onder Kerkhoven.

Brant „land dat door brand oorbaar gemaakt werd”, „plaats waar het gebrand heeft” (Gysseling, *Gent*, nr. 57; Smith, *Elements*, I, 47), of „plaats waar gemeenschapsrechten toelieten brandstof te halen” (Helsen, *Antw. Pln.*, 17, 41).

310. BRANTNETEL : 1710, —, Anh. bundel 232, nr. 3.158 (Oudh. K., 1907, 59); — schaarbosje niet nader te situeren.

311. BRANTSACKER : ca. 1449, 0,5 vts. lants ... geh. den *brantsacker*, Anh. 6, 15; — bouwland te Overbroek.

X. BRASSCHAAT-BRECHT : (A 6, B 6-5, C 5, D 5-4) z.j., Weg van Brasschaet naar Brecht of Micksche Baan, Kad. S.A. 4; Popp.

X. BRASSCHAAT-OVERBROEK : (A 5, B 5-4, C 4) z.j., Steenweg van Brasschaet of Nieuwbed naar den groenen Jager, Kad. S.A. 4; Brasschaetbaan, Kl. A. art. 863; Stw. van Brasschaet naer Overbroeck, Kad. S.B. 3; 1947, Brasschaatbaan, N.; V.V.V. B 6; — idem als Withofsteenweg I.

X. BRASSCHAAT-ST.-JOB-IN-'T-GOOR : (B 6-7) Steenw. van Brasschaet naar St.-Job-in 't-Goor, Kad. S.M. 1; — idem als Withofsteenweg II.

312. BRASSCHAATBAAN : zie Brasschaat-Overbroek.

X. BRECHT-ANTWERPEN : Baan van Brecht naar Antwerpen of Baan naar den Horst, Kad. S.M. 1; — idem als Molenstraat en Schotensebaan.

X. BRECHT-BRASSCHAAT : Chemin de Brasschaet à Brecht dit Micksche baen, Popp.

X. BRECHT-HOOGSTRATEN : Weg van Brecht naar Hoogstraten, Kad. S.D. 2; — zie Lage Weg.

X. BRECHT-LIER : Weg van Brecht naar Lier, Kad. S.I. 2; — zie Lierse Weg.

X. BRECHT-LOENHOUT : Grand chemin de Brecht à Loenhout, T.; Weg van Brecht naar Loenhout, Popp; — idem als Haagstraat, Haak-, Hof-, Veld-, Oude Veld-.

X. BRECHT-NEERVEN : (E 2-1) Kad. S.D. 1; Popp; — idem als Neervenbaan.

X. BRECHT-NIEUWBRUG : (E 2-1) Kad. S.D. 4; — idem als Nieuwbrugweg.

X. BRECHT-RIJKEVORSEL : (E 3, F 3, G 3, H 3, I 3) Grand chemin de Brecht à Ryckevorsel par St.-Léonard, T.; — begint bij de Lessiusstraat en eindigt bij de Bevrijdingslaan.

X. BRECHT-SCHOTEN : (E 3-4, D 4-5, C 5-6, B 6-7) Kad. S.M. 3; — idem als Schotense baan en Schotensteenweg.

X. BRECHT-St.-ANTONIUS : (I 6-7) Kad. S.K. 1; Popp; — tussen Waterstraat en Turnhoutse Baan.

X. BRECHT-SINT-JOB-IN-'T-GOOR : (C 7, D 7-6-5) Kad. S.D. 2; — idem als Sint-Jobse Baan.

X. BRECHT-WESTMALLE : (F 3-4, G 4-5) Kad. S.D. 2; Popp; — id. als Venusstraat, Brugstraat, Westmallebaan.

X. BRECHT-WUUSTWEZEL : (E3-2, D2) Kad. S.D. 4; Weg van Brecht naar Wuustwezel genaamd Schepsdijk, Kad. S.B. 5; — idem als Schaapsdijk.

313. BRECHTERLO : 1359-1539, *brechterloe*, Comm. Br., 32 v°-S.A. 1898, 7; ca. 1400-1594, *brechter loo*, Anh. 32, 1 v°-S.A. 49, 12; 1402, *brechter loe*, Anh. 32, 10 v°; 1450-1523, *brechterlo*, Anh. 1, 8 v°-S.A. 1891, 24; 1503-1691, *brechterloo*, Anh. 7 B, 22 v°-S.A. 102; 1520, *brechterloes*, Anh. 7 A, 15; 1570-1623, *Brachterloo*, Feoh, 115-S.A. 129, 1. st.; 1691, *Brecht ter loo*, A.J. 81, 264 v°; 1543 (1598), *Brecht Loo*, Anh. 4, 21; — gebied in het oosten van de heerlijkheid, naar Rijksevorsel toe.

Brechter-, suffix -er vormt adj. bij pln. (Van Loey, *Com. Top.*,

1943, 279-298). Voorts te Brecht o.a. betcouender ackere, biester-
veken. *Lo* „bos, struikgewas” (Gysseling, *MVN*, 1954, 103; Helsen,
MVN, 1955, 38-39; J. de Vries, *MVN*, 1958, 62). Opvallend dat
dit *lo* een grensgebied is (vgl. Helsen, o.c.). Vgl. voorts : J. Mole-
mans, *MVN*, 1973, 134-159.

314. BRECHTS BLOK : (J 6) 1695, 1 b. nieuw landt int'
Breghse Block, S.A. 122; 1755, een parcheel landts gen. het
Brechtsblock, S.P. 41, 387; 1762, L.L. IV, 36 v°; 1777, et
sur deux pièces de terre nommée het begijnenblock et
Brachtsblok, Dom. 1, 14; 1780, een parcheel lands gen. het
Brachtsche block, S.P. 44, 328; — perceel te St.-Antonius.

315. BRECHTSE AKKER : 1522, de *brechtse ecker*, S.A.
1917, 17; 1650, aenden *brachtsen acker*, S.P. 27, 187 v°;
1668, S.P. 31, 95; 1684, S.P. 34, 162; 1684, eenen acker
gen. den *Brachtschen acker*, S.A. 131; 1666, den acker gen.
den *brechtschen acker*, S.P. 30, 344; — bouwland bij de
Hengstbroek.

316. BRECHTSE BAAN : 1714, de *Brechtse baen*, Anh.
11 B, 170 v°; — weg van St.-Job naar Brecht.

317. BRECHTSE BEEMD : 1649, eenen bempt gen. den
brachtsschen bemt ... n. ... het papenvelt, S.P. 25, 256;
1665, den *brachtschen bempt* ... n. dwerffuenhout ende het
papenvelt, S.A. 47, 225 r°-v^o; — weiland te Jukschot.

318. BRECHTSE GEMEENTE : (C 7) 1834, *Brechtsche ge-
meynte*, Kl. L. art. 1361; 1890, Harou, 230; 1843, *Brecht-
sche gemeente*, T. 65; — percelen bij Scherpenberg.

319. BRECHTSE GOEDEREN : (F 3) 1834, *Brechtsche Goe-
deren*, Kl. art. 21; 1843, T. 17; 1883, W. 4; 1888, NBKP,
nr. 35; 1890, Harou, 230; 1956, V.; — percelen om en bij
de Waterhoeve. Zie ook Goed van Brecht.

320. BRECHTSE GOEDERENLOOP : (F 3, nr. 393) 1883, *Brechtsche goederenloop*, W.; — waterloop bij de Brechtse Goederen.

321. BRECHTSE LOOP : (I 1) z.j., *Brechtschen Loop*, Verz. Br. + St.-L., Kad.; — weiland en heide in de uiterste noordoosthoek van de gemeente St.-Lenaarts.

322. BRECHTSE POLDER(s) : 1714, naest den *Brechtschen polder* tegens de Brechtse baen, Anh. 11 B, 170 v°; 1834, *Brechtsche Polders*, Kl. L. art. 107; 1843, T. 65; 1890, Harou, 230; — percelen bij Scherpenberg. Zie ook Polder.

323. BRECHTSE VROENTE : ca. 1520, Jnde *brechtsche vroente*, Anh. 7 A, 20; 1528, de *brechtsche vroente*, S.P. 10, 246; 1637, de *brachtse vroente*, S.P. 26, 12; 1637, S.P. 27, 15 v°; ca. 1650, aende *Brechtsche vrunte*, Anh. 11 B, 168 v°; 1758, de *brachtse vronte*, Anh. 11 B, 177; — minder bebouwd gebied in het oosten, zuidoosten, zuiden en zuidwesten van de oude heerlijkheid. Zie ook Vroente.

324. BRECHTSGOED : 1663, sekere erue gel. alhier ontr. den hencxbroeck ... gen. het *brachtse goet*, S.P. 30, 96 v°; 1663, S.P. 30, 147 v°; — mogelijk oud bezit van de familie Van Brecht.

325. BRECHTSHEIVELD : 1728, een stuckien heyde gel. in *brachtse heyvelt* achter het beirsgat van westwezel, S.P. 39, 114; — niet nader bekend.

326. BRECHTSSTRAATJE : 1841, *Brechts Stratje*, Popp; — alleen hier vermeld. Vermoedelijk wordt Bergstraatje bedoeld. Zie aldaar.

327. BRECHTSVEN : (H 1) z.j., Verz. B. + S.L., Kad.; — ven, thans bouwland ten noorden van de Hengstbroek bij de grens met Loenhout.

X. BREDABRECHT : (E 1-2) 1834, Weg van Breda naar Brecht, Kad. C., 2; id., Ouden Weg van Breda naar Brecht, Kad. S.O., 1; — weg bij Stapelheide.

328. BREDE BEEK : debriëbeek (E 1, D 2-3) 1956, V.; — idem als Kleine A.

329. BREDE BLOK : 1626, 1 vts. lants gen. den *breeden block* int acker, Anh. 11, 74 v°; — bouwland te Broekhoven.

330. BREDE SCHOOT : 1570, weylant ... geh. den *breeden schoot*, S.P. 17, 16 v°; 1618 (1691), S.A. 128, 1. st.; — weiland te Bekhoven bij de Faconshoeve.

331. BREDE WEG : 1603, byden *breeden wech*, A.J. 64, 291-293; 1631, S.P. 23, 39; — weg bij Eindhoven.

332. BREEAKKER : I. ca. 1400, den *breetacker*, Anh. 32, 6 v°; 1473, super quamdam peciam terre arabilis dictam den *bredacker*, An., 4; 1690-1786, seecker stuck lants gel. achter sterthouen op overbroeckacker ... gen. den *breeacker* ... s. de Zoe, S.P. 36, 7 v°-S.P. 45, 255; 1724, opden *breacker*, S.A. 103, 172; — bouwland te Overbroek.

II. 1559 (1618), opten *breeacker* metten haecke, Anh. 3 A, 21; ibid., den — oft dat hoghe halffbunder, 40; 1791, een stuck land gen. den *breacker* met een boschken ... w. den waterloop, S.P. 46, 4; — bouwland te Veerle. Zie ook Hoge Halfbunder.

Vgl. Helsen, Noorderwijk, a.v. Breeblok; id., *Antw. Pln.*, 24, 31.

333. BREEDRIES : A) 1703, een driesch gen. *breedriesch*, S.P. 37, 94-98; — weiland in de Oudaanstraat te Bekhoven.

B) 1566, een stuck driesch gen. den *achtersten breedendriesch* ... s. aende Gemyne Kyen pruys bosschen, S.A. 1920, S.A. 1920, 17 v°-S.P. 15, 93-94; — niet nader.

334. BREEKAKKER : 1661, eenen acker den *breecacker*, S.A. 56, 286; — bouwland op de Meerrijt. Ws. verschrijving c-t en dan idem als Breeakker I.

335. BREEM : 1675, aende *breem*, S.P. 32, 160 v°; 1675-1683, eene andere wijde gen. de *breme* gel. aen schoor-
kensstraete, S.P. 32, 162-S.P. 34, 132 v°; — weiland te Kloot.

Breem „ijzeren hek” (Corn. Vervl., 294; Helsen, *Antw. Pln.*, 26, 50).

336. BREEMAKKER : *dembre:makër* (E 3-F 3) I. 1440-1775, een stuc lands ... geh. den *bremacker*, Anh. 3 B, 4-S.P. 42; 1555, *breemacker*, S.A. 1910, 5 v°; 1559 (1618), een stuck lants gel. Jn — achter aende wech achter dat Ruelkensbosch gel. tegens de haeghstraet, Anh. 3 A, 8; 1566, S.A. 1920, 22 v°; 1566, S.P. 15, 104; 1595-1793, den — ... gel. op wemersacker, S.A. 49, 42 v°-S.P. 46, 253; 1834, *Bremakkers*, Kl. S.C. art. 1041; 1834, *Bremeakkers*, *ibid.*; 1843, *Breme Akkers*, T. 9; 1883, *Breme Akker*, W. 6; 1890, Harou, 231; 1884, *Brem Akker*, NBKP, nr. 5; 1956, V.; — bouwland bij Stapelheide, oorspronkelijk op Kerkhovenakker. Zie aantekening aldaar. Zie ook Bremveld, Broemakker.

II. 1559 (1618), den *bremacker*, Anh. 3 A, 34; 1559-1579, Anh. 5, 22-Anh. 5, 104 v°; 1559 (1618), den *breenacker* ... Jn veerle achter teynden de topstraete, Anh. 3 A, 9; 1602,

den *breemacker*, Anh. 5, 118; — bouwland te Veerle op Veerleakker.

III. 1956, *Bremakker*, V.; — bouwland te Bekhoven.

Zie nr. 335. Vgl. Noorderwijk, a.v. De oudste vormen wijzen nochtans op *brem* „bremstruiken”. Vgl. Broemakker. Bij III hebben we blijkbaar te doen met „bremstruiken”. *Breen* (sub II) topografisch idem als Breemakker II.

X. BREENAKKER : zie Breemakker.

X. BREEVELDEKENS : zie Bieveldekens.

337. BREM : 1559 (1618), opden *grooten Brem*, Anh. 3 A, 21; — perceel te Veerle.

X. BREMAKKER : zie Breemakker.

338. BREMBIES : 1643, de vreheyde achter de Loocht mette veurste gelft vande vreheyde den *brembies*, S.P. 26, 35-S.P. 27, 44 v°; 1643, de achterste helft vande vreheyde den *brembis*, S.P. 27, 45 v°; — heide, niet nader bekend.

339. BREMBOS : 1359, vanden *brembosch*, Comm. Br., 32 v°; 1700, een heyde gen. den —, S.P. 36, 252 v°; — niet nader bekend. Vgl. 1359, Domaes van *brembossche*, Comm. Br., 36 v°.

340. BREMDRIES : 1682, eene weijde gen. den *bremdries*, S.P. 34, 105 v°; — weide bij het Groesakkerken in de Houtstraat.

341. BREMHEIDE : 1652, het *bremheyken*, S.A. 56, 121 v°; 1676, de *bremheijde*, S.P. 32, 245; — heide bij de Heiakker op de Locht.

342. BREMHEUVEL : 1552-1559, vander stede ... geh.

den *bremhouel*, S.A. 1908, 19-S.A. 1912, 20 v°; 1626, van zynen steken aent veken tot stapelheijdenwaert geh. den —, Anh. 11 B, 28 v°; — niet nader te situeren.

343. BREMVELD : 1627, het voorste paert oft deel van het *bremvelt* ... met tgene dat daertoe is gemeten vande cortte bedden, S.P. 22, 183; 1627-1683, vant *bremvelt*, S.P. 22, 183 v°-S.P. 34, 139 v°; 1791, eene weijde gen. het *bremveld* ... o. de straete, S.P. 46, 3-4; — perceel o.a. weide bij Wemersakker. Zie ook Breemakker I.

344. BREMWEIDE : 1653-1768, een stuck lants gen. de *bremweyde*, S.P. 29, 22-S.P. 43, 383; — perceel te Varenbraken.

345. BREMWEIKEN : 1671, seker ackerken ... gen. het *bremweijken* ... n. de heirbaene, S.P. 31, 221; — bouwland op de Locht.

X. BRIEL : zie Bruul.

346. BRIELBLOK : 1543 (1598), een block geh. *brielbloeck*, Anh. 4, 53 v°; — vermoedelijk op de Locht.

347. BRIELSE VONDER : 1671, alhier bij de *brielsche vonder*, S.A. 57, 159; — niet nader bekend.

348. BRIESTER : *damba·ristər dəmbri·stər* (F 3) 1710, seeckere huijsinge met den wermoeshove daerachteraen gel. ende plantagie daer vorenstaende alhier juist tegenover de pastorijs gen. den *baeristes* (sic!) ... n. 's heerenstraet, S.P. 38, 61 v°; 1728, steenen huyse ... inde plaetse ... o. den *baristus* ... w. de plaetse, S.A. 115; 1956, V.; —

huis, later weiland naast het Hoolstraatje ten westen van de Waterhoef.

Bet. onduidelijk. Misschien verband met de Brechtse inwoner Adriaen Janss. alias *Barisken* (a^o 1617, S.A. 91, 60 v°). Het eng. barrister 'advocaat' haast onwaarschijnlijk.

349. BRIESTERPAD : (F 3, nr. 423) A) 1843, Chemin de la Waermoesstraet ou Westmalschebaen à la Spekstraet, —, T. 28.

B) (F 3, nr. 829) 1843, sentier de Brecht au sentier dit : Briesterpad, *Groot Briesterpad*, T. 28.

C) 1843, sentier de Brecht au hameau de St-Léonard, *Klein Briesterpad*, T. 28.

350. BRIESTERSTRAAT : V.V.V. E 5; — van Lessiusstraat naar Kerkstraat.

351. BROEDGANS : bra-igā:s (E 5) 1601-1769, seker hofstede geh. de *Broetgans* metten bogaert ende den parcheelken lants daer achter aen gel., A.J. 64, 69-A.J. 85, l. st.; 1626, vande herberge opde Loecht gel. aende baene gen. de *broetgaende* (sic!), Anh. 11, 69; 1645, aende huijsingen de *broedtgans*, S.P. 29, 162 v°; 1956, V.; — oude afspanning, thans hoeve op de Locht zuidwaarts van de Kapel, langs de oude heerbaan van Antwerpen naar Hoogstraten en Tilburg.

Zie ook Gans, de oudere naam. Verband met ganzenfokkerij? Zie over *gans*, Helsen, *Antw. Pln.*, 52.

352. BROEK : 1843, De *Broek*, T. 67; 1883, Den *Broeck*, W. 16; — niet nader te situeren.

Voor *Broek*, zie Broekhoven.

353. BROEKAKKER : *dæmbru·kakær* (F 3) A) I. 1359-1656, in den *broecacker*, Comm. Br., pass.-S.A. 56, 184 vº; ca. 1450, bi den *broec ackere*, Anh. 30, 1, 2 vº; 1470, te clote inden *broecackere* ... dat gebuer heyken oest ende de broecackere beemde west, H.G., 4; ca. 1520, den *breckacker* (sic), Anh. 7 A, 25; 1520-1779, Jnden *broeckacker*, Anh. 7 A, 25-S.P. 44, 191; 1956, V.; — bouwlandcomplex bij Broekhoven op het oude gehucht Kloot.

II. 1565, syn stede huys hoff met allen den parcheelen van eruen ... te cloote gen. den *broeckacker* ... n. het schoerkens straet, S.A. 1919, 9; — overgang van de naam van het omliggende land op een hoeve aldaar.

B) 1544, beyde de *broeckackers*, S.A. 1902, 24 vº; — hoogst ws. percelen in het Broekakkercomplex.

C) 1566, een acker gel. int *broecackerken*, S.P. 15, 99-101; — idem (?) als Broekakker.

D) ca. 1400, de rijt metten *brugacker*, Anh. 30, 1. st. perkament; 1440, Anh. 30, 49; ca. 1450, de Ryt metten *brugackere*, Anh. 30, 2 vº; — bouwland te Broekhoven, idem als Broekakker.

E) 1626-1655, inden *grooten broeckacker*, S.P. 21, 173 vº-S.P. 29, 89; — bouwland te Kloot; klaarblijkelijk deel uit het grotere Broekakkercomplex.

Zie over verwantschap *brug-broek*, *Top. Kontich*, a.v. Brugman. Te Brecht topografisch brug mogelijk, nl. over de huidige Tarwe-akkerloop. Of komt daarvoor de Leukvonder in aanmerking, maar dan op voorwaarde dat de *Broek(Brug)akker* zich meer dan thans naar het oosten moet hebben uitgestrekt? Daarop wijst het volgende citaat : 1741, bempdekens gel. teijnden den *broeckacker* ende den henxtbroeck aen Schoorkensstraet, *FKB*, 7853, 129 vº.

354. BROEKAKKERAKKER : 1477, op bat dan 0,5 b. lants geh. den dijcacker ... gel. jn *broeckacker acker* ... comende

westwaert aenden wech datmen te clote waert vaert, Anh. 2, 82; — bouwland op de Broekakker.

355. BROEKAKKERBEEMD(EKEN) : ca. 1400-1440, *tbroecacker beemdeken*, Anh. 30, 1. st. perk -ib., 48 v°-Anh. 3 B, 7; 1440, Jn *broecacker beemdt*, Anh. 3 B, 7 v°; 1470, de *broecackere beemde*, H.G., 4; — beemd bij de Broekakker.

356. BROEKAKKERBLOK : ca. 1400-ca. 1450, *tbroecacker bloc*, Anh. 30, 1. st. perk.-Anh. 30, 2 v°, 46-Anh. 3 B, 6 v°; — besloten perceel op of bij de Broekakker.

357. BROEKAKKERSTRAAT : ca. 1560-1571, in *broeckackerstraet*, S.P. 15, 260-261 - S.A. 1921, 83 v°.

358. BROEKERSBLOK : 1626, de selue (= d'erffgen. Jan Papenbroeck) van ix b. heyden gel. byde pont tusschen *broeckers bloeck* ende henrick vander molen heyde, Anh. 11 B, 97 v°; — heide te Veerle.

Ws. psn. met gen. -s, verkort uit *Jan Papenbroeck* (zie excerpt), of rechtstreeks teruggaand op mnl. *broeker* „bewoner van een broek” (topografisch alhier weinig ws.), of mnl. *broker* „wie inbreuk pleegt op de wet”, of Mlat. *brocarius* „kleinhandelaar” (Lindemans, *Pl. & psn. Oud Cijnsb.*, 40, a.v. de Broukere).

359. BROEKHOVEN : *bru:ko:və* (F 3) 1359-1656, *broec-houen*, Com. Breda, pass.-S.A. 56, 183 v°-185; ca. 1400, *broecouen*, Anh. 30, 1. st. perk.; 1440, *broeccouen*, Anh. 30, 46; 1440-1482, *broeckouen*, Anh. 30, 51-Anh. 30, 31 v°; ca. 1470, *brochouen*, Anh. 9, 37 v°-Anh. 3, 60 v°; ca. 1520-1787, *broeckhouen*, Anh. 7 A, 21 v°-S.P. 45, 337; 1567, *Brockhouen*, Anh. 5, 66 v°; 1652, *broekhouen*, S.P. 39, 15 v°; 1676 (1688), *Brouckhouen*, S.A. 114; 1886-1956, *Broekhoven*, NBKP, nr. 47-V.; 1890, *Broeckhoven*, Harou, 230.

Boerderij, „ontginning in of bij het broek”. Te Brecht ook als psn. : 1681, Mertten ende dielis van *Broeckhouen*, S.A. 79, 83 v°; 1721, Jacob van *broeckhouen*, S.A. 103, 27 v°-28.

Vgl. voorts : Helsen, *MVN*, 1952, 131-133; Gysseling, *MVN*, 1954, 99-100 en *TW*, 191; Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 146-147. De naam Broekhoven komt o.a. voor te Noorderwijk (Helsen, *Noorderwijk*, a.v.), Tilburg (Erens, *Tong.*, II), Vladslo (Lindemans, *Top. Ver.*, III, nr. 105), Beringen (*ibid.*, nr. 358).

360. BROEKHOVENAKKER : bru.ko:venaker (F 3, nr. 437)
I. 1453, Jn *broechouen ackere*, Anh. 30, 25; ca. 1470-1626, *broechouen acker*, Anh. 9, 61-Anh. 11, 22; ca. 1520-1626, *broeckhouen acker*, Anh. 7 A, 21 v°-Anh. 11, 76 v°; 1626, inden *Broeckhouenacker*, Anh. 11, 32; 1834-1956, *Broekhovenakker*, Kl. S.C. art. 587-V.; — bouwlandcomplex te Broekhoven.

II. 1834, *Broeckhovenakkers*, Kl. S.D. art. 42; — idem als I, maar wijst op verkaveling van het grotere complex.

361. BROEKHOVENHEIKEN : bru.ko:vena:ike (F 3) ca. 1449-1479, *broechouen heydeken*, Anh. 6, 32-Anh. 2, 93; 1454-1657, *broechouen heyken*, Anh. 1, 29-S.P. 29, 183 v°; 1465, *Broechouen heyde*, A. Erens, St.-Catharinadal, 327; ca. 1470, *broechouen heide*, Anh. 9, 39; 1482, *broechouen heyde*, Anh. 8, 37 v°-38; ca. 1520-1797, *broeckhouen heyken*, Anh. 7 A, 11-Bapt.; ca. 1520, *brochouen heye*, Anh. 7 A, 12 v°; 1566, *broechouen hijken*, S.A. 1920, 14 v°; 1575, *broechouenheijcken*, S.P. 17, 69 r°-v^o; 1642-1757, *broeckhouen heijcken*, S.A. 56, 9-S.P. 42, 2 v°; 1726, *broeckhoven hijcken*, S.P. 39; 1778, *Broechoven Heyken*, Ferr.; 1782, *Broekhovenhijcken*, Bapt.; 1779-1795, *Broeckhoven heyken*, A.J. 86, 117 v°-B.O.; 1834-1850, *Broekhoven heyken*, Kl. S.D. art. 42-Vdm.; 1883-1956, *Broekhovenheiken*, B. 16-V.; 1890, *Broeckhovenheiken*, Harou, 231; — heide bij Broekhoven. Thans bouwland en woningen. Ook kortweg Heiken genoemd. Zie ook aldaar.

362. BROEKHOVENSE AKKERSTAP : 1622, teijnden de *broeckhouensche ackerstap*, S.P. 22, 83 v°; — niet meer te situeren. Zie voor Akkerstap a.v.

363. BROEKHOVENSTRAAT : *bru:ko:vestru:t* (F 3) 1473, *broechouen strate*, An., 17 v°; 193?, *Broekhovenstraat*, L.; 1956, V.; 1495, de *broechouense strate*, x., 18 v°; 1543 (1598), de *broeckhouense straete*, Anh. 4, 9 v°; 1834, *Broeckhovensche straat*, Kad. S.D. 4; — weg van de Lessiusstraat naar de St.-Lenaartsebaan bij het Grijspaard uitkomend.

364. BROEKPAD : (C 4-D 4) 1843, Sentier du hameau d'Overbroek au hameau de *Meireijtstraet*, *Broekpad*, T. 25.

365. BROEKSSEN : I. 1359, vanden beemden inden broeckacker aen dese zide des *broecksken*, Comm. Breda, 33 v°; — niet nader.

II. 1473, super pratum dictum *dat broeckken*, An., 5; ib., 12; 1482, *dat broeckken* gel. aenden dyck ... gel. tuss. onser vrouwen capelryen beemden oest ende aelbrechts van aemstel elst west, Anh. 8, 67 v°; ca. 1520, Anh. 7 A, 24 v°; — weiland te Sterthoven.

366. BROEKSSEN AAN DEN DIJK : 1440, die *broeckken^s* aenden *dijk*, Anh. 3 B, 5; — weiland te Sterthoven.

367. BROEKSTRAAT : 1694, eenen heijacker gel. aen broeckhouenheijken ... w. de *broeckstraet* n. de heijstraet, S.P. 36, 82 v°; — hetzelfde als Broekhovenstraat of Broekakkerstraat?

368. BROEKVEN : 1699, eene heyde achter Ouerbroeck gen. het *broeckven*, S.P. 37, 2-3; 1723, in een heyde gel. aen het *broeck ven*, S.A. 103, 151 v°; 1770, aen het *broeck-*

venne, S.P. 43, 458; 1795, een paert in een vreheyde gen. het *broekven*, S.P. 46, 455; — niet nader bekend.

369. BROEMAKKER : 1402, 0,5 viertel tsaeye den *broemacker*, Anh. 32, 9; — bouwland onder Kloot (?).

Mnl. *broem*, *brom* „brem” (zie ook Breem en Breemakker). Vgl. Varsenare, a.v. Brombilk; Oudenburg, a.v. Broomstik; Smith, *Elem.*, I, a.v. bröm.

370. BROUWDRIES : 1719, vanden *broudries*, S.A. 103, 62; — niet nader.

371. BROUWERSSTEKEN : 1671, een stuck goets ... gen. *Brouwers steken*, S.A. 57, 149 v°; — perceel te Steeghoven. Psn. *Brouwer(s)*, beroepsnaam.

372. BRUG : A) ca. 1400, die *brugghe*, Anh. 32, 9; — ergens te Overbroek.

B) 1547, tot broechouen aende *brugge*, Bet. 3227^a, 40.

373. BRUG IX : braxne.ge (G 4) 1951, *Brug IX*, Mil. L. 50.000; 1956, V.; — brug over het Kanaal te Sint-Lenaarts, op de weg van Sint-Lenaarts naar Oost- en Westmalle.

374. BRUG X : braxtin (F 4) z.j., *Brug X*, Kl. S.D. art. 801; Mil.; V.; — brug over het Kanaal te St.-Lenaarts, op de weg van Brecht naar Klein Veerle, Groot Veerle en verder naar Westmalle.

375. BRUG XI : brag:alef (E 5) z.j., Kl. S.K. art. 2498; 1951, Mil.; 1956, V.; — brug over het Kanaal op de weg van de Locht naar Het Marbereven en St.-Antonius.

376. BRUGAKKER : zie Broekakker.

377. BRUGHUIS : 1887, in 't *Brughuis*, NBKP, nr. 52; — huis bij één van de bruggen over het Kanaal; niet nader.

378. BRUGMANS : 1666, de aenstede mette huysen schuere ... gel. alhier inden hoeck gen. het *brugmans*, S.A. 51, 178 v°; 1666-1697, een aenstede mette huysinge schuere lande weyde ende toebehoorten gel. alhier Jnden hoeck gen. het *Brughmans* ... o. de straete ... w. de beemden, S.A. 118-S.A. 101, 26; — hoeve met landerijen te Bekhoven in de Hoek.

Vgl. qua formatie, Anneken Theeus. Bekende psn. te Brecht. Vgl. : ca. 1400, vore *brugmans* dore, Anh., 32, 8 v°; 1402, ian *brugman*, Anh., 32, 19 v°; ca. 1449, Jan *brugmans* alias de weuere, Anh., 6, 20 v°; 1570, Peeter *brugmans*, Feoh., 58; 1637, Peeter *brugmans*, S.A. 56, 46 r°-v^o; 1705, erffgen. geeraert *Brughmans*, S.A. 48, 8 v°; 1721, Jan *brugmans*, S.A. 103, 38 r°-v^o.

379. BRUGMANSHEIDE : 1686, eene vreheijde gen. *brugmansheijde* gel. alhier op de groote heijde buijten scheipersdijck, S.P. 34, 233; — niet nader bekend.

380. BRUGSTRAAT : braystrut (F 4) z.j., Kl. S.D. art. 1122; 1956, V.; 1972, gem. pl. St.-L. 6-7 B; — straat te St.-Lenaarts, voortzetting van de Vaartstraat te Brecht, idem als Stw. op Westmalle tot Brug X.

381. BRUIGOMSHOF : 1888, in *Bruigomshof*, NBKP, nr. 27; — niet nader bekend.

382. BRUINBOS : (F 3) ca. 1520, een cleyn busselken geh. *dbruenbosch*, Anh. 7 A, 18 v°; id., de *bruen bochs*, Anh. 7 A, 18 v°; 1570, aen *bruynbosch*, Feoh, 134; —

perceel te Varenbraken ten noorden van het Varenbrakenheiken.

Bruine kleur lijkt niet van toepassing. Mogelijk genitief van de vrouwennaam *Brude-n* „bruid” (vgl. Lindemans, *Anthrop.*, 1947, 45) met uitstoting van *d*, ofwel meervoud van *bruid*, mnl. *bruyt*, *bruud*, mv. *bruyen* „drek” (vgl. Els. Ukk., 135, 141). Met *bos* bedoelde men vroeger gewoonlijk „struikgewas”. Zie o.a. : Gyseling, *MVN*, 1954, 99.

383. BRUINEN BAARD : (G 3) 1601-1706, erffpanden gel. tot varenbraeken gen. den *bruynen baert*, A.J. 64, 102 v°. S.A. 48, 21; — bouwland en weide.

Naar de grassoort 'agrostis vulgaris' (Corn. Vervl., 307; Helsen, *Toponymica*, V, 9).

384. BRUINEN GOED : 1462, *sbruynen goet*, Anh. 2, 53; — perceel te Varenbraken bij het Oude Hof.

Psn. te Brecht : 1402, Jans *brunen*, Anh. 32, 10; 1453, Janne den *brune* boudens sone, Anh. 1, 20; 1570, Lenaert de *bruyn*, Feoh, 42 v°; 1722, Jacob de *Bruyn*, S.A. 103, 309 v°.

385. BRUINE PAD : (D 5) 1843, Chemin du hameau de Locht au chemin dit St.-Jobschebaen, *Bruine pad*, T. 50.

386. BRUINLAND : dbrœ.lā:t A) I. (E 3) ca. 1400, dat *bruinlant*, Anh. 32, 11; 1440-1729, dat *bruynlant*, Anh. 3 B, 9 v°. S.P. 39, 221; 1543 (1598)-1687, het *bruynlandt*, Anh. 4, 14-S.P. 34, 262; 1956, V.; — bouwland te Bekhoven bij de Akkerstraat.

II. 1626, *Bruinlandt*, Anh. 11, 60; *ibid.*, 1 lps zaeijlants ... gen. het *bruijnlandt*, 58 v°; *ibid.*, *brun lant*, 60; *ibid.*, *bruijlandt*, 61; — bouwland te Overbroek; voordien Keserland of St.-Lutensakker. Zie aldaar.

B) 1451, 1 lps. lants gel. jn betcouenacker aenden ouer-

broecsen wech geh. *dbruynlantdeken*, Anh. 2, 16 v°; — hetzelfde als Bruinland A) I.

C) 1677, een stuck landts gen. het *cleyen bruijnlandt*, S.P. 32, 298; — id. als A) I of II.

Vgl. Bruinbos. Zie voorts te Brecht : 1519, Jans moet vanden *bruynenlande* alijte ende lysbetten zynder zuster toegeven ij K(arolus) g(uldenen), S.A. 1893, 31.

387. BRUUL : A) 1359, vanden Jnde vanden *bruele*, Comm. Br., 34; — niet nader.

B) 1402, anden *briete*, Anh. 32, 10; 1642, naest den *bruel*, S.P. 26, 41 v°; — perceel te Bekhoven.

C) (E 4) 1440-1581, aenden *bruele*, Anh. 3 B, 1 v°-Anh. 5, 113; 1686, seker stuck erffuen onder lant ende weyde ... gen. den *Bruele* ... o. het hellegat s. de lammerweyde w. de Conynshaeghe n. de schomme, S.A. 52, 7; 1543 (1598), totten *breule* toe, Anh. 4, 2 v°; 1642, eene weijde gen. de leeghe weijde gel. teijnden aende lammerweijde mette hegge tusschen deselue leeghe weijde ende de voors. lammerweijde met oock de hegge naest den *bruel* ende hegge naest het zandeken, S.P. 27, 52 v°; — bouw- en weiland te Steeghoven bij het Hof van Pulle (= Van der Noot = Verbrand Hof).

D) 1440, heinric bos vanden heilaer vande *brielken* ende vander hostad, Anh. 3 B, 2; ca. 1449, omtr. 1,5 lps. lants geh. *tbrielken* gel. tuss. mr claus leest putacker & willem luycx bosscelken, Anh. 6, 24 v°; — perceel te Bekhoven bij het Heilaar.

E) 1670, een stuck lants gen. den achtersten veken-acker ... s. de *brieltkens*, S.P. 31, 168 v°; — perceeltjes te Bekhoven.

F) (D 4) 1676-1724, de hoeue gen. den romsteeck ... w. den *bruel*, S.P. 32, 246-S.A. 103, 161; 1642, den *brul*, S.P. 25, 169; — bouw- en weiland te Sterthoven.

G) 1762, vant vroeghmis veldeken het *brueltien*, L.L. IV, 31 v°; — perceel te Bekhoven in de Hoek.

H) de *bride* (E 3) 1956, de *brielen*, V.; — bouwland te Bekhoven, tussen de Bosakker, de Bremakker en de Beuk.

I) 1702, een stuck lants gen. den *hoogenbril* nu bosch synde, S.A. 123; 1751, den *hoogen briel*, S.P. 41, 109; — perceel schaarhout te Bekhoven in de Hoek.

J) ca. 1520-1575, de *sterthouenschen bruel*, Anh. 7 A, 23 v°-S.A. 8, nr. 8, V.; — ws. id. als F).

Bruul, briel „grasland voor het vee in de onmiddellijke nabijheid van een hoeve” (Helsen, *Antw. Pln.*, 26; Noorderwijk, nr. 172; J. de Vries, *MVN*, 1958, 65 vv.). Vgl. voorts Vincent, *N.d.l.*, 135-138; Dittmaier, *Zs. f. d. Altertum u. d. Lit.*, 1952, 174-176; Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v. brogilo; Oudenburg, 77-80; *Top. Kon-tich*, nr 422.

388. BUIENSHOF : ca. 1470, 1 b. goets ... geh. *bouyens hof*, Anh. 9, 26; 1482, Anh. 8, 25; — perceel te Bekhoven.

Psn. Boudewijn, dim. *Boidin* (Lindemans, *Vl. Psn.*, 35-36, 68).

389. BUITELAARAKKERSTRAAT : 1440, Jnde *buteleeracker strate*, Anh. 3 B, 11 v°; — mogelijk hetzelfde als Buitelaarstraat?

Buitelaar „land dat vertuiteld, vermangeld werd” (Helsen, *Noorderwijk*, a.v. Tuitelaar en Betteleer). Of psn.? Vgl. te Brecht : 1526, wettige dochter van geerden van *buytel* ende heylwyck de bye, S.A. 2, 31; 1692, Wouter *buijteleirs*, S.A. 36, 48.

390. BUITELAARSTRAAT : (F 1-2, G 2) ca. 1435-1476, aende *buyteleer strate*, Wern. 14-Anh. 2, 79; ca. 1470-1482,

Jnde *buterleerstrate*, Anh. 9, 40 v°-Anh. 8, 39 v°; ca. 1470-1482, aende *butelerestrate*, Anh. 9, 41-Anh. 8, 40; 1482-ca. 1535, aende *buteleerstrate*, Anh. 8, 41-Anh. 9, 40 v°; ca. 1520, aende *butelaren strate*, Anh. 7 A, 13; ca. 1520, Jnde *butellaren strate*, Anh. 7 A, 13; 1541, byde *buyteleeren strate*, S.A. 1899, 19 v°; 1543 (1598), aende *buytelen straete*, Anh. 4, 18; 1571, aenden *buytelarestraet*, S.P. 14, 437-444; 1617, de *buyteleyrenstrate*, S.P. 22, 22; 1621, inde *buyteleersstraete*, S.P. 21, 111; 1626, Jnde *buijtelerenstrate*, S.A. 94, 90 v°; 1632, inde *buijckeleyrestrate*, S.P. 23, 69; 1634-1670, vande *buijtelerestraete*, S.P. 25, 23-S.P. 31, 160; 1646, inde *buijtelaerstraet*, S.P. 25, 227 v°; 1691, inde *buyteleersstraet*, S.P. 36, 35 r°-v^o; 1699, *buijteleirs straet*, A.J. 82, 340; 1700, inde *buyttelaersstraet*, S.P. 37, 16-22 v°; z.j., *Buytelaerstraat*, Kad. S.E. 1; 1843, Chemin de la Hoogstraetsche baen ou Peerdeken à la limite de Loenhout, *Buytelaersstraet*, T. 11; 1885, de *Buitenlaarstraat*, NBKP, nr. 102; — straat te St.-Lenaarts, thans Kloosterstraat. Zie ook Buitelaarakkerstraat.

391. BUIZEGEM : (D 4-E 4) ca. 1449, dat ouwe hof van *buysegeem*, Anh. 6, 11; 1543 (1598), dat oude hof van *buijsegem*, Anh. 4, 45; 1570, tgoet van *buseghem*, S.P. 15, 386-391; 1570-1577, tgoet van *buyseghem*, S.P. 15, 386-389-A.J. 62, 407 v°; 1601, *thoff van Buyseghem oft de hoeue van Neckerspoele*, A.J. 64, 76 v°; 1674, inde hoeue met het oude hof geh. het hof van *bijseghem* alias neckerspoele, S.P. 32, 139 v°; 1676, het hof van *Byseghem*, S.A. 126, l. st.; 1676, *beijsesegem*, S.P. 32, 243 v°; 1682-1715, *bijsegem*, S.P. 34, 84 v°-A.J. 127, l. st.; 1696-1716, *beijsegem*, S.P. 36, 148-S.A. 110; 1712, *buijsegem*, S.A. 48, 119; 1726, *Beijseghem*, S.A. 103, 207 v°; 1780, het hof van *Bijseghen*, S.A. 132; 1834, *Beysegem*, Kad. S.N. 3; 1843, *Beyseghem*, T. 42; 1850, 't Hof *Beysegen*, Vdm.; z.j., 't Hof *Brysegen*,

Mil. 1.40.000; — oude hofstede te Sterthoven. Hetzelfde als Bieshoef en Nekkerspoel.

Gemigreerde naam, zoals al vermoed door Lindemans (*Top. Versch., Com. Top.*, 1940, 116).

392. BUIZEGEMSBEEMDEKEN : 1473, dat *buysegeems-beemdeken*, Anh. 2, 70 r°-v^o; *ibid.*, *buysegeems beemdekens*; — weiland bij het Hof Buizegem.

X. BULK : zie Bolk A) 4.

(wordt vervolgd)